

Ms 127045

การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพ
การศึกษาวิงยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3

นางสาวปณิตตา บัวรัตน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2562

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุมัติวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

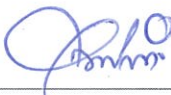
เรื่อง : การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา
วังยาวเขว้าไร่ตอนกลางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ผู้วิจัย : นางสาวปณิตตา บัวรัตน์

ได้รับอนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมศึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท.ดร.ณัฐชัย จันทุม)
คณบดีคณะครุศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรรณคำ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ต.ดร.อริญ ชุยกระเดื่อง) ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินัย ผลเจริญ) กรรมการ

(อาจารย์ ดร.พิชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ) กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พิศนีย์ นาคุนทรจง) กรรมการ

ชื่อเรื่อง : การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ผู้วิจัย : นางสาวปณิตา บัวรัตน์

ปริญญา : ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมศึกษา)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ นาคคุณทรง

ปีการศึกษา : 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 (2) เพื่อเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคามเขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพของผู้ปกครอง และ (3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 641 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาหาค่าส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้ F-test (One – Way - ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า (1) การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x}=4.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านความมีน้ำใจ ($\bar{x}=4.55$) รองลงมาคือด้านความประหยัด ($\bar{x}=4.51$) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{x}=4.32$) ด้านความสามัคคี ($\bar{x}=4.12$) ด้านความมีวินัย ($\bar{x}=4.02$) และด้านความขยัน ($\bar{x}=3.69$) ตามลำดับ (2) ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา และ อาชีพ ที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนา

คุณภาพการศึกษาแตกต่างโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน และ (3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ดอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่าโดยรวม คือ ผู้ปกครองของนักเรียนบางคนขาดความรู้และทักษะในการอบรมสั่งสอนนักเรียน และไม่มีเวลาในการอบรมสั่งสอน อีกทั้งบางคนครอบครัวยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลายและเสี่ยงต่อการเรียนรู้ในสิ่งที่ไม่ดี บางครั้งก็ไม่เชื่อฟังผู้ปกครอง ขาดคุณธรรมจริยธรรม ต้องอาศัยครูและโรงเรียนเป็นหลักในการอบรมสั่งสอน ส่วนใหญ่นักเรียนจะเชื่อฟังครูมากกว่าผู้ปกครอง คำสั่งสอนของคุณครูจึงมีความสำคัญมากและที่ผ่านมาทางโรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนนั้นถือว่ามีความเหมาะสมดีแล้วแต่ต้องมีการพัฒนาให้ดีขึ้นผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายและเข้มข้นมากขึ้น เพราะการศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ครูก็มีค่าที่สุดสำหรับนักเรียนและขอให้ทางโรงเรียนทำหน้าที่โรงเรียนที่ดีต่อไป

คำสำคัญ : การส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Title : Promoting Moral, Ethics, Students of Parents, Educational Quality Development Center Wang Yao Khwao Rai Don Klang under the Office of Maha Sarakham Primary Educational Service Area 3

Author : Miss Pantita Buarat

Degree : Master of Education (Social Studies)
Rajabhat Maha Sarakham University

Advisor : Associate Professor Dr. Tassanee Nakunsong

year : 2019

ABSTRACT

This research is aimed at (1) to study the level of moral support for students of parents of Wang Yao Khwao Educational Quality Development Center, Don Klang Rai under the Office of Maha Sarakham Primary Educational Service Area 3 (2) To compare the morality and ethics of students of parents of the Quality Development Center, Wang Yao Village, Don Klang Rai Under the Office of Maha Sarakham Primary Educational Service Area 3 Classified by education level And the occupation of parents Found that, overall, the parents of some students lack the knowledge and skills to teach, teach students, and do not have time to teach and some families (3) to study the suggestions for promoting moral, ethics, students of parents, educational quality development center, Wang Yao Temple, Rai Klang Under the Office of Maha Sarakham Primary Educational Service Area 3 The sample groups used in this research were parents, students of Wang Yao Khwao Educational Quality Development Center, Don Don Klang School under the Office of Maha Sarakham Primary Educational Service Area 3 Number of 641 people. The tools used for collecting data were questionnaires. To find the five-level estimation of five levels, 30 items. Statistics used in data analysis were percentage. Average (\bar{x}) standard deviation (S.D.) and compare differences using F-test (One-Way ANOVA)

The research found that (1) Promotion of moral, ethics, students of parents, Educational Quality Development Center, Wang Yao Temple, Don Klang Rai Under the Office of Maha Sara kham Primary Educational Service Area 3 Overall at a high level ($\bar{x} = 4.20$) When considering each aspect, it was found that At the highest level was the kindness ($\bar{x} = 4.55$) Followed by saving ($\bar{x} = 4.51$), honesty ($\bar{x} = 4.32$) Concern ($\bar{x} = 4.12$) Discipline ($\bar{x} = 4.02$) and diligence ($\bar{x} = 3.69$) respectively (2) The comparison results of promoting morality, ethics, students of parents, Educational Quality Development Center, Wang Yao Temple, Don Klang Rai Under the Office of Maha Sarakham Primary Educational Service Area 3 Classified by educational level and occupation that promotes moral, ethics, students of parents, educational quality development centers are different and different aspects (3) Suggestions on the promotion of moral, ethics, students of parents, Educational Quality Development Center, Wang Yao Temple, Don Klang Rai Under the Office of Maha Sarakham Primary Educational Service Area 3 Found that overall is The parents of some students lack the knowledge and skills to train students and do not have time to teach. In addition, some families live in diverse environments and are at risk of learning what is wrong. Sometimes not obeying parents Lack of ethics Must rely on teachers and schools as a means of teaching Most of the students will obey the teacher rather than the parents. The teachings of teachers are very important. And in the past, the school organized activities to promote moral and ethical students That is considered appropriate but needs to be improved Through various activities That is more diverse and tighter Because education is the most important thing Teachers are the most valuable for students. And ask the school to continue to do good school duties

Keyword : Promotion, morality and ethics

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความกรุณาจากท่านรองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ นาคุณทรง อาจารย์ที่ปรึกษาหลักวิทยานิพนธ์ที่ให้คำปรึกษาและช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.อรัญญา ชุยกะระเตื่อง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระพงษ์ มีไธสง และอาจารย์ ดร.ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณกรรมกรรมการสอบงานวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์รังสฤษฏ์ สรรพอาษา ข้าราชการบำนาญ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระพงษ์ มีไธสง อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา นางอภัสรา บุญพัดส่ง วุฒิจำกัดศึกษาศาสตร์ กศ.ม. ข้าราชการพิเศษโรงเรียนอนุบาลมหาสารคามผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา อาจารย์ ดร.พงษ์ธร โพธิ์พลศักดิ์ ค.ม. ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ และ อาจารย์ ดร. อัจฉริยา พรหมท้าว

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิงยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์การเก็บรวบรวมข้อมูลและคณะครูทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยตลอดทั้งผู้ปกครองทุกท่านที่เสียสละเวลาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ขอขอบคุณเพื่อนรุ่นสาขาสังคมศึกษาที่ให้อำนาจใจความห่วงใยและการสนับสนุนผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบพระคุณผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จทั้งหมดทั้งคอยให้กำลังใจและให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน เสมอมาคุณค่าความดีของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ขอยกให้บิดามารดา และครูอาจารย์ที่ให้การอบรมสั่งสอนหากมีข้อผิดพลาดประการใดผู้วิจัยขอรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

นางสาวปณิตตา บัวรัตน์

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ค
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.3 สมมุติฐานการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย	3
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ	6
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	7
2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม	22
2.3 การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน	39
2.4 การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์	44
2.5 บริบทศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3	47
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50
2.7 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	55
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	56
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	56
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	58
3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	61

หัวเรื่อง	หน้า
3.4 การจัดการกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	61
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	62
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	62
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	65
4.2 ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	81
5.1 สรุปผล	81
5.2 อภิปรายผล	82
5.3 ข้อเสนอแนะ	88
บรรณานุกรม	90
ภาคผนวก	98
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	99
ภาคผนวก ข ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	105
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย	110
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	116
ประวัติผู้วิจัย	129

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1	การทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้วิจัย 54
3.1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา วังยาวเขาไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 58
4.1	จำนวน และร้อยละ ของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 66
4.2	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและตารางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวม และเป็นรายด้าน 67
4.3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับ ด้านความขยัน 68
4.4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับ ด้านความประหยัด 68
4.5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต 69
4.6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ด้านความมีวินัย 69
4.7	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ด้านความสามัคคี 70
4.8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ด้านความมีน้ำใจ 71
4.9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน โดยรวม 71
4.10	การวิเคราะห์ความแปรปรวน 72
4.11	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ด้านความขยัน 73
4.12	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ด้านความประหยัด 74
4.13	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ด้านความสามัคคี 74
4.14	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ด้านความมีน้ำใจ 75
4.15	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ที่มีอาชีพแตกต่างกันโดยรวม และเป็นตามอาชีพ ... 76
4.16	การวิเคราะห์เปรียบเทียบ โดยรวม และเป็นตามอาชีพ 76
4.17	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ด้านความ 78
4.18	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ด้านความประหยัด 78
4.19	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ด้านความสามัคคี 79
4.20	ความคิดเห็นของผู้ปกครองได้เสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม นักเรียน 79

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1	
โครงสร้างการบริหารงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3	49
2.2	
โครงสร้างการบริหารงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3	50
2.3	
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	55

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสเทคโนโลยีสมัยใหม่ทำให้เด็กไทยมีค่านิยมที่แตกต่างไปจากเดิม โดยเน้นทางวัตถุมากกว่าการพัฒนาจิตใจ ก่อให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว การแสดงออกที่ผิดศีลธรรม การเห็นผิดเป็นชอบ ส่งผลให้เกิดความเสื่อมทางศีลธรรม เกิดปัญหาทางสังคมที่หลายฝ่ายต้องเร่งแก้ไข (จรีรัตน์ บุตรบุญชู, 2556, น. 1) การดำเนินชีวิตไปตามกระแสสังคมของวัตถุนิยมจนลืมนึกถึงคุณธรรมจริยธรรมอันดีงาม ให้ความสำคัญทางด้านวัตถุจนลืมนึกถึงด้านจิตใจ ทำให้คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมของคนในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย เช่น ปัญหาความรุนแรงที่เพิ่มขึ้นในสังคม ปัญหาคอร์รัปชัน ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด เป็นต้น ส่งผลให้เยาวชนรับรู้และแสดงออกในสิ่งที่ไม่เหมาะสม เช่น การไม่เคารพผู้ใหญ่ การนิยมนับถือคนรวยมากกว่าคนที่กระทำความดี การแสดงกิริยามารยาทที่ไม่เหมาะสม การแต่งกายไม่เหมาะสมแก่กาลเทศะ เป็นต้น ถือว่าเป็นปัญหาของสังคมซึ่งนับวันจะยิ่งเพิ่มทวีคูณขึ้น หลายสถาบันต่างตระหนักและเห็นความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหานี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเด็กในระดับประถมศึกษา ซึ่งสมควรได้รับการวางพื้นฐานอนาคตและรากฐานการศึกษาอย่างมีคุณภาพ (พัชรินทร์ สวนใต้, 2552, น.1)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และการจัดการศึกษาของไทยในยุคการปฏิรูปการศึกษาได้ให้ความสำคัญทางด้านคุณธรรมมากยิ่งขึ้น สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นผู้จัดการศึกษาจะต้องมีแนวทางในการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนาความรู้คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และต้องจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, น.13) และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง (พกา สัตยธรรม (2550, น. 275) กล่าวว่า ไม้อ่อนดัดง่าย ไม้แก่ดัดยาก เยาวชนของชาติซึ่งอยู่ในระยะแรกเริ่มของชีวิต

เป็นผู้เยาว์วัย ตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาเล่าเรียนในชั้นอนุบาลจนถึงชั้นประถม ชีวิตยังง่ายแก่การอบรมสั่งสอน และฝึกปฏิบัติตามวัยอันสมควร การปลูกฝังและอบรมสั่งสอนให้เด็ก ๆ ทั้งหลายให้เป็นคนดีเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของชีวิต จึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญมาก เพราะเด็กที่มีคุณธรรมในวันนี้ก็จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณธรรม คุณภาพ และคุณค่าในอนาคต

ทั้งนี้การปฏิรูปการศึกษา ได้เร่งรัดให้สถานศึกษายึดคุณธรรมนำความรู้พัฒนาคน โดยใช้คุณธรรมที่เป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน โดยกำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานตามโครงการคุณธรรมนำความรู้ของกระทรวงศึกษาธิการมีเป้าหมายหลักของการดำเนินงาน คือนักเรียน นักศึกษา ในโรงเรียนได้ใช้ระบบเครือข่ายที่มีโรงเรียนเป็นฐาน เชื่อมโยงกับสถาบันครอบครัว และสถาบันศาสนา สร้างเป็นวัฒนธรรมสถานศึกษาหรือวิถีชีวิตของทุกคนในสถานศึกษา (นัยนา นาคะสิงห์, 2554, น. 1) การจัดการศึกษาให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะผู้ปกครองสถานศึกษาควรใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 8 คือ การให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

บทบาทของผู้ปกครอง ส่งผลให้การบริหารจัดการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง เนื่องจากผู้ปกครองสามารถแสดงความคิดเห็น การวางแผน การดำเนินการและการแก้ไขปัญหา ตลอดจนการควบคุม กำกับ ติดตามและประเมินผล เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถทำได้ทั้งทางตรง คือ ร่วมเป็นคณะทำงานและทางอ้อม คือ ร่วมวางแผนทาง และนโยบาย (ธนสาร บัลลังก์ปัทมา, 2551, น.30) รูปแบบการให้การสนับสนุนและส่งเสริมการเข้ามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาโดยไม่มีช่องว่างระหว่างวัย เพศ เพราะผู้เรียนจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับครอบครัวมากกว่าอยู่ที่โรงเรียน ครอบครัวจึงเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของเด็กเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะพ่อแม่ ซึ่งถือว่าเป็นครูคนแรกของลูก จึงเป็นผู้ที่มีบทบาทในการให้การศึกษา อบรมด้านต่าง ๆ แก่บุตรหลานของตนเอง เช่น ด้านคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย อุบนิสัย ใจคอ กิริยามารยาท และด้านบุคลิกภาพต่าง ๆ การที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลเอาใจใส่ อบรมเลี้ยงดูลูกส่งผลถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ (อุดม คันธะรส, 2542, น.1) โดยทั่วไปผู้ปกครองมีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูลูก 3 แบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบการให้ความอบอุ่น การอบรมเลี้ยงดูแบบการฝึกฝน ระเบียบวินัยในตนเอง และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลระดับต่าง ๆ ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 3 แบบนี้มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ทั้งด้านการศึกษาและคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จะเห็นได้ว่าการมีบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ส่งผลให้นักเรียนได้สัมผัสประสบการณ์และเรียนรู้จากเรื่องจริง เป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้กับนักเรียนและหากมีการร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองแล้ว ผู้ปกครองจะเป็นเครือข่ายที่สำคัญในการช่วยเหลือ และส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้กับนักเรียน หากผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนในการส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน

ยอมส่งผลให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจสติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้อย่างปกติ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพื่อเป็นข้อมูลหรือแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นแนวทางการพัฒนา และการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นักเรียนและผู้ปกครองต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบ การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำแนกตาม ระดับการศึกษา และอาชีพของผู้ปกครอง

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

1.3 สมมติฐานการวิจัย

การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำแนกตาม ระดับการศึกษา และอาชีพของผู้ปกครองมีความต่างกัน

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่องการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ในครั้งนี้ผู้วิจัย ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยในประเด็นต่อไปนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีทั้งหมด 13 โรงเรียน ดังนี้ โรงเรียนบ้านหนองสระพังโนนสะอาด โรงเรียนบ้านวังโพน โรงเรียนบ้านโนนราศีโคกล่าม โรงเรียนเหล่าพ้อหา โรงเรียนบ้านโคกลาง โรงเรียนบ้านหนองเขื่อน โรงเรียนบ้านวังกุง โรงเรียนบ้านวังจาน โรงเรียนตอนกลางนุกุลวิทย์ โรงเรียนบ้านทิพโสตร์ โรงเรียนบะหลวหนองแวง โรงเรียนบ้านวังยาววิทย์ และโรงเรียนหินแห่ เสริมศิลป์

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 641 คน

1.4.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยจำแนกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความขยัน ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความมีวินัย ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ

1.4.4 ขอบเขตด้านตัวแปร

1.4.4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ระดับการศึกษาและอาชีพของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทั้งหมด 13 โรงเรียน

1.4.4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ได้จำแนกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความขยัน ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความมีวินัย ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ

1.4.5 ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาในการศึกษา กันยายน ถึง ธันวาคม 2561

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

“คุณธรรมจริยธรรม” หมายถึง หลักของความดีงามแห่งการประพฤติตนและลักษณะอุปนิสัย อันดีงามที่สั่งสมอยู่ในจิตใจของบุคคลมาเป็นเวลานาน มีคุณค่าก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ยึดถือและปฏิบัติตาม อันนำมาซึ่งความเจริญของตนเองและสังคม ซึ่งคุณธรรมที่เกิดขึ้นในจิตใจนั้นเกิดจากการอบรมและปลูกฝัง มี 6 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ความขยัน หมายถึง ความตั้งใจเพียรพยายามของ นักเรียนที่อยู่ในความปกครองของผู้ปกครองสนับสนุนนักเรียนที่จะทำหน้าที่การทำงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ อดทน ความขยันต้องปฏิบัติควบคู่กับการใช้สติปัญญา แก้ปัญหาจนเกิดผลสำเร็จ

2. ความประหยัด หมายถึงนักเรียนที่อยู่ในความปกครองของผู้ปกครองรู้จักเก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของแต่พอควร พอประมาณ ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย

3. ความซื่อสัตย์ หมายถึง ความประพฤติของนักเรียนนักเรียนที่อยู่ในความปกครองของผู้ปกครองเป็นคนตรงไม่เอินเอียง ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม มีความจริงใจปลอดจากความรู้สึกลำเอียงหรืออคติ

4. ความมีวินัย หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนในความปกครองของผู้ปกครองที่มีความยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับและข้อปฏิบัติ ได้ถูกต้องตามวิธีการ กฎ ระเบียบ ซึ่งมีทั้งวินัยในตนเองและวินัยต่อสังคม

5. ความสามัคคี หมายถึง นักเรียนที่อยู่ในความปกครองของผู้ปกครองที่มีความพร้อมเพรียงกัน ความกลมเกลียวกัน ความปรองดองกันร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามที่ต้องการเกิดงาน การอย่างสร้างสรรค์ ปราศจากการทะเลาะวิวาทไม่เอาัดเอาเปรียบกัน เป็นการยอมรับความมีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางความคิดความหลากหลายในเรื่องเชื้อชาติ ความกลมเกลียวกันในลักษณะเช่นนี้เรียกอีกอย่างว่า ความสมานฉันท์

6. ความมีน้ำใจ หมายถึง นักเรียนที่อยู่ในความปกครองของผู้ปกครองแนะนำการมีความจริงใจที่ไม่เห็นแก่เพียงตัวเองหรือเรื่องของตัวเองแต่เห็นอกเห็นใจเห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ ให้ความสนใจในความต้องการความจำเป็น ความทุกข์สุขของผู้อื่น และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูล

“การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม” หมายถึง วิธีการ/กระบวนการส่งเสริมให้นักเรียนกระทำความดี โดยการเป็นแบบอย่างที่ดี การจัดกิจกรรมส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรม การกำหนด กฎ ระเบียบที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม การสร้างระบบสื่อสารและการมีสื่อส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรม และการมีส่วนร่วมส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีอยู่ 6 ด้าน ได้แก่ ความขยัน ความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความมีวินัยความสามัคคี และความมีน้ำใจ

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.6.1 ได้ทราบระดับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

1.6.2 ได้ทราบปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

1.6.3 ทำให้สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลสารสนเทศในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ ในเชิงการบริการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยเรื่องการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม
2. แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม
3. การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน
4. การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์
5. บริบทศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับ คุณธรรม จริยธรรม

2.1.1 ความหมายของทฤษฎีเกี่ยวกับ คุณธรรม จริยธรรม

กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้โลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้สภาพสังคมไทยเผชิญวิกฤติการณ์ทางคุณค่า และวิกฤติการณ์ทางปัญญา เนื่องมาจากสาเหตุที่หลากหลาย เช่น การเบียดเบียนค่านิยมแบบไทย ๆ ไปตามกระแสสังคมโลก การยึดติดกับคุณค่าในอุดมคติเป็นชนวนความขัดแย้งทางสังคม ตลอดจนความสับสนในค่านิยม เนื่องจากคุณค่าในอุดมคติตรงข้ามกับสภาพความเป็นจริงในสังคม ตลอดจนความรวดเร็ว ทันสมัยของสื่อทุกประเภทที่เผยแพร่ทั่วไปในยุคปัจจุบันทำให้เด็กไทยรับเอาวัฒนธรรมและแบบอย่างมาจากต่างประเทศ ทั้งทางแถบเอเชียบางประเทศและกลุ่มประเทศทางตะวันตก ไม่ว่าจะเป็นอเมริกาหรือยุโรป โดยไม่ได้มีการพิจารณาว่าสิ่งใดควรหรือไม่ควร อีกทั้งการขาดความเอาใจใส่ ดูแลจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ส่งผลให้พฤติกรรมของเด็กไทยเกิดการเปลี่ยนไปในเรื่องของ การมีวินัย ศีลธรรม คุณธรรม วัฒนธรรม ประเพณีที่ดีงามจนทำให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ต้องเสียเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าว เพื่อปรับเปลี่ยนค่านิยมให้เป็นไปอย่างเหมาะสม กลมกลืนกับคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมประเพณีแบบไทย ๆ

ก็คือ การยกระดับคุณภาพของคนให้สูงขึ้น โดยสังคมมีความคาดหวังอยู่กับการศึกษาที่จะเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนเพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ เป็นคนที่มีความรู้ ความสามารถและดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขบนพื้นฐานของความเป็นไทย การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมอันดีงาม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะเสริมสร้างให้เด็กไทยเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สมบูรณ์ และกำลังสำคัญที่จะพัฒนาประเทศต่อไป

2.1.1.1 คุณธรรม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายไว้ว่า คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดี คุณธรรมเป็นแนวทางในการประพฤติตน เพื่อให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างร่มเย็นเป็นสุข คุณธรรมมีหลายรูปแบบ เช่น คุณธรรมในรูปของศีลธรรมหรือรูปแบบของค่านิยมเชิงจริยธรรมหรือจริยธรรมในรูปแบบของธรรมะ ทั้งนี้คุณธรรมยังหมายรวมถึงค่านิยมในสังคม ได้แก่ กฎหมาย

2.1.1.2 จริยธรรม

คำว่า “จริยธรรม” แยกออกเป็น จริย+ธรรม ซึ่งคำว่า จริย หมายถึง ความประพฤติหรือกิจการที่ควรประพฤติ ส่วนคำว่า ธรรม มีความหมายหลายประการ เช่น คุณความดี หลักคำสอนของศาสนา หลักปฏิบัติ เป็นต้น เมื่อนำคำ ทั้งสองมารวมกันเป็น “จริยธรรม” จึงมีความหมายตามตัวอักษรว่า “หลักแห่งความประพฤติ” หรือ “แนวทางของการประพฤติ” (พระเมธีธรรมาภรณ์, 2542, น. 88)

กรมวิชาการ (2541, น. 13) กล่าวว่า จริยธรรม เป็นเรื่องของการฝึกนิสัยที่ทำบ่อย ๆ จนเคยชิน แล้วกลายเป็นคุณธรรม เป็นการริเริ่มจากภายนอกเข้าไปสู่ภายใน และเป็นลักษณะนิสัยเป็นคุณสมบัติที่ดีในจิตใจ ฉะนั้นการทำความดีต้องทำบ่อย ๆ จนเป็นนิสัย

กรมการศาสนา (2541, น. 31) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิ่งที่ควรประพฤติปฏิบัติและผู้ที่จะประพฤติจะต้องรู้เวลา โอกาส และสถานการณ์

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, น. 291) กล่าวว่า จริยธรรม คือ ธรรมที่เป็นข้อประพฤติ ปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม

บัวหลวง แสงสว่าง (2548, น.22) กล่าวว่า จริยธรรมประกอบด้วย คำว่า จริย หมายถึง ความประพฤติหรือกิจการที่ควรประพฤติ กับคำว่า ธรรม หมายถึง คุณธรรม ความดีความชอบ ความถูกต้อง เมื่อรวมกันเป็น จริยธรรม จึงหมายถึง การประพฤติปฏิบัติที่ดีงามอันเกิดจากการมีคุณธรรมในจิตใจ เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น จริยธรรมเป็นเรื่องของการประพฤติปฏิบัติเป็นพฤติกรรมภายนอก

Kohlberg (1969, p. 53) กล่าวว่า จริยธรรม เป็นพื้นฐานของความยุติธรรมที่กระจายสิทธิและหน้าที่อย่างเท่าเทียมกัน ไม่ใช่กฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับคนทั่วไป แต่เป็นกฎเกณฑ์ซึ่งมี

ความเป็นสากลที่คนส่วนใหญ่รับไว้ในทุกสถานการณ์ ไม่มีความขัดแย้ง เป็นอุดมคติ ดังนั้นพันธะทางจริยธรรมจึงเป็นการเคารพต่อสิทธิ ชื่อเรียกร่องของบุคคลอย่างเสมอภาค

Good (1973) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง การปรับพฤติกรรมเข้ากับกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานของความประพฤติที่ถูกต้องดีงาม

Piaget (1976, p. 1) กล่าวว่า จริยธรรม เป็นลักษณะประสบการณ์ของมนุษย์ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการให้ความร่วมมือกับการจัดเตรียมทางสังคม โดยมีหลักการของตนเองซึ่งเกิดจากความเข้าใจในหลักแห่งความยุติธรรม หลักของการแลกเปลี่ยนตอบแทนทางคุณงามความดี และการเคารพปฏิบัติต่อกันในฐานะมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติหรือกริยาที่แสดงออกถึงความดี ความถูกต้อง ความชอบ และเป็นการทำบ่อย ๆ จนเป็นนิสัย อันเกิดมาจากการมีคุณธรรมในจิตใจ เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

2.1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม

ทฤษฎีสำคัญ ๆ ที่อธิบายถึงพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ แบ่งออกได้เป็น 3 ทฤษฎี ซึ่ง สุนันท์ ปรีชาชัยสุรัตน์ (2542, น.12) ได้รวบรวมไว้ ดังนี้

2.1.2.1 ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis) นักจิตวิทยาคนสำคัญ คือ Freud (1964) พรอยด์เชื่อว่า จริยธรรมเป็นส่วนเดียวกับซูเปอร์อีโก้หรือมโนธรรม (Superego or Conscience) ซึ่งเด็กได้รับจากพ่อแม่ หรือผู้ใกล้ชิดด้วยกระบวนการถอดแบบ (Identification) ทำให้เด็กรับเอาบุคลิกภาพ ค่านิยม และมาตรฐานของสังคมเข้าไว้ ซูเปอร์อีโก้จะทำหน้าที่ควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ให้เข้ากับกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานความประพฤติที่ถูกต้องดีงามที่กำหนดโดยสังคม หรืออีกนัยหนึ่งซูเปอร์อีโก้เป็นตัวคุณธรรม (Ethics) ที่ควบคุมพฤติกรรมภายนอกของมนุษย์ให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์และค่านิยมของสังคมนั้นเอง กล่าวคือ เมื่อความประพฤตินั้นไม่สอดคล้องกับค่านิยมหรือมาตรฐานที่ตนเองยึดถืออยู่ จิตสำนึกในส่วนที่เป็นคุณธรรมนี้จะกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกขัดแย้งในใจ ก่อให้เกิดความวิตกกังวล ความละอายใจ อันทำให้คนต้องเก็บกดหรือทำ ในสิ่งที่ไม่ดี ผิด และไม่ควร เพื่อจะลดความรู้สึกที่เกิดขึ้นมาดังกล่าว

2.1.2.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญา (Cognitive-developmental Theory) ผู้ที่เสนอทฤษฎีนี้ขึ้นมาจนเป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย คือ Kohlberg (1969) ตามทฤษฎีของโคลเบอร์กพัฒนาการของจริยธรรมเป็นผลของพัฒนาการทางปัญญา กล่าวคือ โคลเบอร์กเชื่อว่า จริยธรรมหรือความเข้าใจเกี่ยวกับความถูกต้องเกิดจากการคิดไตร่ตรองความสมเหตุผล ซึ่งร่องรอยภาวะทางปัญญาด้วยเหตุนี้ โคลเบอร์ก จึงยึดเอาทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญาของ (Piaget, 1976) เป็นหลักในการสร้างทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม ตามทฤษฎีของเพียเจต์ พัฒนาการทางปัญญามนุษย์พัฒนาขึ้นเป็นลำดับขั้นตามอายุ เริ่มจากขั้นที่ยังไม่สามารถใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้วค่อย ๆ พัฒนาไปเป็นลำดับจนถึงขั้น

สามารถคิดตามหลักเหตุผลนามธรรมได้ ด้วยเหตุนี้พัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวทางของโคลเบอร์ก จึงแบ่งออกเป็นขั้น ๆ เช่นกัน โดยโคลเบอร์กแบ่งพัฒนาการออกเป็น 3 ระดับ และภายในแต่ละระดับ ยังแบ่งพัฒนาการออกเป็น 2 ขั้น รวมเป็น 6 ขั้นดังนี้

1) ระดับก่อนเกณฑ์สังคม (Preconvention level)

ขั้นที่ 1 ใช้การลงโทษเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ

ขั้นที่ 2 ใช้การตอบสนองความต้องการเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ

2) ระดับกฎเกณฑ์สังคม (Convention level)

ขั้นที่ 3 ใช้การยอมรับของกลุ่มหรือสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ

ขั้นที่ 4 ใช้ระเบียบแบบแผนและกฎเกณฑ์ของสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ

3) ระดับเลยกฎเกณฑ์สังคม (Post-convention level)

ขั้นที่ 5 ใช้สัญญาสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ

ขั้นที่ 6 ใช้หลักการจริยธรรมสากลเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ

โคลเบอร์ก เชื่อว่า กฎเกณฑ์ที่เราตัดสินใจความถูกต้องของการกระทำจะพัฒนาเป็นขั้น ๆ จากขั้นต่ำกว่าไปสู่ขั้นที่สูงกว่าทีละหนึ่งขั้นตามลำดับอย่างแน่นอนจนตายตัว ไม่มีการย้อนขั้นหรือข้ามขั้นตามธรรมชาติของโคลเบอร์ก จริยธรรมแต่ละขั้นเป็นผลของการไตร่ตรอง ซึ่งต้องอาศัยทั้งความสามารถทางปัญญาและการช่างคิดช่างสังเกตของบุคคล กล่าวคือ เมื่อบุคคลได้รับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ในธรรมชาติใหม่ โดยเฉพาะจากผู้ที่มีระดับของพัฒนาการทางจริยธรรมสูงกว่าตน 1 ขั้น ทำให้ผู้ที่อยู่ในสภาพนี้ ต้องปรับตัวเองโดยการสำรวจและจัดระเบียบความเข้าใจของตนเองใหม่ มีการจำแนกประเด็นปัญหาต่าง ๆ ให้มีความชัดเจนและละเอียดมากขึ้นและมีการบูรณาการ (Integration) ประเด็นต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เป็นความเข้าใจใหม่ซึ่งแทนความเข้าใจเก่าได้จริยธรรมใหม่ซึ่งอยู่ในขั้นที่สูงกว่าจริยธรรมเก่า

2.1.2.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) เป็นทฤษฎีที่เสนอขึ้นโดยนักจิตวิทยาการเรียนรู้กลุ่มหนึ่ง ซึ่งมีแบนดูรา (Bandura) เป็นผู้นำคนสำคัญ ทฤษฎีนี้ได้อาศัยแนวคิดของทฤษฎีจิตวิเคราะห์หลายอย่าง เป็นแนวทางในการสร้างทฤษฎีความคิดสำคัญประการหนึ่งของทฤษฎีจิตวิเคราะห์ที่กลายเป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม คือ การถอดแบบ (Identification) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เชื่อว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์เป็นผลมาจากการเรียนรู้ทางสังคมเช่นเดียวกับพฤติกรรมด้านอื่น ๆ ของมนุษย์ โดยเชื่อว่า นอกเหนือจากปฏิกิริยาสะท้อนเบื้องต้น (Elementary Reflex) แล้วมนุษย์มิได้ถูกจัดเตรียมให้มีพฤติกรรมอื่น ๆ มาโดยกำเนิดหากต้องมาเรียนรู้พฤติกรรมเหล่านั้น โดยมีแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีว่า

1) การเรียนรู้ของมนุษย์นอกจากจะเกิดจากประสบการณ์ตรง (Direct Experience) ของตนเองแล้วส่วนหนึ่งยังเกิดจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น เป็นการเรียนรู้ด้วยการสังเกต (Observational Learning) และอีกส่วนหนึ่งเกิดจากการฟังคำบอกเล่า และการอ่านสารบันทึกของผู้อื่น ซึ่งการเรียนรู้ประเภทหลังนี้ช่วยให้มนุษย์รู้ว่าอะไรคืออะไร ได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว

2) ผลของการเรียนรู้ อยู่ในรูปของความเชื่อว่าอะไรสัมพันธ์กับอะไรอย่างไร ซึ่งอาจเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์กับเหตุการณ์ หรือความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลที่เกิดจากพฤติกรรม และความรู้ว่าเหตุการณ์ใดเกิดตามเหตุการณ์ใดอย่างไร เมื่อประสบเหตุการณ์หนึ่ง มนุษย์ก็สามารถคาดหวังเกี่ยวกับอีกเหตุการณ์หนึ่งได้ ทำให้เกิดความดีใจ และความวิตกกังวลและความกลัวขึ้นล่วงหน้า มนุษย์ก็สามารถคาดหวังเกี่ยวกับการเกิดผลกรรมหนึ่งเมื่อทำ พฤติกรรมหนึ่งได้

2.1.3 จริยธรรมตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา

พฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นแนวทางในการปลูกฝังหรือส่งเสริมให้เกิดขึ้นทั้งระดับเยาวชนและประชาชนในประเทศ เป็นจริยธรรมที่หากบุคคลมีอยู่ในตนเองแล้ว สังคมจะเกิดความสงบโดยส่วนรวม พฤติกรรมทางจริยธรรมที่ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเป็นจริยธรรมตามเกณฑ์มาตรฐานด้านผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ความขยันความประหยัด ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีวินัย ความสุภาพ ความสะอาด ความสามัคคีและความมีวินัย

2.1.3.1 ความขยัน

กรมวิชาการ (2527, น.131) กล่าวว่า ความขยัน คือ การใช้ความพยายามอย่างสม่ำเสมอในการปฏิบัติหน้าที่การทำงานด้วยความเข้มแข็ง อดทน มานะ บากบั่น ไม่ท้อถอย

ไพโรจน์ ปานอยู่ (2536, น.4) กล่าวว่า ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกโดยการทำการบ้านและงานสม่ำเสมอ ตั้งใจทำงานที่มอบหมายให้มีความกระตือรือร้นในการเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2537, น. 137) กล่าวว่า ความขยัน หมายถึง ความตั้งใจและความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานให้เต็มความสามารถอย่างสม่ำเสมอ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการทำงานและมีความพยายามที่จะทำงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้

กัลยา ศรีปาน (2542, น. 17) กล่าวว่า ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความมานะพยายาม เอาใจใส่ต่องานด้วยความกระตือรือร้น รู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่งานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้งานบรรลุสำเร็จตามความมุ่งหมายหรือความต้องการ

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, น. 3) กล่าวว่า ความขยัน หมายถึง ความพยายาม ตั้งใจเอาใจใส่อดทนทำงานจนเสร็จอย่างไม่ย่อท้อ

กรรณิการ์ ภิรมย์รัตน์ (2548, น. 6) กล่าวว่า ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความมานะพยายาม เอาใจใส่ต่องานด้วยความกระตือรือร้น เพื่อให้งานบรรลุสำเร็จตามความมุ่งหมาย หรือความต้องการ

พิไลพร ก้องสมุทร (2549, น. 9) กล่าวว่า ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง การมีความตั้งใจในการทำงานให้สำเร็จ มีความมานะพยายามและไม่ย่อท้อต่อความมีอุปสรรคทั้งปวง

สรุปได้ว่า ความขยัน หมายถึง ความตั้งใจในการทำงานให้สำเร็จ ด้วยความมานะพยายาม เอาใจใส่ต่องาน ด้วยความกระตือรือร้น ไม่นิ่งเฉยให้เวลาล่วงไปโดยเปล่าประโยชน์ทำงานอย่างเข้มแข็ง ไม่ปล่อยปละละเลย ประพฤติปฏิบัติเป็นประจำสม่ำเสมอ ไม่เกียจคร้านและมีได้ย่อท้อต่ออุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้งานสำเร็จตามความมุ่งหมายหรือความต้องการ

2.1.3.2 ความประหยัด

ความหมายของความประหยัด มีผู้กล่าวถึงความประหยัดในลักษณะต่าง ๆ กัน ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2542, น. 146-147) ได้กล่าวถึงขอบข่ายผู้ที่มีความประหยัดว่ามีลักษณะดังนี้

1. การประหยัดเวลา ได้แก่ การรู้จักคุณค่าของเวลา รู้จักวางแผนของตนเอง และใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด มียอมให้เวลาหมดเปลืองไปโดยเปล่าประโยชน์ แต่นำมาให้เป็นประโยชน์อันยิ่งใหญ่ในการหาความรู้ในการสร้างชีวิต ในการศึกษาเล่าเรียน ในการสร้างสมรรถภาพอันยิ่งใหญ่ในการหาความรู้ในการสร้างชีวิต ในการศึกษาเล่าเรียน ในการสร้างสมรรถภาพในการสร้างอำนาจในการสร้างทรัพย์ การทำงานอดิเรก ช่วยเหลืองานบ้าน ชุมชนและสังคม

2. การประหยัดทรัพย์ เป็นการรู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุดเหมาะกับรายรับ มีการออม ยับยั้งความต้องการของตนอันมีผลทำให้ใช้เงินอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม การรู้จักใช้ทรัพย์ให้ถูกต้องและเหมาะสม ได้แก่

- 2.1 พยายามจ่ายทรัพย์เท่าที่จำเป็น ให้สมควรแก่อัตภาพ
- 2.2 การรู้จักกำหนดรายจ่ายให้พอเหมาะพอควรแก่กำลังทรัพย์
- 2.3 การรู้จักเก็บรวบรวมรายได้อันสมควรเก็บไว้เป็นทุนสำรอง
- 2.4 ทำทรัพย์ที่มีอยู่ให้เจริญงอกงาม
- 2.5 คุ้มครองรักษาให้ปลอดภัย
- 2.6 บุรณะของเก่าอันควรบุรณะให้กลับไปใช้ประโยชน์ได้ใหม่
- 2.7 ใช้และถนอมของใช้และทรัพย์สินให้คงคุณค่าและประโยชน์นาน
- 2.8 รู้จักทำของใช้เอง อย่าคิดแต่จะซื้อหรือจ้างเขา
- 2.9 ไม่ใช่จ่ายอย่างฟุ้งเฟ้อให้หมดเปลืองโดยเปล่าประโยชน์
- 2.10 ไม่บำรุงบำเรอความสุขสนุกจนเกินไป

2.11 ขยันหาทรัพยากรใหม่มาเพิ่มเติม

3. การประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ หมายถึง การรู้จักใช้สิ่งของเครื่องใช้ของตนเอง และส่วนร่วมให้เกิดประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุด ได้แก่ การประหยัดไฟฟ้า น้ำ ประปา ของส่วนรวมรักษาซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ให้ใช้งานได้อยู่เสมอ

ฐิติภัทร สิงห์ล้ำเลิศ (2547, น.30) กล่าวว่า การประหยัด เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต้องมุ่งให้เกิดกับนักเรียนและบุคคลทั่วไป ให้รู้จักรักษาดูแลของเพื่อให้ใช้ได้ยาวนานและเกิดประโยชน์สูงสุด

ศรินยา ชัยเพียรเจริญกิจ (2550, น.14) กล่าวว่า การประหยัด หมายถึง การรู้จักออมทรัพย์สิ้น เวลา ทรัพยากร ทั้งส่วนตนและสังคมรู้จักประมาณตนในการใช้ปัจจัย 4 ในการดำรงชีวิตตามความจำเป็นให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุดรวมทั้งการรู้จักดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพฐานะความเป็นอยู่ส่วนตนและสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, น. 24) กล่าวว่า ประหยัด หมายถึง การที่นักเรียนใช้ทรัพย์สินและสิ่งของ ทั้งของตนเองและส่วนรวมอย่างคุ้มค่าตามความจำเป็นเลือกซื้อสิ่งที่มีประโยชน์สิ่งที่จำเป็น และรู้จักเก็บออม รวมถึงการรู้จักแบ่งเวลาและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สรุปได้ว่า การประหยัด เป็นคุณลักษณะที่นักเรียนใช้ทรัพย์สิน ทรัพยากร และสิ่งของทั้งของตนเองและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า รู้จักออมทรัพย์สิ้น รู้จักใช้และแบ่งเวลา รู้จักประมาณตนในการใช้ปัจจัย 4 ในการดำรงชีวิตตามความจำเป็นให้เกิดประโยชน์สูงสุด ยับยั้งความต้องการให้อยู่ในขอบเขตอันพอเหมาะพอควร เป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ทรัพยากรในการดำรงชีวิตเหมาะสมกับฐานะความเป็นอยู่

2.1.3.3 ความซื่อสัตย์สุจริต

กรมการฝึกหัดครู (2541, น. 13) กล่าวว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง ความซื่อตรงจิตใจไม่คดโกง ทั้งกาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

บุญศักดิ์ แสงระวี (2541, น.139) กล่าวว่า ลักษณะของผู้ที่มีความซื่อสัตย์จะมีพฤติกรรมปรากฏอยู่ 3 ประการ ได้แก่

1. ความมีสำนึก คือ การแสดงออกที่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างการนึกคิดกับการพูดและการกระทำ เช่น พูดและทำ ตรงกับที่คิด คิดอย่างไรพูดและทำอย่างนั้น ไม่เรรวนเปลี่ยนแปลงไปเปลี่ยนมาและเคยพูดไว้อย่างไรครั้งต่อไปก็พูดอย่างนั้น

2. ความจริงใจ คือ การแสดงออกใด ๆ ต่อบุคคลอื่นด้วยความรู้สึกแบบตรงไปตรงมาไม่หวาดระแวงจนไม่อาจมอบความรู้สึกดี ๆ ต่อบุคคลอื่นได้หรือทำให้การแสดงออกและการกระทำเบี่ยงเบนไปจากความเป็นจริง

3. ความน่าไว้วางใจหรือน่าเชื่อถือ คือการกระทำตนให้เป็นบุคคลที่น่าไว้วางใจของบุคคลอื่นเสมอ ๆ

กัลยา ศรีปาน (2542, น. 31) กล่าวว่า ผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริตย่อมเป็นที่น่าเชื่อถือของคนทั่วไป และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ใคร ๆ ก็อยากคบด้วย ไม่ว่าจะไปอยู่ที่ใดก็จะมี ความมองอาจ กล้าพูด กล้าทำ อย่างเปิดเผย

กฤตรินทร์ นิมทองคำ (2542, น. 15) กล่าวว่า ความซื่อสัตย์ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ การประพฤติอย่างเหมาะสม มีความซื่อสัตย์ ไม่คดโกง ทั้งต่อตนเอง ต่อครอบครัวต่อมิตรสหาย และมีความจงรักภักดีต่อประเทศชาติ ไม่คิดทรยศ ประกอบอาชีพในทางสุจริตไม่ขโมยของผู้อื่น และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กำหนด

ชาญชัย อาจินสมมาตร (2543, น. 52) กล่าวว่า ความซื่อสัตย์เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความเป็นมนุษย์ที่ศักดิ์สิทธิ์ หากผู้ใดได้รับการยอมรับศรัทธาอย่างจริงใจจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิด และยอมให้ความร่วมมือปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ ดังที่ซ่งเบ้ง กล่าวว่า คนเราหากไร้สัจจะ ก็จะยืนอยู่ในหมู่คนมิได้ ตนเองรักษาสัจจะผู้อื่นจึงจะให้ความเชื่อถือ หากไร้สัจจะเสียแล้วผู้อื่นก็จะไม่เชื่อถือซ่งเบ้งถือสัจจะเมื่อออกคำสั่งไปก็ต้องปฏิบัติ ฉะนั้นจึงสามารถบัญชาการได้ตามความปรารถนา

ประภาศรี สีอำไพ (2543, น. 65-66) ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ไว้ว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ยึดหลักแห่งความยุติธรรม ซื่อตรงต่อตนเองและผู้อื่น รวมไปถึงสังคม ประเทศชาติ หน้าที่การงาน คำมั่นสัญญา แบบแผน กฎหมายที่ถูกต้องดีงาม ประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสม และตรงต่อความเป็นจริง

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, น. 382, 1202, 911) กล่าวว่า “ความซื่อสัตย์” หมายถึง การประพฤติตรงและจริงใจ ไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกงและไม่หลอกลวง ส่วนคำว่า “สุจริต” หมายถึง ความประพฤติดีงาม ความประพฤติชอบ ทั้งความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นคุณลักษณะของประชากรที่พึงประสงค์ของคนไทย

ดวงเด่น นุเรมรัมย์ (2547, น.32) กล่าวว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมและตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจา ใจต่อตนเองและผู้อื่น ตลอดทั้งต่อหน้าที่การงานและคำมั่นสัญญา ความประพฤติที่ตรงมาและจริงใจในสิ่งที่ถูกที่ควร ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม รวมไปถึงการไม่คดโกง หลอกลวง

วรรณนา วงษ์ฉัตร (2547, น.110) ได้อธิบายถึง เหตุผล 6 ประการ ของการเป็นคนซื่อสัตย์ ไว้ดังนี้

1. เพื่อจิตใจสงบสุข
2. เพื่อบุคลิกลักษณะและชื่อเสียง

3. เพื่อความสัมพันธ์ที่ดี
4. เพื่อความสมบูรณ์ทั้งหมด
5. เพื่อสุขภาพกายและสุขภาพจิต
6. จงเป็นคนที่มีชื่อเสียงและเชื่อถือได้

ชูวงศ์ ฉายะบุตร และมุ่งหมาย ชื่อตรง (2548, น. 7) กล่าวว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง การปฏิบัติตนทางกาย ทางวาจา และทางใจที่ตรงไปตรงมา ไม่แสดงความคดโกงไม่หลอกลวง ไม่เอาไรต์เอาเปรียบผู้อื่น ลั่นวาจาว่าจะทำงานสิ่งใดก็จะต้องทำให้สำเร็จเป็นอย่างดีไม่กลับกลอก มีความจริงใจต่อทุกคนจนเป็นที่ไว้วางใจของทุกคน

อมรรัตน์ เทพกา ปนาท (2549, น. 3) กล่าวว่า “ความซื่อสัตย์” เป็นคุณธรรมที่จำ เป็นต่อทุกสังคม ไม่ว่าจะเป็ความซื่อสัตย์ในระดับไหนก็ตาม จะต้องมีการปลูกฝังหรือสอน เยาวชนรุ่นหลังให้ประพฤติปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะหากคนในสังคมขาดคุณธรรมข้อนี้เมื่อใด สังคมก็จะ วุ่นวายไม่สงบ คนจะเอาไรต์เอาเปรียบกัน และเห็นแก่ตัวมากขึ้น จนก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีก มากมายจากข้อความข้างต้นสามารถสรุปความหมายของความซื่อสัตย์ไว้ว่า ความซื่อสัตย์หมายถึง การมีความซื่อตรง น่าไว้วางใจ น่าเชื่อถือ มีความจริงใจ ประพฤติตนถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ประพฤติอย่างเหมาะสมทั้งกาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อประเทศชาติ

จากความหมายของความซื่อสัตย์สุจริตพอสรุปได้ว่า ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมและตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติอย่าง ตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจา ใจต่อตนเองและผู้อื่น ตลอดทั้งต่อหน้าที่การงานและคำมั่นสัญญา ความ ประพฤติที่ตรงมาและจริงใจในสิ่งที่ถูกที่ควร ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม รวมไปถึงการไม่คดโกง หลอกลวง

2.1.3.4 ความมีวินัย

สังคมมนุษย์จะอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขนั้นเนื่องมาจากความมีระเบียบวินัยในสังคม ซึ่งบุคคลทุกคนจะต้องยึดถือและปฏิบัติตามสังคมกำหนดขึ้น ถ้าสังคมขาดระเบียบวินัยอาจเกิดความ สับสนวุ่นวายได้ ฉะนั้นการสร้างระเบียบวินัยในสังคมจึงจำเป็นต้องวางรากฐานให้กับสมาชิกในสังคม ตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเกิดประสิทธิภาพ การให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในเรื่องระเบียบ วินัยจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะให้เด็กซึ่งเป็นสมาชิกของสังคมและเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตเรียนรู้ แนวทางในการปฏิบัติตาม (ณรงค์ สายพิมพ์ทอง, 2530)

วัชร ฐธธรรม (2525, น.34) กล่าวว่า วินัย (Discipline) ในภาษาอังกฤษมี รากศัพท์เดิมมาจากภาษาลาติน แปลว่า การทำตามคำสั่งของผู้นำส่วนในภาษาไทย คำว่า “วินัย” มี รากศัพท์มาจากภาษาสันสกฤต ซึ่งมีความหมายว่า “การฝึกหัดหรือการฝึกฝน” การสอนวินัยนักเรียน

ในระยะสั้น ๆ คือ การทำให้เด็กเป็นศิษย์ที่ยอมรับ ถือปฏิบัติตามคำสั่งสอนโดยการใช้คำฝึกฝนจนเป็นนิสัยและในระยะยาว คือ การหาวิธีให้เด็กเรียนรู้กระบวนการคิดด้วยเหตุและผล

บุญธรรม พุณทรัพย์ (2533, น. 78) ได้ให้ความหมายของคำว่า วินัย หมายถึง การปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ควบคุมคนในสังคม กฎระเบียบนั้นมีทั้งกฎระเบียบทางโลก เช่นกฎหมาย กฎข้อบังคับของโรงเรียน กฎระเบียบของชุมชน ทั้ง กฎระเบียบทางธรรมหรือทางศาสนาเช่น ศีล 5, ศีล 10, ศีลสำหรับพระภิกษุ 227 ข้อ

วัชร ทรัพย์มี (2533, น. 25) กล่าวว่า วินัย หมายถึง สิ่งที่ควบคุมให้คนมีระเบียบพร้อมเพรียง เพื่อจะได้มีความสุข และทำให้การงานบรรลุผลสำเร็จด้วยดี

วินัย พัฒนรัฐ (2533, น. 9) ได้ให้ความหมาย ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การประพฤติตามกฎ ข้อบังคับและกติกาด่าง ๆ ที่สังคมกำหนดขึ้น เพื่อให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ และใช้ควบคุมความประพฤติของคนในสังคม เช่น กฎหมาย คำสั่ง คำประกาศ ระเบียบโรงเรียน เป็นต้น

ธีรวิมล ประทุมพรรัตน์ (2536, น. 27) กล่าวว่า วินัย หมายถึง กฎเกณฑ์ ระเบียบหรือมาตรฐานทั้งภายในและภายนอกที่กำหนดขึ้นให้นักเรียนปฏิบัติตาม คือ เชื่อฟังครู อาจารย์ไม่กล้าฝ่าฝืนเพราะกลัวการลงโทษ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยขึ้นในสังคมโรงเรียน

พระธรรมปิฎก (2538, น. 2-9) ได้ให้ความหมายของคำว่าวินัยไว้ว่า “วินัย” เป็นคำศัพท์ที่มีความสำคัญในพระพุทธศาสนา มักใช้ควบคู่กับคำว่า “ธรรม” ดังที่เรียกว่า “ธรรมวินัย” กฎของธรรมชาติ เรียกว่า “ธรรม” กฎของมนุษย์เรียกว่า “วินัย” วินัยในความหมายกว้าง คือ ระบบระเบียบทั้งหมดของชีวิตและสังคมมนุษย์ จะตั้งอยู่ได้ดีเป็นผลสำเร็จได้ ต้องมองวินัยโยงลงไปถึงธรรมหรือโยงวินัยกับธรรมเข้าด้วยกันให้ได้เป็นเบื้องต้น

ฉันทนา ภาคบงกช (2539, น. 70) ได้ให้ความหมายของคำว่าวินัย ดังต่อไปนี้

1. การมีวินัย โดยมองเชิงพฤติกรรมการกระทำการมีวินัย หมายถึง การที่บุคคลปฏิบัติตนให้เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ แบบแผน ข้อตกลงที่สังคมกำหนดให้บุคคลประพฤติปฏิบัติตามเพื่อให้บุคคลอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. การมีวินัย โดยมองเชิงความรู้สึกนึกคิด จิตใจ การมีวินัย หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดความสำนึก และจิตวิญญาณที่มีอยู่ภายในตัวบุคคลเป็นเครื่องกำกับให้บุคคลประพฤติปฏิบัติตามวินัย

3. การมีวินัยโดยมองเชิงจิตใจและพฤติกรรม การมีวินัย หมายถึง คุณลักษณะโดยรวมของบุคคลที่แสดงออกด้วยใจหรือความรู้สึก ความคิด การตัดสินใจและเลือกกระทำตามวินัยที่เป็นไปในทางสร้างสรรค์ด้วยความสมัครใจ เพื่อแก้ปัญหาของส่วนตน และส่วนรวมอันจะเป็นประโยชน์ต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม

4. การมีวินัยโดยมองเชิงสัมพันธ์กับจริยธรรม การมีวินัย หมายถึง จริยธรรม ที่กำกับความประพฤติที่สังคมยอมรับการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยนักเรียน นับว่าเป็นสิ่งจำเป็น เพราะวินัยเป็นสิ่งสัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่ทางสังคม ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โรงเรียน ในฐานะที่เป็นบ้านหลังที่สองต้องแนะนำแนวทางให้นักเรียนสามารถประพฤติตนให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีวินัยในตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญสูงสุดสำหรับมนุษย์ เพราะถ้าตัวเราเอง มีวินัยแล้ววินัยด้านอื่น ๆ ก็จะตามมา

กรมวิชาการ (2541, น. 21) กล่าวว่า วินัย หมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์ข้อตกลง ที่กำหนดขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการให้บุคคลประพฤติปฏิบัติในการดำรงชีวิตร่วมกันเพื่อให้อยู่อย่าง ราบรื่น มีความสุขความสำเร็จ โดยอาศัยการฝึกให้รู้จักปฏิบัติตน รู้จักควบคุมตนเอง

ดำรง ประเสริฐกุล (2542, น. 215) กล่าวว่า วินัย หมายถึง การรู้จักปกครอง ตนเองปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยและทำให้เกิดความสงบสุข สำหรับตนเองและสมาชิกในสถาบัน

จากความหมายของวินัยพอสรุปได้ว่า วินัย หมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่สังคมกำหนดขึ้น ให้บุคคลต้องปฏิบัติตาม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตร่วมกัน ในการปกครองระบบประชาธิปไตย ทำให้เกิดความสงบสุข และดำรงชีวิตอย่างราบรื่น มีความสุข ความสำเร็จ

2.1.3.5 ความสุภาพ

1) ความสุภาพ เป็นหนึ่งในคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ที่เราคนไทยควรได้นำมายึดถือปฏิบัติ ใช้เป็นแนวทางการสร้างความสมานฉันท์ในหมู่คณะ สังคมอยู่อย่างร่มเย็นและสงบสุขได้ด้วยคุณธรรมที่อยู่ทุกคน อีกทั้งการนำมาใช้ในทางที่ถูกต้องดีงาม ย่อมนำมาเกียรติยศชื่อเสียงมาสู่ตนเองและครอบครัวได้เป็นอย่างดี

2) ความสุภาพ คุณธรรมพื้นฐานหนึ่งที่เราคนไทยควรยึดถือปฏิบัติ เป็นเครื่องมือที่ดีในสังคมความสุภาพเรียบร้อย ย่อมหมายถึง กิริยา วาจา ของผู้ปฏิบัติที่ได้แสดงออกมาให้เห็นถึง คุณลักษณะที่ดีงามของผู้นั้นและสังคมนั้น ๆ ด้วย ความสุภาพจะแสดงออกมาให้เห็นถึงการอ่อนน้อม ถ่อมตน การพูดคุยด้วยวาจาไพเราะ อ่อนหวาน ไม่หยาบคาย การรู้จักกล่าวคำขอโทษเมื่อรู้ตัว การพูดคุยด้วยวาจาไพเราะ อ่อนหวาน ไม่หยาบคาย การรู้จักเสียสละ การรู้จักให้อภัยผู้อื่น การขอร้อง ให้ผู้อื่นกระทำตามใจสถานการณ์ต่าง ๆ การรู้จักกล่าวคำขอโทษเมื่อรู้ตัวว่ากระทำผิดสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ย่อมเป็นสิ่งที่เราต้องการให้เกิดขึ้นในทั่วทุกชนชั้น ดังนั้นไม่ว่าชนชาติใดก็ตามถ้าได้ปฏิบัติตนให้อยู่ใน ความสุภาพ ชาติหนึ่ง ประเทศนั้น ย่อมมีแต่ความสงบสุขร่มเย็น มีแต่ความเจริญพัฒนาก้าวหน้า เทียบเท่าอารยประเทศอย่างแท้จริง สอดคล้องกับจรัส แก้วเป็น (2547, น. 74) กล่าวว่า นักเรียน ที่ได้รับการอบรมตามโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

ซึ่งสามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกกับพระสงฆ์ ครู-อาจารย์ จะเป็นไปในลักษณะ สำรวมและนอบน้อม และมีพฤติกรรมการแสดงออกต่อผู้ปกครองและบุคคลอื่น ๆ ก็แสดงถึงการมีสัมมาคารวะทั้งการพูดจาและกิริยาท่าทาง และสอดคล้องกับ บุญมี แทนแก้ว (2541, น. 124-125) กล่าวว่า คุณสมบัติของผู้มีจริยธรรมทางวาทจาควรเป็นผู้ที่พูดจาสุภาพอ่อนโยน นิ่มนวล เป็นต้น และสอดคล้องกับอุดมศักดิ์ ภาวะพฤติ (2555, น.35) กล่าวว่า ความสุภาพ ย่อมหมายถึง กิริยามารยาท การพูดจาที่ทักทาย ที่ผู้ปฏิบัติได้แสดงออกมาให้เห็นถึงคุณลักษณะภายในอันดีงาม ได้แก่ การอ่อนน้อม ถ่อมตน การพูดคุยด้วยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน ไม่มีคำหยาบคายเจ็บป่น ไม่ก้าวร้าว การรู้จักเสียสละ การให้อภัยผู้อื่น การรู้จักคำกล่าวขอโทษเมื่อกระทำผิด หรือการขอร้องให้ผู้อื่นกระทำตามมีสัมมาคารวะ ต่อผู้ใหญ่เสมอ ย่อมเป็นสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นทั่วทุกชนชั้น ดังนั้นไม่ชาติใดชนใดก็ตาม ถ้าได้ปฏิบัติตน อยู่ในความสุภาพ สังคมย่อมมีความสงบสุขร่มเย็น น่ายู่น่าอาศัย ประเทศชาติก็จะมีแต่ความเจริญก้าวหน้าเทียบเท่าอารยประเทศอย่างแท้จริง

ดังนั้น สรุปได้ว่า ความสุภาพ คือ พฤติกรรมที่แสดงออกต่อผู้อื่นด้วยความอ่อนโยนอย่างจริงใจ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน การพูดด้วยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน ไม่มีคำ หยาบคาย ไม่ก้าวร้าวมีกิริยาท่าทางเรียบร้อยทั้งกาย วาจา และจิตใจ ซึ่งแสดงออกได้ทุกที่ ทุกเวลา

2.1.3.6 ความสะอาด

ความสะอาด เป็นหนึ่งในคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการที่ควรนำมายึดถือปฏิบัติใช้ คือ ความสะอาดปราศจากความมัวหมอง ทั้งกาย ใจ และสภาพแวดล้อม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546, น. 11-55) กล่าวว่า ความสะอาด หมายถึง ไม่สกปรก เช่น เสื้อผ้าสะอาด บ้านเรือนสะอาดน้ำสะอาดหมดจด ผ่องใส เช่น ใจสะอาด ไม่มีตำหนิ บริสุทธิ์ ไม่ทุจริต เช่น เขาเป็นคนใจซื่อมือสะอาด

เปรมณัฐชา ล้อมจันทร์เพ็ญ (2555, น. 34) กล่าวว่า ความสะอาด หมายถึง ความสะอาดทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ ซึ่งต้องการให้คุณธรรมด้านความสะอาดนั้นเกิดขึ้นในตัวนักเรียนทุกคน

การปลูกฝังให้เยาวชนมีความตระหนักในการรักษาความสะอาดเป็นสิ่งสำคัญ อีกประการหนึ่ง เพื่อให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบต่อความเป็นอยู่ในสังคมร่วมกัน เห็นความสำคัญของการรักษาความสะอาด ดังนั้น สถาบันครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการปลูกฝังในการรักษาความสะอาดเครื่องแต่งกาย บ้านเรือนที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมภายในบ้าน และชุมชน ส่วนโรงเรียนก็ควรส่งเสริมให้นักเรียนดูแลรับผิดชอบความสะอาดของสถานที่ต่าง ๆ ภายในบริเวณโรงเรียน อาคารเรียน หรือ คัดคำขวัญ ข้อความชักชวนให้รักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน และแจ้งแนวนโยบายการรักษาความสะอาดโรงเรียน เพื่อเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน เพื่อให้เกิดความสำนึกในการรักษาความสะอาด สอดคล้องกับ สุวาวิโรจน์ จันลา (2547, น.57)

กล่าวว่า การดูแลรักษาห้องเรียน อาคารเรียน รวมทั้งสภาพภูมิทัศน์ของโรงเรียนให้สะอาด ปลอดภัย จากสิ่งรบกวนต่าง ๆ เพื่อความสุขในการเรียนของนักเรียนและครูผู้สอน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า คุณธรรมด้านความสะอาดเป็นสิ่งที่ยั่งยืนสำหรับการดำเนินชีวิตของนักเรียนอย่างยิ่ง เพื่อให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบต่อความเป็นอยู่ในสังคมร่วมกัน เห็นความสำคัญของการรักษาความสะอาด นักเรียนต้องรู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย บ้านเรือนที่อยู่อาศัย โรงเรียน และสาธารณสถาน อย่างสม่ำเสมอ

2.1.3.7 ความสามัคคี

กัลยา ศรีปาน (2542, น.39) กล่าวว่า ความสามัคคี หมายถึง การแสดงออกถึงการร่วมแรงร่วมใจ ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือกันปฏิบัติงานให้สำเร็จด้วยดี เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

ศวิณี ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (2544, น.7) กล่าวว่า ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือกันกระทำการให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว ปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดี รับผิดชอบ รักหมู่คณะ

สุมาลี สุตจินดา (2546, น.5) กล่าวว่า ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือกระทำการให้สำเร็จ โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

สรุปได้ว่า ความสามัคคี เป็นคุณธรรมที่ทำให้เกิดความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดี รับผิดชอบ รักหมู่คณะ ผลักดันให้งานใดงานหนึ่งสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

ดังนั้น สรุปได้ว่า ความสามัคคี คือ ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือกันปฏิบัติงานให้สำเร็จด้วยดีเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

2.1.3.8 ความมีน้ำใจ

ความมีน้ำใจ เป็นคุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรู้สึกที่ดีที่บุคคลกระทำต่อผู้อื่นและสังคม ไม่เห็นแก่เพียงตัวเองหรือเรื่องของตัวเอง แต่เห็นอกเห็นใจเห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ ให้ความสนใจในความต้องการ ความจำเป็นความทุกข์สุขของผู้อื่น มีจิตอาสาพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูล ซึ่งความมีน้ำใจเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่พึงมีในตัวบุคคล และเป็นคุณธรรมที่สำคัญประการหนึ่งของคนไทย ซึ่งได้มีผู้ให้ความหมายของความมีน้ำใจดังนี้

พรธรราย ทรัพย์ประภา (2529, น. 184) กล่าวว่า ความมีน้ำใจ หมายถึง ส่วนที่มีเมตตากรุณา ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ปกป้องผู้บังคับบัญชาที่มีลักษณะเช่นนี้เด่นชัดก็จะมีความเมตตาปราณีต่อลูกน้อง ผู้ให้บริการ ถ้ามีลักษณะเช่นนี้เด่นชัดก็จะให้บริการอย่างเต็มที่ เพื่อช่วยเหลือผู้มารับบริการ

บรรทม มณีโชติ (2530, น. 25) กล่าวว่า ความมีน้ำใจ หมายถึง การมีปรารถนาดีต่อผู้อื่นในด้านการพูด การกระทำโดยให้กำลังใจ แสดงความเห็นอกเห็นใจต่อผู้อื่น

พระเผด็จ ทัดตชีโว (2531, น.31, อ้างถึงใน ผ่องศรี สามศรีทอง, 2548, น.42) กล่าวว่า คุณสมบัติของคนดีที่คนทั้งหลายต้องการ สามารถจัดคุณลักษณะได้หลายกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ความมีน้ำใจ ประกอบด้วย ลักษณะของความเสียสละ โอบอ้อมอารี มีแต่ให้เห็นแก่ส่วนรวม มีความสามัคคี เห็นอกเห็นใจกัน ใจกว้าง มีเมตตากรุณา รักผู้อื่น

กลุ่มที่ 2 คือ ความฉลาด ประกอบด้วย ความคิดดี ๆ ไม่โง่ รู้ผิด รู้ถูก มีเหตุผล มองโลกในแง่ดี

กลุ่มที่ 3 คือ ไม่เป็นพิษเป็นภัยต่อผู้อื่น ประกอบด้วย การไม่เบียดเบียนใคร ไม่ก้าวร้าวรุนแรง ไม่เกะกะเกรง จริใจ ซื่อสัตย์

กลุ่มที่ 4 คือ มีความอดทน มีความบากบั่น ซึ่งจะเป็นลักษณะหลักที่จะแฝงในทุกหนทุกแห่งเหมือนความชื้นที่แฝงอยู่ในทุกที่แม้ในก้อนหิน

กนก จันทร์ขจร (2533, น. 278) กล่าวว่า ความมีน้ำใจ หมายถึง อุปนิสัยใจคอแท้ ๆ ของคนที่รู้จักระลึกรู้ถึงผู้อื่นเรียกว่าความมีน้ำใจ ผู้ที่มีน้ำใจนั้นเป็นผู้ที่เห็นอกเห็นใจผู้อื่น เห็นผู้อื่นได้รับความทุกข์ความเดือดร้อนต้องการความช่วยเหลือก็รับเป็นภาระให้โดยไม่หวังผลตอบแทน เช่น ลูกให้ที่นั่งแก่เด็ก สตรีคนชราบนรถประจำทาง คนมีน้ำใจย่อมมีคุณธรรมมีจิตสำนึกในความเมตตา กรุณา เป็นพื้นฐานที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลกันโดยไม่หวังผลตอบแทน เช่น ลูกให้ที่นั่งแก่เด็ก สตรี คนชราบนรถประจำทาง คนมีน้ำใจย่อมมีคุณธรรม มีจิตสำนึกในความเมตตา กรุณา เป็นพื้นฐานที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลกันโดยไม่หวังผลตอบแทน

วุฒิสักดิ์ สวัสดิวัฒน์ (2534, น.38, อ้างถึงใน ผ่องศรี สามศรีทอง, 2548, น.41) อธิบายถึง “คุณธรรม” ประการหนึ่งที่ผู้บริหารหรือนักธุรกิจ รวมทั้งมนุษย์ทุกคนระลึกถึงเสมอ คือ ความมีน้ำใจ ผู้ที่มีน้ำใจจะก่อให้เกิดความเบิกบานและอบอุ่นใจแก่ผู้รับ ผู้มีน้ำใจแม้บางครั้งจะมีภาระมาก มีเวลาน้อย แต่ก็ยังเจียดเวลาที่จะรับฟังปัญหาของผู้อื่น และเต็มใจที่จะให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความตั้งใจ มีความสุขกับการให้ และเป็นผู้ที่ทำให้บุคคลอื่นมีความสุข ผู้มีน้ำใจ ทำให้โลกนี้น่าอยู่ เพราะเป็นผู้ให้ความรัก ความเมตตา ความกรุณาและเมตริจิตจากหัวใจ ดังนั้นไม่ว่าเราจะอยู่ในฐานะใด ประกอบอาชีพใด จะเป็นนักธุรกิจหรือไม่ก็ตามพื้นฐานความเป็นมนุษย์คือ น้ำใจ จะต้องเป็นหลักการสำคัญในการดำรงชีวิตและการประกอบการงาน การสอนตนเองและฝึกตนเอง ความมีน้ำใจจึงเป็นสิ่งที่ดีงาม น่ารัก น่านิยม เพราะผู้ที่มีน้ำใจย่อมไม่ขาดแคลน ไม่อับจนแต่ตรงกันข้าม กลับเป็นผู้ที่จะพบหนทางของความสุขความเจริญในทุก ๆ ด้าน

ถกทีพธ์ แก้วพรหม (2545, น 35) กล่าวว่า การอยู่ร่วมกันในสังคม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีน้ำใจไมตรีที่ดีต่อกัน จึงจะอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข ความมีน้ำใจเป็นเรื่องที่ทุกคนทำได้ โดยไม่ต้องใช้เงินทองมากมาย เพียงแต่แสดงความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ โดยการช่วยเหลือเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็เป็นการแสดงน้ำใจ ได้ เช่น การพาเด็กหรือผู้สูงอายุข้ามถนน หรือการสละที่นั่งบนรถโดยสารให้ผู้หญิงมีครรภ์ เป็นต้น ทั้งนี้เป็นการแสดงความมีน้ำใจ การแสดงความมีน้ำใจจึงไม่ใช่วัดกันด้วยเงิน บางคนมีเงินมากอาจเลี้ยงน้ำใจก็ได้ บางคนเป็นเศรษฐีแต่ตระหนี่ถี่เหนียวไม่ยอมสละเงิน โดยที่ไม่รับประโยชน์ตอบแทน

สรุปได้ว่า ความมีน้ำใจและความเสียสละ ประกอบด้วย คุณลักษณะ ได้แก่ ความไม่เห็นแก่ตัว การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา และการกระทำเหล่านี้ผู้กระทำ ด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทนความมีน้ำใจ ความสำคัญต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก สังคมจะอยู่อย่างอบอุ่นถ้าผู้คนในสังคมรู้จักเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ทราบถึงแนวทางในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในด้านความซื่อสัตย์ คือ ไม่เกียจคร้าน เพื่อให้งานสำเร็จตามความมุ่งหมายหรือความต้องการ ด้านการประหยัด คือ การรู้จักประมาณตนในการใช้ปัจจัย 4 การใช้ทรัพยากรในการดำรงชีวิตเหมาะสมกับฐานะความเป็นอยู่ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต คือ การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมและตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจา ใจต่อตนเองและผู้อื่น ด้านวินัย คือ ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่สังคมกำหนดขึ้นให้บุคคลต้องปฏิบัติตาม ด้านความสุภาพ คือ พฤติกรรมที่แสดงออกต่อผู้อื่นด้วยความอ่อนโยนอย่างจริงใจ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ด้านความสะอาดคือ สิ่งจำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิต เห็นความสำคัญของการรักษาความสะอาด นักเรียนต้องรู้จักรักษาความสะอาดร่างกายบ้านเรือนที่อยู่อาศัย โรงเรียน และสาธารณสถาน อย่างสม่ำเสมอ ด้านความสามัคคี คือ ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันร่วมมือกันปฏิบัติงานให้สำเร็จด้วยดีเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ด้านความมีน้ำใจ คือ

ความไม่เห็นแก่ตัว การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

คุณลักษณะที่เกี่ยวกับการประพฤติกปฏิบัติตนตลอดจนการคิดในทางที่ถูกต้องดีงาม ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม มีคุณประโยชน์ทั้งตัวเองและส่วนรวม สามารถควบคุมตนเองในการประพฤติปฏิบัติและการปรับตัวในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขในสังคม จะเห็นได้ว่าการที่ผู้ปกครองได้มีโอกาสเข้าไปมีบทบาทในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนซึ่งเป็นอนาคตของชาติมีผลต่อการส่งเสริมเยาวชนของชาติให้เป็นพลเมืองดี มีความรู้ความสามารถ มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดีครอบครัวมีความสุข แนวคิดดังกล่าวจากงานวิจัยจะเป็นส่วนหนึ่งซึ่งมีผลต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม

ความหมาย ความสำคัญ องค์ประกอบ ลักษณะทางจริยธรรม ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาจริยธรรมและทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.2.1 ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม

คำว่า คุณธรรม ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Virtue จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร คำว่าคุณธรรม จริยธรรม มักจะใช้ควบคู่กันเสมอ คำว่า “คุณธรรม” กับคำว่า “จริยธรรม” เป็นคำที่แยกกัน มีความหมายแตกต่างกัน คำว่า “คุณธรรม” แปลว่า ความดี มีประโยชน์ เป็นคำที่มีความหมายเป็นนามธรรม ส่วนคำว่า “จริย” แปลว่า กิริยาที่ควรประพฤติเป็นคำที่มีความหมายเป็นรูปธรรม ส่วนคำว่า “ธรรม” มีความหมายหลายประการ เช่น ความดี หลักคำสอนของศาสนา หลักปฏิบัติ เมื่อนำคำทั้งสองมารวมกันจะได้เป็นคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งมีผู้ให้ความหมายต่าง ๆ คำว่า คุณธรรมจริยธรรม มีความหมายใกล้เคียงกันมาก จึงมักมีผู้ใช้คำสองคำนี้ไปด้วยกัน เป็นคุณธรรมและจริยธรรม แต่คำสองคำนี้มีความแตกต่างกัน ซึ่งมีนักจิตวิทยา นักปรัชญา นักการศึกษาและนักการศึกษาให้ความหมายไว้ ดังนี้

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) (2540, น. 14) กล่าวว่า คุณธรรมเป็นคุณภาพของจิตใจ กล่าวคือ คุณสมบัติที่เสริมสร้างจิตใจให้ตั้งงาม ให้เป็นจิตใจที่สูง ประณีตและประเสริฐ เช่น ความเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขาและจาคะ เป็นต้น

วศิน อินทสระ (2541, น. 140) กล่าวตามหลักจริยศาสตร์ว่า คุณธรรม คือ อุปนิสัยอันตั้งงาม ซึ่งสั่งสมอยู่ในดวงจิต อุปนิสัยอันนี้ได้มาจากความพยายามและความประพฤติติดต่อกันมาเป็นเวลานาน คุณธรรมสัมพันธ์กับหน้าที่อย่างมาก เพราะการทำหน้าที่จนเป็นนิสัยจะกลายมาเป็นอุปนิสัยอันตั้งงามที่สั่งสมในดวงจิตเป็นบารมี ลักษณะอย่างเดียวกันนี้ ถ้าเป็นฝ่ายชั่วเรียกว่า “อาสวะ” คือ กิเลสที่หมักในดวงจิต ย่อมจิตใจให้เศร้าหมองเกราะกรังด้วยความชั่วนานาประการ กลายเป็นสันดานชั่ว ทำให้แก้ไขยาก สอนยาก กล่าวโดยสรุป คุณธรรม คือ ความกล้า เลิศแห่งอุปนิสัย ซึ่งเป็นผลของการกระทำหน้าที่จนกลายเป็นนิสัยนั่นเอง

พระเทพวิสุทธิเมธี (2543, น. 23) กล่าวว่า คุณธรรม หมายถึง คุณงามความดีของคนดี ผู้ที่มีความรู้ดีและประพฤติดี เป็นสิ่งที่แสดงออกให้รู้ได้ว่า “เป็นคนดี”

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546 (2546, น. 253) กล่าวว่า คุณธรรม หมายถึง สภาพความคุณงามความดี

นิภา มลิณทวิสมัย (2549, น. 14) กล่าวว่า คุณธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นคุณ และเป็นสภาวะธรรมของคุณงามความดี

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2549, น. 8) กล่าวว่า คุณธรรม หมายถึง สิ่งที่มีคุณค่ามีประโยชน์ เป็นความดีงาม เป็นมโนธรรม เป็นเครื่องประดับประดาใจให้เกิดความซื่อสัตย์สุจริต ใฝ่ความดีและเป็นเครื่องกระตุ้น ผลักดันให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบ เกิดจิตสำนึกที่ดีที่มีความสงบเย็นภายใน

Khlhberge (1964, p.5) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นความรู้สึกรับผิดชอบ ซื่อ ดี เป็นกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานของความประพฤติปฏิบัติในสังคมบุคคลจะพัฒนาขึ้น มีพฤติกรรมเป็นของตนเอง โดยสังคมเป็นตัวตัดสินการกระทำนั้นว่า เป็นการกระทำที่ถูกต้องหรือผิด

Socrates (1988, p. 23) กล่าวว่า คุณธรรม คือ ความรู้ (Virtue is Knowledge) การแสวงหาความรู้เกี่ยวกับศีลธรรม จริยธรรม คือ การแสวงหาคุณธรรม เพราะคุณธรรม คือ ความรู้ที่แท้จริง ถ้าบุคคลรู้และเข้าใจถึงธรรมชาติของความดีจริง ๆ แล้ว เขาจะไม่พลาดจากการประกอบความดี ละเว้นความชั่ว คุณธรรมที่ทำให้คนเป็นมนุษย์ มี 5 ประการ คือ

1. ปัญญาหรือความรู้ (Wisdom) หมายถึง รู้ว่า อะไรดี อะไรไม่ดี
2. การปฏิบัติหน้าที่ทางศาสนา (Duty) คือ การทำความดี การเคารพยกย่องสิ่งที่ควรเคารพ เช่น พระผู้เป็นเจ้า พระธรรม การปฏิบัติตามคำสอนของศาสนา
3. ความกล้าหาญ (Courage) คือ กล้าในสิ่งที่ควรกล้าและกล้าในสิ่งที่ควรกลัว
4. การควบคุมตนเอง (Self Control หรือ Temperance) คือ การใช้ปัญญาควบคุมอารมณ์ความรู้สึก
5. ความยุติธรรม (Justice) คือ การปฏิบัติต่อผู้อื่น ๆ และต่อตนเองอย่างเหมาะสม ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

Plato (1989) กล่าวว่า คุณธรรม คือ การปฏิบัติที่ดีตามที่ของวิญญานและคุณธรรมไม่สามารถเกิดขึ้นได้โดยบังเอิญ เพราะมนุษย์จะต้องรู้ว่าเขากำลังทำอะไร เพื่ออะไรและทำ อย่างไร คุณธรรมจึงเกิดขึ้นจากความรู้ ไม่ใช่ความรู้ทางทฤษฎีแต่เป็นความรู้ที่มาจากการปฏิบัติจริง คุณธรรมตามแนวคิดของเพลโต มี 4 ประการ คือ

1. ปัญญาหรือความรู้ (Wisdom) คือ การหยั่งรู้ว่าอะไรถูก อะไรผิด อะไรดี อะไรไม่ดี อะไรควรประพฤติหรือไม่ควรประพฤติ
2. ประมาณ (Temperance) คือ การรู้จักควบคุมตัวเองให้อยู่ในขอบเขตของจุดมุ่งหมายชีวิต มีความรับผิดชอบ รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง
3. กล้าหาญ (Courage) คือ กล้าเสี่ยงต่อความยากลำบาก อันตราย เพื่ออุดมการณ์ของตนเองหรือด้วยมั่นใจว่าได้กระทำดีที่สุดแล้ว

4. ยุติธรรม (Justice) คือ การให้ทุกคนอย่างเหมาะสม เช่น การให้แก่ตนเอง
ครอบครัวมิตรสหาย ผู้บังคับบัญชา อย่างมีเหตุผลอันควร

Aristotle (1998) ได้นำคุณธรรมของเพลโต (Plato) มาอธิบายว่า คุณธรรม ได้แก่
การเดินทางสายกลางระหว่างความไม่พอดีและความพอดี หรือคุณธรรม คือ ความพอดี พองาม ไม่เอียง
สุดไปทางด้านใดด้านหนึ่ง เช่น ความกล้าหาญจะอยู่ระหว่างความบ้าบิ่นกับความขลาด ความสุภาพ
อยู่ระหว่างความขี้อายกับความไร้อาย และความเอื้อเฟื้ออยู่ระหว่างความฟุ่มเฟือยกับความตระหนี่
คุณธรรมจึงแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. คุณธรรมทางสติปัญญา เป็นเรื่องของความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเป็นส่วน
หนึ่งของวิญญาณที่มีเหตุผลและหน้าที่ของวิญญาณ คือ ความรู้และค้นหาความจริงนั่นเอง

2. คุณธรรมทางศีลธรรม เป็นส่วนหนึ่งของวิญญาณ อยู่ในรูปคำสอนและมุ่งเพื่อ
ความดีงาม ความมีคุณธรรมคือคนที่มี ความพอดี ทำด้วยเจตนาดี มีเหตุผล เห็นแก่ส่วนร่วม

คุณธรรม จริยธรรม คือ ประมวลการประพฤติปฏิบัติที่ดีงามทั้งกาย วาจา และจิตใจ
โดยถือประพฤติปฏิบัติเป็นนิสัยทั้งต่อตัวเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม ผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมย่อมเป็นที่
รักใคร่และเป็นที่ต้องการของบุคคล และหน่วยงานต่าง ๆ บุคคลที่มีคุณธรรมจริยธรรมดีงามมีคุณสมบัติ
ดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้ที่มีความพอดี ไม่ขาดไม่เกิน ประพฤติตนสายกลาง ไม่มาก ไม่น้อยเกินไป
2. เป็นผู้กระทำด้วยเจตนาดี ด้วยความบริสุทธิ์ใจ และทำไปเพื่อสิ่งที่ดีงามไม่ใช่ทำ
ด้วยการถูกบังคับ หรือด้วยผลประโยชน์ใด ๆ

3. เป็นผู้มีเหตุผล พอใจที่ได้ปฏิบัติต่อผู้อื่น และเน้นประโยชน์ต่อผู้อื่นเป็นสำคัญ

4. เป็นผู้ที่มุ่งสันติสุขหรือความสงบ ไม่ใช่มุ่งความสมบูรณ์พูนสุขเป็นที่ตั้ง

5. เป็นผู้ที่มีความพอ รู้จักสละสิทธิ์ทางธรรมชาติ เพื่อเห็นแก่ส่วนรวมและปฏิบัติตาม
ข้อผูกพัน และหน้าที่ด้วยความพอเหมาะพอควร

6. เป็นผู้มีนิสัยอันดีงามในการทำหน้าที่ รับผิดชอบต่อหน้าที่และทำหน้าที่อย่าง
ดีที่สุด

7. เป็นผู้ที่สามารถควบคุมแรงกระตุ้นและความอยากต่าง ๆ เอาไว้ได้ด้วยเหตุผล

8. เป็นผู้ที่ปฏิบัติตามกฎหรือมาตรฐานทางจริยธรรมได้เหมาะสมกับกาลเทศะอยู่เสมอ

จากความหมายของคำว่า “คุณธรรม” สรุปได้ว่า คุณธรรม หมายถึง หลักของความดีงาม
แห่งการประพฤติตนและลักษณะอุปนิสัยอันดีงามที่สั่งสมอยู่ในจิตใจของบุคคลมาเป็นเวลานาน มีคุณค่า
ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ยึดถือและปฏิบัติตาม อันนำมาซึ่งความเจริญของตนเองและสังคม ซึ่งคุณธรรม
ที่เกิดขึ้นในจิตใจนั้นเกิดจากการอบรมและปลูกฝัง

คำว่า จริยธรรม เป็นคำศัพท์ที่บัญญัติขึ้นใหม่ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Ethics ซึ่งคำนี้มาจากคำว่า Moral หรือ Philosophy หมายถึง ความประพฤติที่แสดงออกภายนอกที่เป็นความสัมพันธ์ของหมู่มนุษย์ ไม่นับด้านจิตใจ ดังนั้นจะไม่คลุมหลักศาสนาที่เน้นด้านจิตใจ จึงมีหลักที่เน้นด้านจิตใจ คือ คำว่า คุณธรรม มาเสริม ปัจจุบันจึงใช้คู่กันว่า คุณธรรมและจริยธรรม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546 ให้ความหมายจริยธรรม (Ethics, Behavior) ไว้ว่า จริย คือ กิริยาที่ควรประพฤติ ความประพฤติ (Conduct, Manner, Habit) ใช้เป็นคำนำหน้าสมาส เช่น จริยศึกษา จริยา กิริยาที่ควรประพฤติ ความประพฤติ (Conduct, Behavior, Morals) มักใช้เป็นคำหลังสมาส เช่น ธรรมจริยา

ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน (2542, น.88) กล่าวว่า จริยธรรม คำว่า “จริยธรรม “ แยกออกเป็น จริยะ + ธรรม คำว่า “จริยะ” หมายถึง ความประพฤติหรือกิริยาที่ควรประพฤติ ส่วนคำว่า “ธรรม” มีความหมายหลายอย่าง เช่น คุณความดี หลักคำสอนของศาสนา หลักปฏิบัติ เมื่อนำคำทั้ง 2 มารวมกัน ก็จะได้ความหมายตามตัวอักษรว่า หลักแห่งความประพฤติหรือแนวทางของการประพฤติ

จักรพงษ์ นิลพงษ์ (2543, น.15) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติอันถูกต้องดีงาม ซึ่งมนุษย์ทั้งหลายพึงน้อมนำไปปฏิบัติให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตของตนเองและสังคม

สุภัทรา เลิศประเสริฐรัตน์ (2543, น.12) กล่าวว่า จริยธรรม คือ หลักความประพฤติที่อบรมกิริยาและปลูกฝังลักษณะนิสัยให้อยู่ในครรลองของคุณธรรม คือ ศีลธรรม คุณค่าทางจริยธรรมชี้ให้เห็นถึงความเจริญงอกงาม อยู่ในสภาพแวดล้อมที่นำมาให้บุคคลมุ่งกระทำความดีละเว้นความชั่ว มีแนวทางความประพฤติอยู่ในเรื่องของความดีต่อผู้อื่น มีคุณธรรมและมโนธรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีโดยมีสำนึกที่จะใช้สิทธิและหน้าที่ของตนตามค่านิยมที่พึงประสงค์

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2544, น.22) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง กฎเกณฑ์หรือแนวทางการปฏิบัติที่ดีงามและถูกต้องของสังคมนั้น ๆ เพื่อใช้ประพฤติในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขของมนุษย์ สำหรับศาสนาพุทธแล้ว คำว่า จริยธรรม มีรากฐานมาจากศีลธรรม และศีลธรรมนี้มีถึง 84,000 พระธรรมชั้น

เกียรติคุณ สุทธิชัย (2545, น. 21) กล่าวว่า จริยธรรม คือ มาตรฐานความดีความชั่วของความสัมพันธ์ของกระบวนการเรียนรู้จากความหมายที่กล่าวมานี้สรุปได้ว่า จริยธรรม ความดีงามที่เป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิตทั้งทางกาย ทางวาจา ทางใจ อันชี้ให้เห็นถึงความเจริญงอกงามในชีวิตและรวมถึงสภาพแวดล้อมที่นำมาให้บุคคลมุ่งกระทำความดี เป็นหลักความประพฤติของบุคคล เป็นแนวทางของการประพฤติปฏิบัติตนในสิ่งที่ดีงามเหมาะสม และเป็นที่ยอมรับของสังคมเพื่อประโยชน์ของตนเองและส่วนรวมความแตกต่างของคุณธรรมกับจริยธรรม สรุปได้ว่า คุณธรรม ค่อนไปทางนามธรรม (Abstract) ส่วน จริยธรรม ค่อนไปทางรูปธรรม (Concrete) แต่ทั้ง 2

อย่างเสริมให้มนุษย์มีคุณสมบัติที่งดงาม สง่าผ่าเผย น่ารัก มีเสน่ห์ในตัว ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นคุณสมบัติที่สัมผัสได้ทั้งสิ้น

พิภพ วงษ์เงิน (2546, น.4) กล่าวว่า “จริยธรรม” คือ กิริยามารยาทการประพฤติปฏิบัติที่สังคมปรารถนาเป็นแนวทางเพื่อบรรลुชีวิตที่ติงามทั้งทางกาย วาจา ใจ (ทำ พูด คิด) เป็นไปในทางที่ดี และละเว้นสิ่งที่มีผิดต่อปทัสถานของสังคม (Social Norm)

นิภา มลิทธิวิสัย (2549, น.14) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นจริยมารยาท เป็นสภาวะธรรมที่ควรประพฤติปฏิบัติ

พรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2549, น. 163) กล่าวว่า จริยธรรม คือ สิ่งที่ได้รับการปลูกฝังขัดเกลาพัฒนาขึ้นจากแรงขับพื้นฐานภายในจิตใต้สำนึกของตน กระบวนการขัดเกลาขึ้นอยู่กับรูปของการเลียนแบบ (Identification) ด้วยวัตถุประสงค์ที่จะปรับตัวตามมาตรฐานพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในสังคม

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550, น.9-10) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง สิ่งทีพึงประพฤติปฏิบัติ มีพฤติกรรมที่ติงามต้องประสงค์ของสังคม เป็นแนวปฏิบัติสำหรับสังคม เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม เกิดความสงบร่มเย็นเป็นสุข เกิดความรักความสามัคคี เกิดความอบอุ่น มั่นคงและปลอดภัยในการดำรงชีวิต เช่น ศีลธรรม กฎหมาย ธรรมเนียมประเพณี เป็นต้น

Piaget (1960, p.1) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นลักษณะประสบการณ์ของมนุษย์และหน้าที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการจัดเตรียมสังคมในเรื่องความสนใจ อนามัยของแต่ละบุคคล ความสัมพันธ์ร่วมกันในรูปของสิ่งที่ควรกระทำ

Kohlberg (1964, p.5) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นความรู้สึกรับผิดชอบ ชั่ว ดี เป็นกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานของความประพฤติปฏิบัติในสังคมบุคคลจะพัฒนาขึ้น มีพฤติกรรมเป็นของตนเองโดยสังคมเป็นตัวตัดสินการกระทำนั้นว่า เป็นการกระทำที่ถูกต้องหรือผิด

Bandura (1977, p.1) กล่าวว่า จริยธรรม คือ กฎสำหรับการประเมินพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้

โดยสรุป “คุณธรรมจริยธรรม” หมายถึง หลักแห่งความประพฤติดี เป็นพฤติกรรม การแสดงออก อันเนื่องมาจากสภาพคุณงามความดีในจิตใจ ตามหลักศีลธรรม ปรัชญา ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม พฤติกรรมที่แสดงออกเป็นไปตามความสำนึกในจิตใจกระทำ เพราะเป็นสิ่งที่ติงามถูกต้อง ไม่ใช่เพราะมีกฎระเบียบหรือสภาพบังคับให้ต้องกระทำถ้าผู้ใดมีคุณธรรมในจิตใจแล้วแสดงออกมาให้เห็นเป็นรูปธรรม ก็จะได้ชื่อเป็นผู้มีจริยธรรมอันงดงาม ดังนั้น คำว่า “คุณธรรม จริยธรรม” เป็นคำที่คนส่วนใหญ่จะกล่าวควบคู่กันอยู่เสมอ

2.2.2 ความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม

ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2527, น.55) กล่าวว่า “จริยธรรม” เป็นคำที่สื่อถึงคุณภาพจิตใจคน เป็นเรื่องที่อยู่ภายในใจคน ส่วนคุณธรรมเป็นคำที่สื่อแสดงถึงคุณภาพจิตใจเช่นเดียวกับจริยธรรม แต่ขณะเดียวกันก็สื่อแสดงถึงความมีตัวตนของมันเองด้วย จริยธรรมมีความหมายที่ใช้หนักไปทาง ความประพฤติที่ดั่งงามหรือถูกต้องกับมติของสังคมมากกว่า ส่วนคุณธรรมเน้นเรื่องภายในจิตใจอย่างแท้จริง

อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2542, น. 6-7) กล่าวว่า คุณธรรม จริยธรรม เป็นพื้นฐานที่สำคัญของคนทุกคน คุณธรรมเป็นเรื่องนามธรรม เกี่ยวกับคนดีที่อยู่ภายในจิตใจ คุณธรรมเป็นพฤติกรรมหรือลักษณะการแสดงออกของคนเราจากภายใน เป็นสิ่งที่ที่แสดงออกทางกาย วาจาหรือจิตใจทั้งคุณธรรม จริยธรรมเป็นคำที่มีความเกี่ยวข้องกันในด้านคุณงาม ความดี กล่าวคือ จริยธรรม คือ ความประพฤติที่ถูกต้อง ดั่งงาม ทั้งกายและวาจา สมควรที่บุคคลจะประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้ตนเองและคนในสังคมรอบข้างมีความสุข สงบเยือกเย็น จริยธรรมเป็นเรื่องของการฝึกนิสัยที่ดี โดยกระทำอย่างต่อเนื่อง หมั่นสมาธิจนเป็นนิสัย ผู้มีความประพฤติดีงามอย่างแท้จริงจะต้องเป็นผู้มีความรู้สึกในด้านดีอยู่จนเป็นนิสัย ความประพฤติดีงามอย่างแท้จริง จะต้องเป็นผู้มีความรู้สึกในด้านดีอยู่ตลอดเวลา คือ มีคุณธรรมอยู่ในจิตใจ หรืออาจกล่าวได้ว่า จริยธรรมเป็นเรื่องของการประพฤติปฏิบัติ เป็นพฤติกรรมภายนอก ส่วนคุณธรรมเป็นสภาพความงามความดีภายในจิตใจ ซึ่งทั้งสองส่วนต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน พฤติกรรมของคนที่แสดงออกมาทั้งทางกายและวาจานั้น ย่อมเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์และเป็นไปตามความรู้สึกนึกคิดทางจิตใจและสติปัญญา การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของบุคคลจึงต้องพัฒนาทั้ง 3 ด้านควบคู่กันไป คือ การพัฒนาด้านสติปัญญา ด้านจิตใจ และด้านพฤติกรรม

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ของคุณธรรมจริยธรรมมีความหมายเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิดในเรื่องของความดี ความประพฤติการปฏิบัติ โดยมีเกณฑ์ตัดสินที่มีความแน่นอนเชื่อถือได้ คุณธรรม ซึ่งทั้งคุณธรรม จริยธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญในสังคมที่จะนำความสุขและความเจริญก้าวหน้าสู่สังคมนั้น ๆ เพราะเมื่อคนในสังคมมีจริยธรรม จิตใจก็ย่อมสูงส่ง มีความสะอาดและสว่างในจิตใจ จะส่งผลต่อการกระทำไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน ไม่ก่อให้เกิดทุกข์แก่ตนเองและผู้อื่น

วสิน อินทสระ (2541, น.6-9) ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของจริยธรรม ดังนี้

1. จริยธรรมเป็นรากฐานอันสำคัญแห่งความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคงและความสงบสุขของปัจเจกชน สังคม และประเทศชาติอย่างยิ่ง รัฐควรส่งเสริมประชาชนให้มีจริยธรรมเป็นอันดับแรก เพื่อให้เป็นแกนกลางของการพัฒนาด้านอื่น ๆ ทั้งเศรษฐกิจ การศึกษา การเมือง การปกครอง ฯลฯ การพัฒนาที่ขาดจริยธรรมเป็นหลักยึดย่อมเกิดผลร้ายมากกว่าดี เพราะผู้มีความรู้แต่ขาดคุณธรรมย่อมก่อให้เกิดความเสียหายมากกว่าผู้ด้อยความรู้

2. การพัฒนาบ้านเมือง ต้องพัฒนาจิตใจคนก่อนหรืออย่างน้อยก็ให้พร้อม ๆ กันไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาวิชาการอื่น ๆ เพราะการพัฒนาที่ไม่มีจริยธรรมเป็นแกนนำนั้น จะสูญเปล่าและเกิดผลเสียเป็นอันมาก

3. จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติ การกระทำและความคิดที่ถูกต้องเหมาะสม การทำหน้าที่ของตนอย่างถูกต้องสมบูรณ์ เว้นสิ่งควรเว้น ทำสิ่งควรทำด้วยความฉลาดรอบคอบ รู้เหตุรู้ผล ถูกต้องตามกาลเทศะและบุคคล

4. การทุจริต คดโกง การเบียดเบียนกันในรูปแบบต่าง ๆ อันเป็นเหตุให้สังคมเสื่อมโทรม มีสาเหตุมาจากการขาดจริยธรรมของคนในสังคม ทรัพยากรธรรมชาติในโลกนี้น่าจะพอเลี้ยงชาวโลกไปได้อีกนาน ถ้าชาวโลกช่วยกันละทิ้งความละโมภโลภมากแล้วมาใช้ชีวิตอยู่อย่างเรียบง่าย ช่วยกันสร้างสรรค์สังคม ยึดจริยธรรมเป็นทางดำเนินชีวิต ไม่ใช่ยึดเอาลาภยศความมีหน้ามีตาในสังคมเป็นจุดหมาย

5. จริยธรรมสอนให้เราเลิกดูหมิ่นกดขี่คนจน ให้เอาใจใส่เอื้ออาทรต่อผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นบุพการีของชาติ สอนให้เราถ่อมตัวเพื่อเข้ากันได้ดีกับคนทั้งหลาย และไม่วางโตโอหัง อวดดีหรือก้าวร้าวคนอื่น สอนให้เราลดทิฐิมานะลงให้มาก ๆ เพื่อจะได้มองเห็นสิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริงไม่หลงสำคัญตัวว่ารู้ดีกว่า มีความสามารถกว่าใคร ผู้นำ ที่มีจริยธรรมสูงย่อมเป็นที่เคารพ กราบไหว้ของผู้คนทั้งหลายได้อย่างสนิทใจ เราจึงควรเลือกผู้นำที่สามารถนำ ความสงบสุขทางจิตใจมาสู่มวลชนได้ด้วย เพื่อสันติสุขจะเกิดขึ้นภายในและภายนอก ความแข็งแกร่งทางกำลังกาย กำลังทรัพย์และกำลังอาวุธนั้น ถ้าปราศจากความแข็งแกร่งทางจริยธรรมเสียแล้ว บุคคลนั้น ๆ หรือประเทศชาติจะเจริญมั่นคงอยู่ยาวนานไม่ได้

ทัศนีย์ ผลเนืองมา และคณะ (2547, น.7) กล่าวว่า การพัฒนาจริยธรรมเป็นองค์ประกอบที่จะช่วยให้บุคคลในสังคมเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ คือ มีลักษณะนิสัย สามารถควบคุมความประพฤติของตนให้อยู่ในขอบเขตที่พึงงาม มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนโดยไม่ต้องใช้กฎหมายหรือกฎเกณฑ์จากภายนอกมาบังคับเพราะผู้ที่มีจริยธรรมในระดับสูงจะเป็นผู้ที่สามารถควบคุมตนเองได้ดีกว่า ผู้ที่มีจริยธรรมในระดับรองลงมา สรุปว่า การพัฒนาสติปัญญาควบคู่ไปกับการพัฒนาจริยธรรม จะปลูกฝังกลุ่มเยาวชนให้มีคุณลักษณะตามความต้องการของสังคมได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น คุณธรรมจริยธรรม จึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญของมนุษย์ทุกคน เป็นสิ่งสำคัญในสังคม ความสงบสุขและความเจริญก้าวหน้าจะบังเกิดขึ้น เมื่อคนในสังคมมีคุณธรรม นโยบายสังคมของรัฐบาล มุ่งมั่นที่จะสร้างสังคมเข้มแข็งให้คนในชาติ อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่างสมานฉันท์ บนพื้นฐานของคุณธรรม ในส่วนขงภาคการศึกษาได้กำหนดไว้ว่า จะเร่งรัดปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรม เป็นพื้นที่ของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว

สถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษา คุณธรรมจริยธรรม จึงมีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับสังคมไทยที่ต้องการทั้งคนดีและคนเก่ง

2.2.3 องค์ประกอบของจริยธรรม

กรมวิชาการ (2535, น.5) กล่าวว่า จริยธรรมของบุคคลมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. ด้านความรู้ (Moral Reasoning) คือ ความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้องดีงาม สามารถตัดสินแยกความถูกต้องออกจากความไม่ถูกต้องได้ด้วยความคิด
2. ด้านอารมณ์ความรู้สึก (Moral Attitude and Belief) คือ ความพึงพอใจ ความศรัทธาเลื่อมใส ความนิยมยินดีที่จะรับจริยธรรมมาเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติงาน
3. ด้านพฤติกรรม (Moral Conduct) คือ การกระทำหรือการแสดงออกของบุคคล ในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเชื่อว่าเกิดจากอิทธิพลของทั้ง 2 องค์ประกอบข้างต้นการพัฒนาคนในด้าน จริยธรรมจึงต้องพัฒนา 3 ด้าน เพราะพฤติกรรมของคนที่แสดงออกมาทั้งทางกายและทางวาจา นั้น จะมีความสัมพันธ์กับทางจิตใจและสติปัญญาโดยเริ่มจากการพัฒนาองค์ประกอบสำคัญอันดับแรก ได้แก่ ปัญญาหรือความรู้จะส่งเสริมให้บุคคลแสดงพฤติกรรมในทางที่ถูกต้อง ควบคุมอารมณ์และความรู้สึก

ประภาศรี สีหอำไพ (2545, น.12) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นเครื่องกำหนดหลักปฏิบัติ ในการดำรงชีวิต เป็นแนวทางให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อย ได้แบ่งองค์ประกอบของจริยธรรมเป็น 3 ประการ คือ

1. ระเบียบวินัย (Discipline) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่ง สังคมที่ขาดกฎเกณฑ์ ทุกคนสามารถทำทุกอย่างได้ตามอำเภอใจ ย่อมเดือดร้อนระส่ำระสาย ขาดผู้นำผู้ตาม ขาดระบบ ที่กระชับ ความเข้าใจ เป็นแบบแผนให้ยึดถือปฏิบัติ การหย่อนระเบียบวินัยทำให้เกิดการละเมิดสิทธิ และหน้าที่ตามบทบาทของแต่ละบุคคลชาติใดไร้ระเบียบวินัย ย่อมยากที่จะพัฒนาไปได้ทัดเทียม ชาติอื่น จึงควรประพฤติตามจารีตประเพณีของสังคม
2. สังคม (Society) การรวมกลุ่มกันประกอบกิจกรรมอย่างมีระเบียบแบบแผน ก่อให้เกิดขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม มีวัฒนธรรมอันเป็นความมีระเบียบเรียบร้อยและศีลธรรม อันดีของประชาชนเป็นกลุ่มชนที่ขยายวงกว้างเรียกว่า “สังคม”
3. อิสระเสรี (Autonomy) ความมีจิตสำนึกในมโนธรรมที่พัฒนาเป็นลำดับ ก่อให้เกิด ความอิสระสามารถดำรงชีวิตตามสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการศึกษาและประสบการณ์ในชีวิต มีความสุข อยู่ในระเบียบวินัยและสังคมของตน เป็นค่านิยมสูงสุดที่คนได้รับการขัดเกลาแล้วสามารถบำเพ็ญตน ตามเสรีภาพเฉพาะตนได้อย่างอิสระ สามารถปกครองตนเองและชักนำตนเองให้อยู่ในทำนองคลองธรรม ปกครองตนเองได้

พรชัย โพธิ์งาม (2546, น.10) เสนอองค์ประกอบสำคัญของจริยธรรม 3 ประการสรุปได้ดังนี้

1. ส่วนประกอบด้านความรู้ (Moral Reasoning) คือ ความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้องดีงาม สามารถตัดสินใจแยกความถูกต้องออกจากความไม่ถูกต้องได้ด้วยความคิด
2. ส่วนประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก (Moral Attitude and Belief) คือ ความพึงพอใจศรัทธา เลื่อมใส เกิดความนิยมยินดีที่จะรับจริยธรรมมาเป็นแนวประพฤติปฏิบัติ
3. ส่วนประกอบด้านพฤติกรรมแสดงออก (Moral Conduct) คือ พฤติกรรมการกระทำ ที่บุคคลตัดสินใจกระทำถูกหรือผิดในสถานการณ์แวดล้อมต่าง ๆ กัลยา ศรีปาน กล่าวว่า การจำแนกองค์ประกอบของจริยธรรมตามความคิดเห็นของนักจิตวิทยานั้นมีความคล้ายคลึงกันแต่เรียกชื่อต่างกันออกไป ซึ่งอาจสรุปได้ว่าจริยธรรมจำแนกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ

3.1 องค์ประกอบทางปัญญา (Cognition) คือ ส่วนที่เป็นความรู้ ความเชื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรม ซึ่งเป็นความรู้ ความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้อง ดีงามสามารถตัดสินใจแยกพฤติกรรมที่ควร ออกจากพฤติกรรมที่ไม่ดีไม่ถูก ไม่ควร มโนทัศน์อื่นที่ใช้เรียกองค์ประกอบส่วนนี้ ได้แก่ ความคิดทางจริยธรรม (Molar Thought) ค่านิยมทางจริยธรรม (Moral Value) ความเชื่อทางจริยธรรม (Moral Judgment) การใช้เหตุผลทางจริยธรรม (Moral Reasoning) และความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรม (Moral Cognition)

3.2 องค์ประกอบทางอารมณ์ (Affection) คือ ความรู้สึกหรือปฏิกิริยาที่มีต่อลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมว่า ตนชอบหรือไม่ชอบเพียงใด ซึ่งส่วนใหญ่จะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้น องค์ประกอบด้านนี้มีความหมายกว้างกว่าความรู้ ความเข้าใจเชิงจริยธรรมของบุคคลเพราะรวมทั้งความรู้และความรู้สึกเข้าด้วยกันและองค์ประกอบด้านนี้ยังสามารถเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้ มีมโนทัศน์ที่เรียกแทนองค์ประกอบนี้ ได้แก่ เจตคติทางจริยธรรม (Moral Attune) ความรู้สึกทางจริยธรรม (Moral Feeling) และปฏิกิริยาทางจริยธรรม (Moral Reaction)

3.3 องค์ประกอบทางพฤติกรรม (Behavior) คือ พฤติกรรมหรือบุคคลแสดงต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสิ่งแวดล้อม เป็นพฤติกรรมที่สามารถตัดสินใจได้ดีหรือไม่ดี ถูกหรือผิด ควรหรือไม่ควร ซึ่งเป็นอิทธิพลส่วนหนึ่งที่มีผลต่อการกระทำหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรมใดจะขึ้นอยู่กับอิทธิพลขององค์ประกอบทั้งสองประการที่กล่าวมาแล้ว พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะการกระทำในทางที่ดีและเลวของบุคคลนั้น ส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม มโนทัศน์ที่ใช้เรียกองค์ประกอบส่วนนี้

จากการศึกษาองค์ประกอบทางจริยธรรม พอสรุปได้ว่า องค์ประกอบทางจริยธรรมเป็นองค์ประกอบที่บุคคลมีความรู้ ความเชื่อ ความศรัทธาที่มีต่อตนเอง ต่อสังคม มีอิทธิพลในการตัดสินใจแสดงพฤติกรรมในทางที่ดีและไม่ดี ควรและไม่ควรแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ

2.2.4 ลักษณะทางจริยธรรม

ธนเศรษฐ์ จาปางาม (2543, น. 2-5) ได้แบ่งลักษณะต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม คือ ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้ในสังคมตนนั้นถือว่าการกระทำชนิดใดดี ควรกระทำ การกระทำใดเลว ควรงดเว้นและรู้ลักษณะและพฤติกรรมประเภทใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมมากน้อยเพียงใด ปริมาณความรู้เชิงจริยธรรมขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษาและพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลด้วย

1. ทศนคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้น ๆ เพียงใด ทศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมของสังคมนั้น แต่บุคคลในสถานการณ์ปกติอาจมีทศนคติต่างไปจากค่านิยมของสังคมก็ได้ ทศนคติเชิงจริยธรรมนั้นจะรวมทั้งความรู้และความรู้สึกในเรื่องนั้นในช่วงเวลาหนึ่งอาจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้

2. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลให้เหตุผลในการเลือกที่จะไม่กระทำหรือเลือกที่จะกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งในสถานการณ์นั้น ๆ เหตุผลดังกล่าวจะช่วยให้ทราบเหตุจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำของบุคคล ซึ่งการกระทำ บางอย่างอาจขัดกับความรู้สึกของบุคคลส่วนใหญ่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเหตุผลและสถานการณ์เป็นลำดับ

3. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ เช่น การให้ทาน การเสียสละ การช่วยเหลือผู้อื่น เป็นต้น ส่วนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมซึ่งเกิดขึ้นในสภาพที่บุคคลถูกยั่วยุให้กระทำ ผิดกฎเกณฑ์ เพื่อประโยชน์ส่วนตน เช่น การโกง การกล่าวเท็จ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่จะไม่เกิดขึ้น ในผู้ที่มีจริยธรรมสูง พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากกว่าจริยธรรมประเภทอื่น ๆ เพราะการกระทำในทางที่ดีและเลวของบุคคล ย่อมส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ร้อนของสังคม

ปิยนันท์ ภิรมย์ไกรภักดิ์ (2546, น. 2-3) กล่าวว่า มนุษย์เกี่ยวข้องกับจริยธรรมหลายลักษณะ หลายประเภท เช่น ความรู้ ทศนคติ การใช้เหตุผลและพฤติกรรมต่าง ๆ ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ความเข้าใจในสังคมของตนนั้นถือว่าการกระทำ ชนิดใดควรกระทำ และการกระทำ ชนิดใดควรงดเว้น ทศนคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบในลักษณะนั้น ๆ เพียงใด ทศนคติเชิงจริยธรรมจะมีคุณสมบัติที่สำคัญ คือ จะใช้ทำนายพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งพฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบหรืองดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎหรือค่านิยม

จากการศึกษาลักษณะพฤติกรรมทางจริยธรรม พอสรุปได้ว่า การที่บุคคลมีความรู้ทศนคติ และเหตุผลทางจริยธรรมที่จะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรม ถ้าบุคคลใดมีความรู้ ทศนคติและเหตุผลทางจริยธรรมสูงก็จะไม่ทำ ผิดกฎเกณฑ์ ซึ่งพฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่ทำให้สังคมอยู่อย่างมีความสุข

2.2.5 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม

นวลลออ แสงสุข (2544, น. 27) ได้กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์ (Piaget) พบว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับความฉลาดในการรับรู้กฎเกณฑ์และลักษณะต่าง ๆ คือ พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลนั่นเอง ซึ่งเพียเจต์ได้แบ่งพัฒนาการทางสติปัญญาไว้ 4 ขั้น คือ

1. ขั้นรับรู้ประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensorimotor Operation) เป็นระยะตั้งแต่แรกเกิด - 2 ปี เด็กจะรับรู้ประสาทสัมผัสอย่างง่าย ๆ ทำให้เกิดการพัฒนาการทางสติปัญญาและความนึกคิด เด็กจะมีโครงสร้างทางความคิดจากสิ่งที่พบเห็นและสิ่งที่สัมผัส

2. ขั้นความคิดก่อนปฏิบัติการ (Pre-Operational Thinking) ช่วงอายุ 2-7 ปี เด็กเริ่มใช้ภาพแทนวัตถุและเหตุการณ์ สามารถเลียนแบบคนอื่นได้อย่างรวดเร็ว สามารถใช้ภาษาติดต่อทางสังคมได้อย่างกว้างขวาง และเริ่มพัฒนาความคิดเชิงตรรกศาสตร์ ความคิดส่วนใหญ่ต้องเกิดจากความรู้สึกจากประสาทสัมผัส

3. ขั้นปฏิบัติการด้วยรูปธรรม (Concrete Operational Thinking) ช่วงอายุ 7-11 ปี เด็กจะมีความคิดเชิงตรรกศาสตร์ในสิ่งที่มองเห็นและจับต้องได้และค้นหาความจริงเกี่ยวกับวัตถุและสิ่งแวดล้อมเป็นแบบแผน

4. ขั้นปฏิบัติการด้วยนามธรรม (Formal Prepositional Thinking or Formal Operational Thinking) ช่วงอายุ 11-15 ปี พัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดของเด็กเป็นขั้นสูงสุด สามารถคิดหาเหตุผลนอกเหนือข้อมูลที่มีอยู่ได้ สามารถแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเพียเจต์พบว่า การตัดสินใจทางจริยธรรมจะเป็นไปตามลำดับขั้นต่อเนื่องกัน

Piaget (1998) ได้แบ่งระดับพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. ขั้นก่อนจริยธรรม อายุแรกเกิด - 2 ขวบ เป็นขั้นที่ยึดถือตนเองเป็นส่วนใหญ่ เอาแต่ใจตนเอง ไม่เข้าใจและไม่รับรู้สภาพแวดล้อมและกฎเกณฑ์ใด ๆ ทั้งสิ้น การประพฤติปฏิบัติการกระทำอย่างอิสระเพื่อสนองความต้องการทางร่างกายของตนเอง

2. ขั้นฝึกคำสั่งหรือความจริงที่เป็นได้ชัดว่า อายุ 2-11 ปี เริ่มพัฒนาจริยธรรมสามารถเข้าใจบทบาทของตนเอง ประพฤติโดยยึดคำสั่งเป็นเกณฑ์ เป็นระยะว่านอนสอนง่าย เชื่อฟังอยู่ในโอวาท ไม่เข้าใจเหตุผลในทางนามธรรม ยึดปริมาณทางกายภาพที่เห็นได้ชัด เช่น ขนาดของความเสียหายที่เกิดจากการกระทำเป็นระยะที่สามารถปลูกฝังจริยธรรมได้ง่าย

3. ขั้นยึดหลักแห่งตน เริ่มอายุ 12 ปี ขึ้นไป การพัฒนาพฤติกรรมในวัยนี้เป็นระยะค่อนข้างยาก เพราะเด็กจะใช้สติปัญญาเหตุผล เป็นระยะแสวงหาค่านิยมของตนเองเพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิต เมื่อเป็นผู้ใหญ่เด็กจะใช้สติปัญญาในการตัดสินใจจริยธรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติจากการศึกษาทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม จะเริ่มจากยึดถือตนเอง ยึดคำสั่งและ

แสวงหาค่านิยมของตนเองเพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิตเมื่อเป็นผู้ใหญ่ เด็กจะใช้สติปัญญาในการตัดสินใจ จริยธรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ

2.2.6 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาจริยธรรมของบุคคลจากการศึกษาอิทธิพลต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนโดยแบ่งออกเป็นปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยแวดล้อม

ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาปัจจัยแวดล้อม ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมทางบ้าน ด้านการเรียนการสอนในโรงเรียน ด้านอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนปัจจัยแวดล้อมเป็นปัญหาอย่างหนึ่งที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.2.6.1 ด้านสภาพแวดล้อมทางบ้าน

ครอบครัว ซึ่งได้แก่ บิดา มารดา ปู่ย่า ตายายและบุคคลอื่น ๆ ในครอบครัวเป็นบุคคลกลุ่มแรกที่ทำให้การอบรมเบื้องต้นที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นการอบรมที่มีความรักความใกล้ชิดกันอย่างลึกซึ้งที่จะหล่อหลอมให้เด็กเกิดศรัทธา ความเชื่อ ค่านิยม ทักษะคิดและเป็นแบบประพฤติดังเด็กในอนาคต ครอบครัวจะทำหน้าที่เสมือนการปกครองที่ออกคำสั่งโดยธรรมชาติ สำหรับครอบครัวที่มีความแตกต่างด้านสภาพแวดล้อม สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจก็มีผลต่อเด็กในการถ่ายทอดบุคลิกภาพนิสัยใจคอ พฤติกรรมที่แตกต่างกัน

เดโช สนวนานนท์ (2530, น. 67-68) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดา มารดา ในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งมีผลกระทบกระเทือนต่อพัฒนาการและบุคลิกภาพของบุตรในอนาคต ดังนี้

1. บิดา มารดาที่ละเลยไม่เอาใจใส่ต่อบุตร ย่อมทำให้บุตรมีความรู้สึกไม่ปลอดภัยในทางอารมณ์ รู้สึกว่าเหว ไม่นั่นคงและมักจะส่งผลให้มีพฤติกรรมออกมาในเชิงการปฏิเสธ เป็นคนที่ขาดความรัก ทั้งยังให้ความรักแก่ใครไม่เป็นอีกเลย
2. บิดา มารดาที่ปกป้องคุ้มครองด้วยการบังคับออกคำสั่งอยู่ตลอดเวลา จะทำให้บุตรขาดความริเริ่ม ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มีแนวโน้มที่จะพึ่งพาอาศัยผู้อื่นอยู่เสมอและเป็นผู้ที่ยอมคนอยู่ตลอดเวลา บิดามารดาที่ใช้ระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด ย่อมทำให้บุตรเป็นคนมีลักษณะลงโทษตัวเองอยู่ตลอดเวลาและทั้งมีพฤติกรรมรุนแรงในทางนิเสธ
3. บิดา มารดาที่ทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำหรือหย่าร้างกัน บุตรจะมีความกระวนกระวาย มีความเครียด มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย ไม่นั่นใจในตัวเอง มองโลกในแง่ไม่รื่นรมย์ และขาดแบบฉบับในการสร้างลักษณะของตนเองด้วย
4. บิดา มารดาที่ยึดมั่น เคร่งครัดในศีลธรรมจรรยา ย่อมจะมีผลให้บุตรมีโอกาสสร้างความขัดแย้งทางใจอย่างรุนแรงขึ้นด้วยและอาจทำให้กลายเป็นคนลงโทษตัวเอง ไม่เห็นคุณค่าของตนเอง
5. บิดา มารดาที่มีศีลธรรมหย่อนยาน บุตรจะพลอยเป็นผู้มีศีลธรรมหย่อนยานไปได้ มีทัศนคติที่สังคมไม่พึงปรารถนาและอาจจะต้องเป็นผู้มีปัญหาทางสังคมมากที่สุด จาก

บทบาทและหน้าที่ของครอบครัวตามทัศนะของบุคคลต่าง ๆ ที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าครอบครัวหรือบ้านเป็นสถาบันพื้นฐานทางสังคมที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลในการกำหนดแบบแผนความประพฤติ ความเชื่อและหน้าที่ของสมาชิก ตลอดจนการแสดงความสัมพันธ์ต่อกันโดยมีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของวัฒนธรรม การอบรมและการอบรมเลี้ยงดูเป็นเรื่องสำคัญ

2.2.6.2 ด้านการเรียนการสอนในโรงเรียน

กรมวิชาการ (2532, น. 160-138) กล่าวว่า รูปแบบการสอนจริยธรรม 2 รูปแบบ คือ การปรับพฤติกรรมและการสอนแบบเสริมสร้างเจตคติ ซึ่งการสอนแต่ละรูปแบบมีสาระสำคัญ คือ รูปแบบการปรับพฤติกรรมเป็นวิธีสอนโดยการประยุกต์หลักพฤติกรรมไปสอนเพื่อเสริมสร้างให้นักเรียน เกิดจริยธรรมที่ต้องการ ส่วนรูปแบบการสอนเสริมสร้างเจตคติเป็นวิธีสอนที่เน้นตัวนักเรียน ทั้งจิตใจและการกระทำด้วยการพยายามส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนที่มีมาโดยกำเนิดและครูพยายามหาทางให้นักเรียนเกิดเจตคติขึ้นในตัวเองเสียก่อน เมื่อเขาพอใจก็จะรับผิดชอบ โดยครูไม่ต้องบอก โดยให้เขาใช้ความคิดและการตัดสินใจควบคู่กันไปด้วย ผลการวิจัยสรุปว่า รูปแบบการสอนโดยการปรับพฤติกรรมให้ผลเหนือกว่ารูปแบบการสอนโดยการสร้างเจตคติในการสอนจริยธรรมระดับประถมศึกษาแต่ในระดับมัธยมศึกษา รูปแบบการสอนทั้ง 2 รูปแบบไม่ต่างกัน และในการศึกษาทั้ง 2 ระดับแบบการสอนที่นำมาทดลองใช้ในการวิจัยได้ผลในทางที่ดีมากกว่าการสอนปกติ และผู้วิจัยก็เห็นว่า การสอนเสริมสร้างจริยธรรมที่จัดขึ้นประสบผลสำเร็จมากกว่าระดับประถมศึกษาและประสบผลสำเร็จปานกลางในระดับมัธยมศึกษา และชี้แนะว่าการปลูกฝังจริยธรรมน่าจะจัดทำกันอย่างเข้มแข็งจริงจัง ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นระยะที่สามารถเพิ่มพูนคุณสมบัติจริยธรรม

วิจิตร สิ้นสิริ (2532, น. 21) ได้ให้ข้อเสนอแนะถึงวิธีการสอน เพื่อปลูกฝังจริยธรรมว่า วิธีหนึ่งที่น่าจะใช้ได้ คือ วิธีสอนที่เน้นปฏิบัติ โดยสอนตามระดับการสอน ดังนี้ ระดับแรกคือ สอนให้จำ ระดับที่ 2 สอนให้เข้าใจ ระดับที่ 3 สอนให้สำนึก ระดับที่ 4 สอนให้นำไปปฏิบัติ ประยุกต์ใช้ให้ถูกต้อง และระดับที่ 5 ซึ่งเป็นระดับสูงสุดของการสอนจริยศึกษา คือ สอนให้ติดเป็นนิสัย

ทศนา เขมณี (2532, น 21) ได้กล่าวถึง การสอนจริยศึกษาว่า ควรจะสอนในแนวทางดังนี้ สอนให้เข้าใจ สอนให้เกิดความสำนึกในคุณค่าและเกิดทัศนคติที่ดี สอนให้เกิดพฤติกรรมที่พึงปรารถนาโดยการให้ปฏิบัติจริง สอนโดยแนะแนวทางให้ได้ตัดสินใจเองแล้วรู้จักประยุกต์ใช้ได้

จากการศึกษาด้านการเรียนการสอนในโรงเรียน สรุปได้ว่า ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน เพื่อเป็นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนนั้น สามารถจัดทำได้ 3 แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ 1 สอนให้เข้าใจ ให้มีการปฏิบัติจริง ให้รู้จักหาเหตุผลทางจริยธรรมและตัดสินใจด้วยตนเอง

แนวทางที่ 2 เป็นการสอนที่เป็นกระบวนการสอนที่ต่อเนื่องเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุถึงขั้นยอมรับไปปฏิบัติจนเป็นนิสัย

แนวทางที่ 3 ควรใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ หลายวิธี และควรมีการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน เช่น จัดให้มีการแสดงบทบาทสมมติ การเล่นเกม การสร้างสถานการณ์จำลองการพาไปศึกษานอกสถานที่ การเชิญวิทยากรมาบรรยาย และรวมทั้งใช้อุปกรณ์การสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงและมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด

2.2.6.3 ด้านอิทธิพลกลุ่มเพื่อน

เพื่อนถือเป็นปัจจัยแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมต่อเยาวชนมาก ซึ่งทำให้เด็กได้แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา เพื่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกันภายในกลุ่มเพื่อน ซึ่งถือเป็นสิ่งหนึ่งของเด็ก แต่พฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นอาจเป็นปัญหาต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และบางครั้งอาจมีอิทธิพลเหนือคำสั่งสอนของบิดามารดาหรือครูอาจารย์

เลิศพร ภาระสกุล (2526, น. 1-2) ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนว่า อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนในสถาบันการศึกษาจะส่งเสริมค่านิยมรักความสะอาดสวย รักสนุก ไม่เคร่งครัด ค่านิยมเหล่านี้อาจเรียกได้ว่า เป็นค่านิยมที่ต่อต้านปัญญาธรรม แสดงออกให้เห็นโดยการที่นิสิตนักศึกษาไทยไม่ค่อยหมกมุ่นในเรื่องตำรา หรือซักถามอาจารย์หรือเพื่อน หรือมีการอภิปรายกันในเรื่องของวิชาการ หรือจับกลุ่มค้นคว้าทดลองผลิตของใหม่ ส่วนใหญ่จะเที่ยวเตร่หาความสนุกสนาน จากการแข่งขันของชมภาพยนตร์ แข่งกันกีฬา เต้นรำ

เจียรนัย ทรงชัยกุล (2540, น. 224-229) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนของนักเรียนในสังคมในโรงเรียน แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบอย่างกว้าง ๆ คือ กลุ่มเพื่อนที่มีโครงสร้างที่แน่นอน และกลุ่มเพื่อนแบบมีโครงสร้างที่ไม่แน่นอน กลุ่มเพื่อนแบบมีโครงสร้างแน่นอน เป็นลักษณะของกลุ่มเพื่อนที่มีโครงสร้างอย่างเป็นแบบแผน มีจุดหมายชัดเจน มีหลักเกณฑ์การดำเนินงาน มักก่อตัวขึ้น โดยมีจุดหมายเพื่อการทำกิจกรรมบางอย่างที่ต้องร่วมกันรับผิดชอบ ตัวอย่างกลุ่มเพื่อนแบบมีโครงสร้างที่แน่นอนของนักเรียน ได้แก่ กลุ่มเพื่อนร่วมห้องเรียน กลุ่มเพื่อนร่วมกิจกรรมหรือชุมนุม กลุ่มเพื่อนคณะกรรมการนักเรียน เป็นต้น กลุ่มเพื่อนแบบมีโครงสร้างที่ไม่แน่นอน เป็นลักษณะของกลุ่มเพื่อนที่เกิดจากการรวมตัวกันจากความรู้สึกที่พึงพอใจกัน ซึ่งเป็นไปตามความสมัครใจของสมาชิกกลุ่ม โดยทั่วไปแล้วสมาชิกของกลุ่มจะประกอบไปด้วยนักเรียนที่เรียนอยู่ในชั้นเดียวกัน อายุใกล้เคียงกัน มีความคล้ายคลึงกันในด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ความต้องการ ความสนใจ เจตคติ และค่านิยม สิ่งสำคัญที่ผูกพันสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของกลุ่ม ได้แก่ ความรู้สึกทางจิตใจระหว่างสมาชิก สมาชิกของกลุ่มเพื่อนแบบมีโครงสร้างไม่แน่นอนจะมีแนวทางปฏิบัติตนตามค่านิยมและปทัสถานของกลุ่มเพื่อน กลุ่มเพื่อนแบบนี้จะมีอิทธิพลมากต่อความคิดและการกระทำของนักเรียนในสังคมโรงเรียน เนื่องจากเป็นเพื่อนที่เขาชอบพอ รักใคร่ยึดมั่น เชื่อถือและพร้อมที่จะทำตาม

จากการศึกษาอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน สรุปได้ว่า เพื่อนนับว่าเป็นบุคคลที่สำคัญ และมีอิทธิพลต่อเด็กมาก ในสถาบันการศึกษาจะส่งเสริมค่านิยมรักความสะอาดสบายรักสนุก ไม่เคร่งครัด ค่านิยมเหล่านี้เป็นค่านิยมที่ต่อต้านปัญญาธรรม เพราะฉะนั้น หน้าที่ของครูและผู้เกี่ยวข้อง คือ การที่จะให้ความสนใจดูแลและควบคุม ชี้แนะ ตลอดจนหาวิธีที่เหมาะสมเพื่อให้นักเรียนมีสัมพันธภาพ และความรู้สึกที่ดีต่อกันเพื่อพัฒนาค่านิยมด้านปัญญาธรรม เพื่อประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

จากการศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรม พฤติกรรมที่เกิดขึ้นย่อมมีสาเหตุ ดังนั้น อิทธิพลในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อิทธิพลสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ดังนี้ทางด้านสภาพแวดล้อมทางบ้าน ด้านการเรียนการสอนในโรงเรียน และด้านอิทธิพลกลุ่มเพื่อน ล้วนเป็นสิ่งสำคัญในการทำให้เกิดสภาพการพัฒนาจริยธรรมที่ดั่งงาม และเกิดปัญหาทางด้านจริยธรรม ทั้งสิ้น ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับ การส่งเสริมจริยธรรม โดยเฉพาะนักเรียนซึ่งมีความใกล้ชิดและอยู่ในสังคม โรงเรียนเป็นส่วนมาก ดังนั้นการส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

2.2.7 ทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

ทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ ทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรมด้วยการกระจ่างค่านิยม ทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรมด้วยการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรมตามแนวปรับพฤติกรรม ทฤษฎีการพัฒนาเชิงจริยธรรมด้วยการเรียนรู้ทางสังคม ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม และการพัฒนาจริยธรรมตามแนวคิดเชิงพระพุทธศาสนา มีรายละเอียด ดังนี้

2.2.7.1 ทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรมด้วยการกระจ่างค่านิยม (Value Clarification) หรือใช้ตัวย่อว่า VC) หมายถึง กระบวนการหาหนทางให้บุคคลเข้าใจค่านิยมของตนเองและค่านิยมของผู้อื่นอย่างชัดเจน รวมทั้งรู้จักสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วย วิธีการคือการให้บุคคลสำรวจค่านิยมของตนเองจากเงื่อนไขหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ กระบวนการนี้จะช่วยให้บุคคลเรียนรู้ด้วยการตัดสินใจ การตั้งเป้าหมายและการวางแผนชีวิต ตลอดจนการพัฒนาความคิดเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความหมาย กระบวนการกระจ่างค่านิยมนี้ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างความคิดกับการกระทำและทำให้บุคคลยอมรับ ความรู้สึกและความคิดของตนเอง

ผู้เสนอกระบวนการ VC กลุ่มแรกคือ Raths, Harmin and Simon ถือว่าค่านิยมคือ หลักการประพัตติตนแบบต่างๆ ที่บุคคลถือว่าดีงาม ถูกต้อง ควรแก่การยึดถือ ความหมายของค่านิยมในกระบวนการ VC ตรงกับความหมายของคำว่า “จริยธรรม” ดังนั้น กระบวนการกระจ่างค่านิยมจึงเป็นกระบวนการกระจ่างจริยธรรมของตนเองด้วย

นักทฤษฎีกระจ่างค่านิยม ได้เสนอเกณฑ์ 7 ประการของกระบวนการกระจ่างค่านิยมดังนี้

- 1) เกิดการเลือกของตนเองอย่างอิสระหรือไม่
- 2) ได้พิจารณาทางเลือกอื่น ๆ หรือเปล่า
- 3) ได้พิจารณาผลของทางเลือกต่าง ๆ หรือเปล่า

- 4) มีความภาคภูมิใจหรือยินดีในสิ่งที่ตนเลือกหรือเปล่า
- 5) จะยืนยันการตัดสินใจเลือกของตนอย่างเปิดเผยหรือไม่
- 6) จะทำตามที่ตนตัดสินใจเลือกหรือไม่
- 7) จะกระทำซ้ำ อีกหรือไม่

2.2.7.2 ทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรมด้วยการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (Moral Reasoning หรือใช้ตัวย่อว่า MR) ผู้นำทฤษฎีนี้ คือ Kohlberg ทฤษฎีของโคลเบอร์กเป็นที่ยอมรับและรู้จักกันแพร่หลาย ตามแนวคิดพื้นฐานของโคลเบอร์ก (Kohlberg) จริยธรรม หมายถึง กฎเกณฑ์ในการตัดสินใจ ความถูกต้องของการกระทำ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางปัญญาซึ่งผูกพันกับอายุของบุคคล

เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง ความสามารถด้านความคิดของบุคคลในการจำแนกว่าการปฏิบัติแบบใดถูกต้อง ไม่ถูกต้อง ดี ไม่ดี ควรไม่ควร ตามเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่ง และเหตุผลเชิงจริยธรรมจะทำหน้าที่เป็นเหตุจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ รวมทั้งบุคคลสามารถประเมินคุณธรรมจริยธรรมของผู้อื่นได้ โดยการสังเกตและซักถามเหตุผลที่การตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งนั้น ๆ

การพัฒนาจริยธรรม โดยวิธีฝึกยกระดับความสามารถในการตัดสินใจและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม หลักการสำคัญ คือ การกระตุ้นให้บุคคลเกิดความขัดแย้งทางความคิดระหว่างความรู้หรือเหตุผลที่มีอยู่เดิมกับความรู้หรือเหตุผลที่ได้รับใหม่ ซึ่งอาจใช้วิธีให้เขาได้รับรู้ความคิดเห็นของผู้อื่นซึ่งแตกต่างไปจากความคิดและเหตุผลของตนเอง

Kohlberg ได้สรุปโดยจัดระดับของพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับจะมี 3 ขั้นตอน รวมเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ระดับก่อนเกณฑ์ (อายุประมาณ 2-12 ปี)
 - ขั้นที่ 1 ใช้การลงโทษเป็นเหตุผลในการสนใจ
 - ขั้นที่ 2 ใช้การตอบสนองความต้องการของตนเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ
2. ระดับเกณฑ์สังคม (อายุประมาณ 12 ปี ขึ้นไป)
 - ขั้นที่ 3 ใช้การยอมรับของสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ
 - ขั้นที่ 4 ใช้ระเบียบแบบแผนและกฎเกณฑ์ของสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ
3. ระดับเลยกฎเกณฑ์ของสังคม (อายุประมาณ 20 ปี ขึ้นไป)
 - ขั้นที่ 5 ใช้สัญญาทางสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ
 - ขั้นที่ 6 ใช้หลักการจริยธรรมสากลเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ

กฎเกณฑ์ที่คนเราใช้ตัดสินใจความถูกต้องของการกระทำและพัฒนาเป็นขั้น ๆ จากขั้นต่ำกว่าไปขั้นที่สูงกว่าทีละขั้น ไม่มีการย้อนขั้น ไม่มีการข้ามขั้นและไม่มีการเร่งขั้น ตามทัศนะของ Kohlberg จริยธรรมแต่ละขั้นเป็นผลของการคิดไตร่ตรอง ในการคิดไตร่ตรองจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลที่นำมา

พิจารณาส่วนหนึ่งเป็นความเข้าใจตนเองเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ และอีกส่วนหนึ่งเกิดจากประสบการณ์ทางสังคมที่ได้รับใหม่ โดยเฉพาะข้อมูลที่ได้จากการรับฟังทรรศนะของผู้อื่น ซึ่งอยู่สูงกว่าระดับพัฒนาของตน 1 ชั้น หากข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้มีความขัดแย้งไม่ลงรอยกัน ความรู้สึกไม่สมดุลก็จะเกิดขึ้น ทำให้ผู้ตกอยู่ในสภาพไม่สมดุลต้องปรับตนเอง โดยการสำรวจและจัดระเบียบความคิดความเข้าใจของตนใหม่ มีการจำแนกประเด็นปัญหาต่าง ๆ ให้มีความชัดเจนและละเอียดมากขึ้น และมีการบูรณาการประเด็นต่าง ๆ เข้าด้วยกันเป็นความเข้าใจใหม่ที่สามารถอธิบายสิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้น ความเข้าใจใหม่เกิดจากการจัดระเบียบทางความคิดเป็นโครงสร้างทางความคิดใหม่ซึ่งแตกต่างจากเดิม กระบวนการจำแนกการบูรณาการจึงเป็นกลไกของการพัฒนาจริยธรรม ผลของกระบวนการนี้ทำให้เกิดความเข้าใจใหม่ขึ้นมาแทนที่จริยธรรมเก่า จริยธรรมใหม่นี้จัดอยู่ในขั้นสูงกว่าจริยธรรมเก่าและแตกต่างจากจริยธรรมเก่าในเชิงคุณภาพอย่างสิ้นเชิง

วิธีการปลูกฝังและเสริมสร้างจริยธรรมตามทรรศนะของทฤษฎีการให้เหตุผลแห่งจริยธรรมที่เสนอโดย Kohlberg การปลูกฝังจริยธรรม คือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีกฎเกณฑ์การตัดสินใจที่ถูกต้องด้วยเหตุผลในระดับสูงและอย่างน้อยก็ให้อยู่ในระดับกฎเกณฑ์สังคม ตามทรรศนะนี้การพัฒนาจริยธรรมไม่อาจกระทำด้วยการสอน ไม่อาจกระทำด้วยการแสดงตัวอย่างให้ดู และไม่อาจกระทำ ด้วยวิธีการเรียนรู้ต่าง ๆ จริยธรรมสอนกันไม่ได้ จริยธรรมพัฒนาขึ้นมาด้วยการนึกคิดของแต่ละคนตามลำดับขั้นและตามระดับพัฒนาการทางสติปัญญาซึ่งผูกพันกับอายุ ดังนั้นหากยังไม่ถึงวัยอันสมควร จริยธรรมบางอย่างก็จะไม่เกิด

การพัฒนาจริยธรรมตามทฤษฎีนี้กระทำได้ด้วยการเปิดโอกาสให้บุคคลได้รับรู้ทรรศนะของผู้อื่นซึ่งมีจริยธรรมในขั้นที่สูงกว่า 1 ชั้น และเปิดโอกาสให้บุคคลทดลอง แสดงบทบาทของผู้อื่น โดยเฉพาะบทบาทผู้อื่นที่มีต่อบุคคลนั้น เพื่อให้มีโอกาสประสบการณ์ทรรศนะที่ขัดแย้งกับโครงสร้างความคิดทางจริยธรรมเดิมของตน ในจังหวะที่เกิดความขัดแย้งนี้ หากมีการชี้แนะที่เหมาะสมก็จะช่วยให้บุคคลพัฒนาเหตุผลทางจริยธรรมให้สูงขึ้นได้

2.2.7.3 ทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรมตามแนวปรับพฤติกรรม (Behavior Modification หรือใช้ตัวย่อว่า BM) การพัฒนาจริยธรรมตามแนวทฤษฎีการปรับพฤติกรรมมุ่งสร้างพฤติกรรมที่พึงามที่บุคคลพึงปฏิบัติ โดยการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลการกระทำวิธี BM ใช้ได้ผลดีในการสร้างและรักษาพฤติกรรมที่พึงปรารถนาและในการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาแนวคิดพื้นฐานทางวิธีการ BM ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าพฤติกรรมของคนเราถูกควบคุมโดยเงื่อนไขการเสริมแรงและเงื่อนไขการลงโทษ หากกำหนดให้พฤติกรรมหนึ่ง ๆ เช่น กล้าแสดงออกสัมพันธ์กับการได้รับสิ่งที่ผู้กระทำการเป็นเงื่อนไขการเสริมแรง พฤติกรรมการแสดงออกก็จะเกิดด้วยความถี่สูงในทางกลับกันหากกำหนดให้พฤติกรรมดังกล่าวนี้สัมพันธ์กับการได้รับสิ่งที่ไม่ต้องการเป็นเงื่อนไขการลงโทษ พฤติกรรมนั้นจะค่อย ๆ หดหายไป

2.3 การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน

การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะกล่าวครอบคลุมหัวข้อต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม แนวทางในการจัดกิจกรรม คุณธรรมจริยธรรมที่ควรส่งเสริม รวมถึงแนวทางการดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของสถานศึกษาในสังกัดซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.3.1 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

ปัญหาที่ทำทนายของครูไทยคุณธรรมจริยธรรมเป็นเหมือนเสาต้นใหญ่ที่แข็งแรงคอยค้ำจุนสังคม ให้อยู่รอดปลอดภัยได้อย่างยั่งยืนถาวร แต่เสาต้นนี้ได้ถูกกัดกร่อนกำลังจะหายไปจากสังคมไทย เนื่องจากการขาดคุณธรรม จริยธรรมของบุคคลที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น จนส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมและจะกลายเป็นปัญหาเรื้อรังของชาติบ้านเมืองที่ยากจะเยียวยาแก้ไข หากมีการหยิบยกปัญหาคุณธรรมจริยธรรมมาถกกันในเวทีใดก็ตาม เสียงสะท้อนจากทุกภาคส่วนต่างมีความเห็นสอดคล้องต้องกันว่าเกิดจากความล้มเหลวด้านการจัดการศึกษา เพราะมองว่าการปลูกฝังผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตนั้นเป็นภาระหน้าที่ของสถานศึกษา และแม้แต่ในสถานศึกษา ยังเข้าใจว่าเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้พุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ซึ่งนั่นคือความเข้าใจที่ไม่ค่อยจะถูกต่อนัก จริง ๆ แล้ว การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมจะต้องเริ่มต้นที่ครอบครัว ก่อน เพื่อเป็นพื้นฐานที่มั่นคง จากนั้นสถานศึกษาทุกระดับต้องมีความเข้มแข็งในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ควบคู่ไปกับคุณธรรมจริยธรรม รู้เท่าทันกับความซับซ้อนของสังคม รู้จักเลือกรับแต่สิ่งดี ๆ ไม่ใช่รับทุกอย่างโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมาและที่สำคัญต้องเข้าใจบริบทและข้อจำกัดของตนเอง โดยมีผู้ใหญ่จากทุกภาคส่วนในสังคมเป็นแบบอย่างที่ดี ถ้าดูจากหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่ว่าจะหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หรือหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หรือหลักสูตรใหม่ ที่มีการนำร่องทดลองใช้ในโรงเรียนต้นแบบในปีการศึกษานี้ และจะใช้พร้อมกันทั่วประเทศในปีการศึกษาต่อไป ล้วนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือนี่คือส่วนหนึ่งที่กำหนดไว้เป็นจุดหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้หลักสูตรใหม่ยังได้กำหนดให้สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำคัญ คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะหลายคนคิดว่า การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม สถานศึกษาต้องเน้นให้เด็กได้เรียนวิชาที่ว่าด้วยศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม หรือหลักธรรมของศาสนาเท่านั้น แต่การสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับ

ผู้เรียนนั้น กระบวนการเรียนรู้สามารถพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้ โดยการสอดแทรกในกระบวนการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพราะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสามารถสร้างให้เกิดได้โดยผ่านกระบวนการปฏิบัติงาน ทั้งงานส่วนบุคคล และการปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้น ครูผู้สอนควรมีได้มีหน้าที่เพียงแต่สอนเนื้อหาในหนังสือให้จบเท่านั้น แต่ยังคงช่วยกันคำนึงถึงการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนด้วย เพื่อสรรค์สร้างให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีความรู้คู่คุณธรรมนำชีวิตไปสู่ความสุข “จะสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้อย่างไร” คาดว่าจะเป็นคำถามที่เกิดขึ้นในใจของครูผู้สอนจำนวนไม่น้อยคงต้องเริ่มต้นจากการที่ครูผู้สอนร่วมกันวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ว่าสามารถสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องใดบ้าง แม้จะเป็นสาระการเรียนรู้เดียวกันยังสามารถสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมที่แตกต่างกันให้เหมาะสมตามวัยและชั้นปี แล้วจึงกำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมได้อย่างต่อเนื่องและไม่ซ้ำซ้อน สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมเฉพาะในห้องเรียน อาจยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นในผู้เรียนได้อย่างยั่งยืนและถาวร สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดกิจกรรมเสริมที่หลากหลาย โดยใช้ศักยภาพและทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าอีกทั้งเปิดให้ผู้เรียนมีโอกาสได้รับประสบการณ์ทางคุณธรรมจริยธรรมด้วยวิธีการและจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งจากเพื่อน ครูครอบครัว ชุมชน และสังคม ครูผู้สอนคงจะไม่สามารถพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จได้ หากขาดการสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์และมีทักษะด้านบริหารจัดการ มีความสามารถในการสร้างเครือข่าย เพื่อจัดสรรและระดมทรัพยากรจากชุมชน องค์กรท้องถิ่น หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน มาร่วมสนับสนุนกิจกรรม และที่สำคัญผู้บริหารและครูผู้สอนต้องมีคุณธรรมจริยธรรม เพราะต้องไม่ลืมว่า แบบอย่างที่ดีที่สามารถช่วยให้เกิดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมได้ดีกว่าการสั่งสอนหรือการสั่งให้ทำ และการกระทำใด ๆ ที่ขัดแย้งกับคำสอนของตนเองจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเป็นอย่างมากแม้สังคมจะมีบรรทัดฐานที่ชัดเจนว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จะให้เกิดขึ้นในเด็กและเยาวชนไทยเป็นอย่างไร แต่การพัฒนาคุณลักษณะที่จะให้เกิดขึ้นภายในจิตใจคือคุณธรรมซึ่งเป็นนามธรรม นั้นเป็นภารกิจที่ยากยิ่งต่อการวัดและประเมินผลของครูผู้สอน ซึ่งจะเป็นประเด็นปัญหาสำคัญที่จะเป็นตัวชี้วัดทำลายความสามารถของครูผู้สอนต่อไป ณ วันนี้ถึงเวลาแล้วที่ทุกภาคส่วนในสังคมจะต้องตระหนักถึงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจ ลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง ผู้ใหญ่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กเยาวชน พ่อแม่ผู้ปกครองต้องดูแลเอาใจใส่บุตรหลานอย่างใกล้ชิด ครูต้องมีสำนึกและจิตวิญญาณของความเป็นครูเพิ่มขึ้น หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กรศาสนา สื่อมวลชนทั้งหลายต้องตื่นตัว ผนึกกำลังร่วมกันเพื่อพัฒนาและขับเคลื่อนให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ยึดหลักคุณธรรมนำชีวิตไปสู่ความสุข และที่สำคัญต้องเป็นความสุขแบบเรียบง่ายและยั่งยืน

2.3.2 แนวทางในการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

กลุ่มนิเทศ (2547, น. 18-32) ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ได้ให้แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักคิด มีการฝึกปฏิบัติเสมอ ๆ ทั้งด้านความประพฤติ (ศีล) จิตใจ (สมาธิ) และปัญญา(ปัญญา) และเพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามในชีวิตที่มีสติคอยกำกับสามารถปรับตามความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาใน 4 ลักษณะ คือ

1. กิจกรรมเสริมเนื้อหาสาระตามหลักสูตร เช่น
 - 1.1 พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ
 - 1.2 ประกวดมารยาทชาวพุทธ
 - 1.3 กิจกรรมค่ายพุทธบุตร
 - 1.4 กิจกรรมบริหารจัดการจิตเจริญปัญญา
 - 1.5 เรียนธรรมศึกษา/สอบธรรมศึกษา
 - 1.6 บรรพชาสามเณรฤดูร้อน
2. กิจกรรมประจำวัน/ประจำสัปดาห์
 - 2.1 กิจกรรมหน้าเสาธง
 - 2.1.1 กิจกรรมที่กระทำ เพื่อรำลึกถึงชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
 - 2.1.2 กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ แผ่เมตตาและสงบนิ่งทำ สมาธิ
 - 2.1.3 กิจกรรมพุทธศาสนสุภาษิตวันละบท
 - 2.1.4 กิจกรรมนั่งสมาธิ (ในแถวหน้าเสาธง)
 - 2.1.5 กิจกรรมเดินแถวเข้าห้องเรียนอย่างมีสติ
 - 2.2 กิจกรรมทำความดีระหว่างวัน
 - 2.2.1 กิจกรรมเดินอย่างมีสติก่อนเข้าโรงอาหาร
 - 2.2.2 กิจกรรมกล่าวคำพิจารณาอาหารก่อนรับประทานอาหาร
 - 2.2.3 กิจกรรมรับประทานอาหารอย่างมีสติ
 - 2.2.4 กิจกรรมขอบคุณหลังรับประทานอาหาร
 - 2.2.5 กิจกรรมนั่งสมาธิก่อนเรียน 5 นาที
 - 2.5 กิจกรรมก่อนเลิกเรียน
 - 2.3.1 กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์
 - 2.3.2 กิจกรรมรำลึกพระคุณของพระรัตนตรัยและคุณของบิดามารดา ครู
 - 2.3.3 กิจกรรมบันทึกความดีประจำวัน

อาจารย์

- 2.4 กิจกรรมประจำสัปดาห์/เดือน/วันที่สถานศึกษา
- 2.4.1 กิจกรรมนิมนต์พระภิกษุสงฆ์มาสอนศีลธรรมในโรงเรียน
- 2.4.2 กิจกรรมสวดมนต์สรภัญญะประจำสัปดาห์
- 2.4.3 กิจกรรมทำบุญตักบาตร
- 2.4.4 กิจกรรมเนื่องในโอกาสวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
3. กิจกรรมวันวิสาขบูชาวันอาสาฬหบูชา วันมาฆบูชา และวันเข้าพรรษาควรจัดกิจกรรม ดังนี้
- 3.1 ทำบุญตักบาตรบริเวณหน้าสนามสถานศึกษา
- 3.2 ฟังพระเทศน์ (โดยนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการพิธีกรรม)
- 3.3 เวียนเทียนที่วัดหรือสถานศึกษา
- 3.4 ร่วมกับชุมชนหล่อเทียนพรรษาและแห่เทียนพรรษา
- 3.5 สถานศึกษาจัดบรรยากาศวันสำคัญทางศาสนา โดยประดับธงทิวสีเหลือง เชิญธงธรรมจักร ธงฉัพพรรณรังสี เปิดเพลงธรรมะ (เสียงตามสาย)
- 3.6 จัดนิทรรศการหรือจัดบอร์ดถึงประวัติ ความสำคัญของวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
4. กิจกรรมพิเศษอื่น ๆ
- 4.1 กิจกรรมตอบปัญหาธรรมะ
- 4.2 กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- 4.3 กิจกรรมการประเมินผลการทำความดี
- 4.4 กิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ทำความดี
- 4.5 กิจกรรมอาสาทวิเศษ (มีผู้สังเกตพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติ)
- 4.6 กิจกรรมต้นไม้พูดได้ (คติธรรม)
- 4.7 กิจกรรมการกำหนดทักษะและความรู้ทางพุทธศาสนา
- 4.8 กิจกรรมสมาทานศีลในวันพระ
- 4.9 กิจกรรมพัฒนาศาสนสถาน
- 4.10 กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม (ทำความสะอาดห้องน้ำในสถานศึกษา)
- 4.11 กิจกรรมอธิษฐานจิตก่อนเรียน
- 4.12 กิจกรรมถือศีล นอนวัด ปฏิบัติธรรมช่วงเข้าพรรษา
- 4.13 กิจกรรมปฏิสัมพันธ์ เช่น ครูพักทายนักเรียนด้วยความเมตตา นักเรียนแสดงความเคารพครูด้วยความอ่อนน้อม

แนวทางในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ตามที่ผู้วิจัยได้รวบรวมไว้ข้างต้น อาจสรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมเป็นกิจกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูควรจัดและสนับสนุนให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสในการเรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอันเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องดีงามผ่านกิจกรรม เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

2.3.3 คุณธรรมจริยธรรมที่ควรส่งเสริม

คุณลักษณะของคนไทยที่ประเทศชาติต้องการและมีความจำเป็นต้องปลูกฝังถึงพร้อมในสถานการณ์ปัจจุบัน มี 10 ประการ ดังนี้ 1) มีระเบียบวินัย 2) มีความซื่อสัตย์ สุจริตและยุติธรรม 3) ขยัน ประหยัด และยึดมั่นในสัมมาชีพ 4) สำนึกในหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ 5) รู้จักคิดริเริ่ม วิจารณ์และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล 6) กระตือรือร้นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย รักและเทิดทูนชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 7) มีพลานามัยสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ 8) รู้จักพึ่งตนเอง มีอุดมคติ 9) มีความภาคภูมิใจ รู้จักทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติ และ 10) มีความเสียสละ เมตตาอารี กตัญญูทศเวที กล้าหาญและสามัคคีกันคุณธรรมจริยธรรมที่ควรได้รับการปลูกฝังและส่งเสริมในสังคมไทยจากแผนแม่บทวาระแห่งชาติว่าด้วย “ทศวรรษสืบสานวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา พ.ศ.2541-2550” ประกอบด้วย คุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม ดังต่อไปนี้ (คุณโทจันทร์, 2545, น 14)

2.3.3.1 คุณธรรม 4 ประการ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ประทานแก่ปวงชนชาวไทย ประกอบด้วย 1) การรักษาความสัตย์ ความจริงใจต่อตนเองที่ประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ เป็นต้น 2) การรู้จักข่มใจตนเอง ฝึกใจตนเองให้ประพฤติอยู่ในความสัตย์ ความดี 3) การอดทนอดกลั้น อดออมที่จะไม่ประพฤติล่วงเกินความสัตย์สุจริต ไม่ว่าจะด้วยประการใด ๆ ก็ตาม และ 4) การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริตและรู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนน้อยของตนเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

2.3.3.2 ค่านิยมพื้นฐานของสังคมไทย ประกอบด้วย 1) การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ 2) การประหยัดอดออม 3) การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย 4) การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา และ 5) ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

อารมณ ฉนวนจิตร และวัชร บุณสิงห์ (2542, น.12-25) ได้เสนอแนะคุณธรรมจริยธรรมที่ปลูกฝังให้นักเรียนและเยาวชนไว้ 10 ด้าน ดังนี้ 1) ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2) การเคารพรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี 3) การเชื่อฟังบิดามารดา ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ 4) การมีกิริยา วาจาสุภาพ 5) ความกตัญญูทศเวที เคารพผู้ใหญ่ 6) ความมีระเบียบและรักษาความสะอาด 7) ความอดทน ขยันหมั่นเพียร 8) การรู้จักประหยัดและอดออม 9) ความซื่อสัตย์ สุจริต มีน้ำ ใจเป็นนักกีฬาและ 10) การทำประโยชน์แก่ผู้อื่นและรักษาสาธารณสมบัติ

เยาวรัตน์ ศรีพราย (2551, น.142-150) กำหนดรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน 10 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2) ด้านการเคารพรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี 3) ด้านการเชื่อฟังบิดา มารดา ผู้ปกครองและครูอาจารย์ 4) ด้านการมีกิริยา วาจาสุภาพ 5) ด้านความกตัญญูตเวที เคารพผู้ใหญ่ 6) ด้านความมีระเบียบและรักษาความสะอาด 7) ด้านความอดทน ขยันหมั่นเพียร 8) ด้านการรู้จักประหยัดและอดออม 9) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีน้ำใจเป็นนักกีฬา และ 10) ด้านการทำประโยชน์แก่ผู้อื่นและรักษาสาธารณสมบัติ

2.4 การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.4.1 ความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 8 ประการ ได้แก่ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ ซึ่งแต่ละข้อมีความหมาย ดังนี้

2.4.1.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงความชอบอย่างผูกพันพร้อมด้วยความชื่นชมยินดีที่มีต่อสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์

2.4.1.2 ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงการประพฤติตรงและจริงใจ ไม่คดโกง ไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกงและหลอกลวง

2.4.1.3 มีวินัย หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงการอยู่ในระเบียบแบบแผนและข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ

2.4.1.4 ใฝ่ เรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงการเอาใจผูกพันอยู่กับการศึกษาเพื่อให้แน่ใจว่า ได้ให้ได้เกิดความรู้ความเข้าใจหรือความชำนาญ

2.4.1.5 อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงความเป็นอยู่หรือสภาพที่เป็นไปตามควรแก่ความต้องการ

2.4.1.6 มุ่งมั่น ในการทำงาน หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงความตั้งใจในการประกอบการงาน

2.4.1.7 รักความเป็นไทย หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงความชอบอย่างผูกพันพร้อมด้วยความชื่นชมยินดีที่มีต่อความชอบอย่างผูกพันพร้อมด้วยความชื่นชมยินดีที่มีต่อความเป็นประเทศไทยและความเป็นชนชาติที่อยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

2.4.1.8 มีจิตสาธารณะ หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงความนึกคิดที่กำหนดการกระทำเพื่อประชาชนทั่วไป

2.4.2 การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ข้อ มีแนวทางในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ดังนี้

2.4.1.1 ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เป็นการส่งเสริมผู้เรียนโดยปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างแก่นักเรียนในเรื่องการยืนตรงเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติ สนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคี ประลองตองที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมและปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออก ซึ่งความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์และส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกซึ่งความรักชาติศาสน์กษัตริย์ หลากหลายรูปแบบอย่างชัดเจน การเคารพในสถาบันพระมหากษัตริย์ ได้แก่ การแสดงความเคารพเทินพูนสถาบันพระมหากษัตริย์ในทุกโอกาส การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ในโอกาสวันสำคัญต่าง ๆ การได้รับเสด็จเมื่อพระมหากษัตริย์หรือพระบรมวงศานุวงศ์เสด็จไปในถิ่นที่อยู่บริเวณใกล้เคียง การปฏิบัติต่อสัญลักษณ์ที่แสดงถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น ธงชาติ พระบรมฉายาลักษณ์ เพลงสรรเสริญพระบารมี ฯลฯ ด้วยความเคารพเมื่อได้ยินหรือเห็นบุคคลใดแสดงกริยา วาจาหรือมีการกระทำอันไม่สมควรต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ต้องว่ากล่าวตักเตือนและห้ามมิให้ปฏิบัติเช่นนั้นอีก

2.4.1.2 ด้านซื่อสัตย์สุจริต เป็นการส่งเสริมผู้เรียนโดยส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำ ผิด ต่อพ่อ แม่ ผู้ปกครอง และครู ส่งเสริมให้นักเรียนไม่ถือเอาสิ่งของหรือนำเอางานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรงและทำตนให้แบบอย่างที่ดีแก่เพื่อนด้านความซื่อสัตย์และจริงใจ สนับสนุนให้นักเรียนไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง สนับสนุนให้นักเรียนให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นจริง

2.4.1.3 ด้านมีวินัย เป็นการส่งเสริมผู้เรียนโดยส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียนและสังคม ส่งเสริมให้นักเรียนไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นส่งเสริมให้นักเรียนตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานตามที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนมีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบในการทำงาน

2.4.1.4 ด้านใฝ่ เรียนรู้ เป็นการส่งเสริมผู้เรียนโดยส่งเสริมให้นักเรียนมีความพยายามในการเรียนรู้ สนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้สื่อ สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนและเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้นักเรียนมีการบันทึกความรู้ วิเคราะห์ตรวจสอบ จากสิ่งที่เรียนรู้สรุปเป็นองค์ความรู้ ส่งเสริมให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2.4.1.5 ด้านอยู่อย่างพอเพียง เป็นการส่งเสริมผู้เรียนโดยส่งเสริมให้ใช้ทรัพย์สินของตนเองและสิ่งของในโรงเรียนอย่างประหยัด คุ่มค่าและเก็บรักษาดูแลอย่างดี ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ทรัพยากรของส่วนรวม และใช้อุปกรณ์การเรียนอย่างประหยัดและรู้คุณค่า ส่งเสริมให้นักเรียนไม่เอา

เปรียบผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิด ส่งเสริมให้นักเรียนใช้จ่ายอย่างประหยัดและมีการเก็บออมเงิน ส่งเสริมให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อมยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2.4.1.6 ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน เป็นการส่งเสริมผู้เรียนโดยส่งเสริมให้นักเรียนเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้นักเรียนตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ ส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตน ทุ่มีเทในการทำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน ส่งเสริมให้นักเรียนมีความพยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจและชื่นชมผลงานที่ทำสำเร็จ

2.4.1.7 ด้านรักความเป็นไทย เป็นการส่งเสริมผู้เรียนโดยปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างแก่นักเรียนในการแต่งกายแบบไทย ให้มีสัมมาคารวะ กตัญญูทศเวทีต่อผู้มีพระคุณ ส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทยกับชุมชน และสังคม ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ภาษาไทยและเขียนเลขไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ส่งเสริม ชักชวนแนะนำให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง ส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยด้วยความรู้สึภาคภูมิใจ

2.4.1.8 ด้านมีจิตสาธารณะ เป็นการส่งเสริมผู้เรียนโดยส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือพ่อแม่ผู้ปกครอง และครูทำงานด้วยความเต็มใจ ส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตอาสาช่วยทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักดูแล รักษาปกป้องทรัพย์สินสมบัติและสิ่งแวดล้อมของห้องเรียน โรงเรียน ชุมชนส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของโรงเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

กล่าวโดยสรุปในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ข้อ มีแนวทางในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมที่หลากหลายและเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย ทั้งบิดามารดา ผู้ปกครอง ครูอาจารย์หรือแม้กระทั่งบุคคลผู้ใกล้ชิดในสถานศึกษา ในสังคมรอบข้างที่เด็กหรือเยาวชนมีปฏิสัมพันธ์ด้วย

2.5 บริบทศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง

2.5.1 ที่ตั้ง

ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง ณ โรงเรียนวังโพน หมู่ที่ 6 บ้านวังโพน ตำบลเขาวไร่ อำเภอกอสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

2.5.2 อาณาเขต

ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง มีพื้นที่ครอบคลุมหมู่ที่ หมู่ที่ 6 บ้านวังโพน ตำบลเขาวไร่ อำเภอกอสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม อาณาเขตติดต่อ ดังนี้

2.5.2.1 ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอยางชุมน้อย และอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

2.5.2.2 ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอกันทรวิชัย และอำเภอเมืองมหาสารคาม

2.5.2.3 ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอบรบือ อำเภอกุดรัง จังหวัดมหาสารคาม

2.5.2.4 ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอบ้านแฮด และอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

2.5.3 ภูมิประเทศ

พื้นที่อำเภอกอสุมพิสัย เป็นที่ราบสูง พื้นที่เป็นคลื่น ลุ่ม ๆ ดอน ๆ ไม่มีภูเขา มีแม่น้ำชี ไหลผ่าน แบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน พื้นที่ด้านตะวันออกเฉียงเหนือและทิศเหนือของแม่น้ำชี เป็นที่ราบลุ่ม ส่วนมากเป็นดินเหนียวปนทรายชาวบ้านเรียกว่าชาทาม พื้นที่ทิศใต้และตะวันตกเฉียงใต้ของแม่น้ำชี บริเวณ โกล้แม่น้ำเป็นที่ราบลุ่ม ดินเหนียวปนทรายเรียกว่าชาทาม แต่พื้นที่ที่ไกลออกไปจากแม่น้ำชี พื้นที่ส่วนมาก เป็นดินทรายแห้งแล้งชาวบ้านเรียกว่าชาโคกพื้นที่บางส่วนจะเป็นเนินสูงสลับกับที่ลุ่มเหมือนลูกคลื่น

แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2557 – 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 ตั้งอยู่ เลขที่ 354 หมู่ที่ 2 ถนนศรีโกสุม ตำบลหัวขวาง อำเภอกอสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ทั้งสิ้น 827.87 ตารางกิโลเมตร จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 18 มกราคม 2551 โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2551 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ.ศ. 2553 กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลางก็เป็นอีกส่วนหนึ่งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 ในการจัดการศึกษา มีทั้งหมด 13 โรงเรียน ดังนี้ โรงเรียนบ้านหนองสระพังโนนสะอาด โรงเรียนบ้านวังโพน โรงเรียนบ้านโนนราศีโคกล่าม โรงเรียนเหล่าพ่อหา โรงเรียนบ้านโคกล่าม โรงเรียนบ้านหนองเขื่อน โรงเรียนบ้านวังกุง โรงเรียนบ้านวังจาน โรงเรียนตอนกลางนุกุลวิทย์ โรงเรียนบ้านทิโพสโต โรงเรียนบะหลวหนองแวง โรงเรียนบ้านวังยาววิทยายน และโรงเรียนหินแห่เสริมศิลป์

2.5.3.1 วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เป็นองค์กรส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นมืออาชีพ บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (แผนพัฒนาการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2557 -2560, น.13)

2.5.3.2 พันธกิจ

- 1) ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
- 2) พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพได้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3) พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นมืออาชีพ
- 4) บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ตามหลักธรรมาภิบาล
- 5) พัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

2.5.3.3 ค่านิยมองค์กร (Share Value) : FIRST

- 1) Fairness : มีความยุติธรรม
- 2) Intelligence : นำความรอบรู้
- 3) Result : มุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์
- 4) Service Mind : มีจิตบริการ
- 5) Teamwork : ทำงานเป็นทีม

2.5.3.4 เป้าประสงค์หลัก

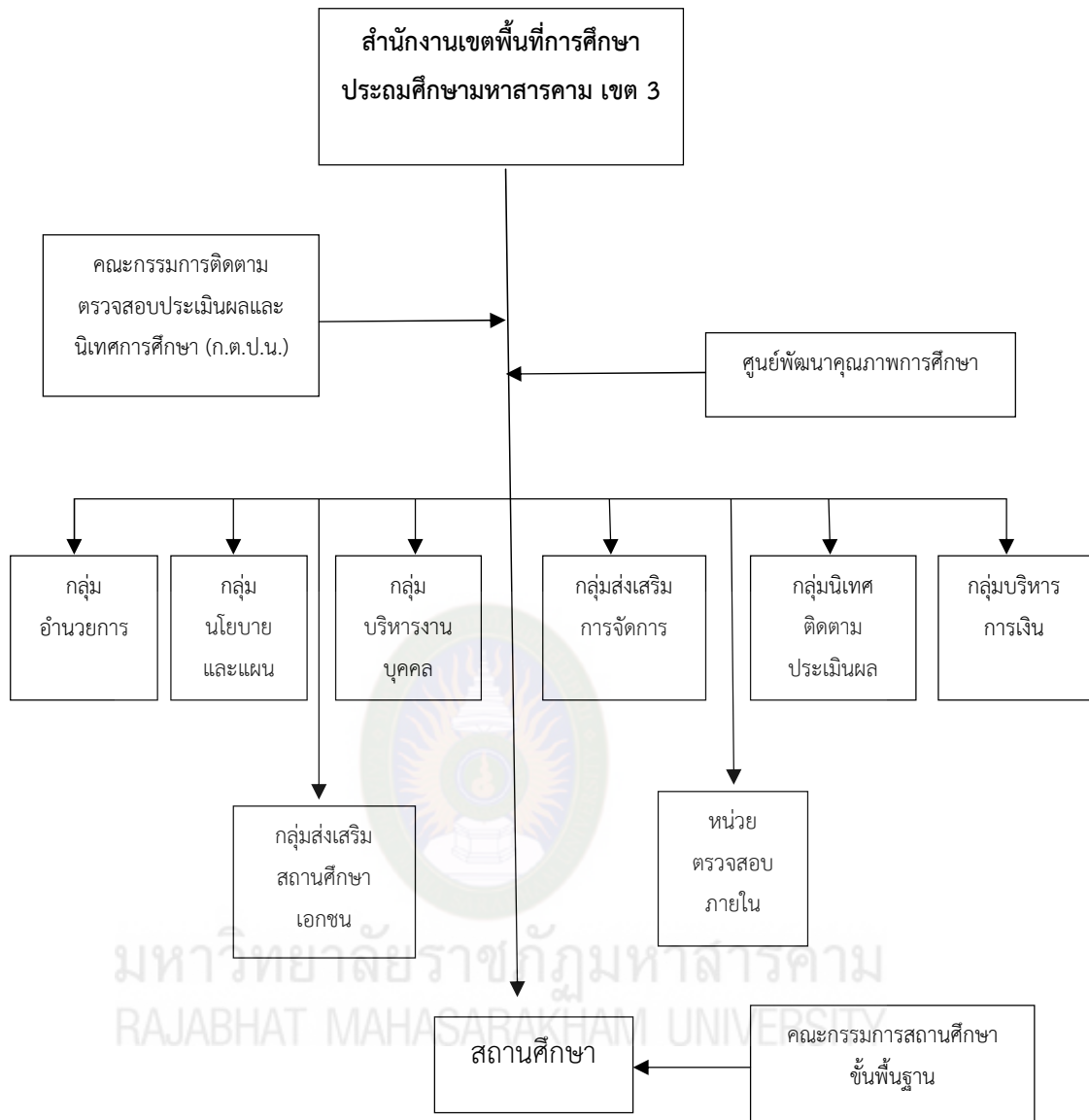
- 1) โรงเรียนจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
- 2) ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3) ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นมืออาชีพ
- 4) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ โรงเรียนบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมตามหลัก

ธรรมาภิบาล

- 5) ผู้เรียนมีความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

2.5.3.5 ประเด็นกลยุทธ์

- 1) การส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
- 2) การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
- 3) การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 4) การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม
- 5) การพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียน

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างการบริหารงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ภาพที่ 2.2 โครงสร้างการบริหารงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยในประเทศ

ชมนาด วิเชียรสาร (2552) ได้ศึกษา หนังสือส่งเสริมคุณธรรมนำ ความรู้ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนหนองพุ่มสรงเคราะห์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2550 ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมนักเรียน เรื่องคุณธรรมนำความรู้ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับดีทุกข้อ คือ ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความมีวินัย การประหยัด มีน้ำใจ ขยัน สะอาดและสุขภาพ ดังนั้น จึงเห็นว่านักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 2 ที่เรียนโดยการใช้หนังสือส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สร้างขึ้น มีพฤติกรรมที่เป็นผู้ที่มีคุณธรรมนำ ความรู้สามารถเพิ่ม

ประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูและพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีมีความรู้และอยู่ดีมีสุข

พัชรินทร์ สวนใต้ (2552) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองบอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผลพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนนั้น มีความแตกต่างกันเมื่อแยกตามระดับชั้น วุฒิการศึกษา เพศ โดยมีผลการเปรียบเทียบดังนี้ ตามระดับชั้นพบว่า ผู้ปกครองในระดับช่วงชั้นที่ 2 มีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมทางด้านความสุภาพและความสามัคคีมากกว่าผู้ปกครองในระดับช่วงชั้นที่ 1 ตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่าปริญญาตรี มีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในด้านความขยัน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความสุภาพ และด้านความสะอาดมากกว่าผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ยกเว้น ด้านความประหยัดและด้านความมีน้ำใจและเมื่อจำแนกตามเพศพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองทั้งเพศชาย และเพศหญิงในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนนั้นไม่แตกต่างกัน

สุรชาติพิย วิเชียรวัฒน์ชัย (2552) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรปลูกฝังและพฤติกรรมที่ปรากฏด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ปกครองมีความต้องการเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรปลูกฝังด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของเด็กปฐมวัย โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านความขยัน ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีวินัย ด้านความสุภาพ ด้านความสะอาด ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ อยู่ในระดับมาก 2) พฤติกรรมที่ปรากฏด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมาก 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความขยัน ด้านความมีวินัย ด้านความสุภาพ ด้านความสะอาด ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ ส่วนด้านความประหยัด และด้านความซื่อสัตย์ อยู่ในระดับปานกลาง 3) ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรปลูกฝัง ด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่รายด้านพบว่าในด้านความขยันและด้าน ความมีน้ำใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) เด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมที่ปรากฏด้านคุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการไม่แตกต่างกัน 5) ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรปลูกฝังด้าน คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่รายด้านพบว่า ในด้านความขยันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 6) เด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมที่ปรากฏด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไม่แตกต่างกัน 7) ความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรปลูกฝังด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของเด็กปฐมวัยกับพฤติกรรมที่ปรากฏด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน

ไชยพร เรื่องแท้ (2556) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ($\bar{x} = 4.80$) ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ($\bar{x} = 4.79$) และด้านการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ($\bar{x} = 4.68$) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกด้าน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารและครูในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนอย่างหลากหลายครอบคลุมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้ง 8 ด้าน และเมื่อพิจารณาคำร้อยละสูงสุดของแต่ละด้าน พบว่า 1) ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ จะเป็นกิจกรรมการเข้าแถวเคารพธงชาติ 2) ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต จะเป็นกิจกรรมการอบรมคุณธรรมจริยธรรมในวันศุกร์ทุกสัปดาห์ 3) ด้านการมีวินัย จะเป็นกิจกรรมการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน 4) ด้านการใฝ่รู้ใฝ่เรียนจะเป็นกิจกรรมการเข้าใช้ห้องสมุด 5) ด้านอยู่อย่างพอเพียง จะเป็นกิจกรรมการออมทรัพย์สำหรับนักเรียนทุกคน 6) ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน จะเป็นกิจกรรมการทำความสะอาดบริเวณรับผิดชอบ 7) ด้านรักความเป็นไทย จะเป็นกิจกรรมการแต่งกายชุดพื้นบ้านในวันศุกร์ และ 8) ด้านมีจิตสาธารณะ จะเป็นกิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้านร่วมกับชุมชนในวันสำคัญ

สุริยา อรัญเฉวียง (2559) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยใน 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความสุภาพและด้านความสะอาด 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จำแนกตามระดับชั้น โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านความประหยัด ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จะมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 3) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านความขยัน และด้านความประหยัด แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และด้านที่พบว่าแตกต่างกัน ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความมีวินัย ด้านความสุภาพ ด้านความสะอาด ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ โดยผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษามัธยมศึกษา จะมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาประถมศึกษาในทุกด้าน 4) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จำแนกตามอาชีพ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Koufman (1990) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนในชนบท พบว่าอาชีพการอยู่อาศัยในท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน (สุรชาติพิทย์ วิเชียรวัฒน์ชัย, 2554, อ้างถึงใน Mearcks, 2001) กล่าวว่า จากการศึกษาพัฒนาการด้านคุณธรรมจริยธรรมของเด็กเร่ร่อนที่อาศัยในบ้านพักชั่วคราวในเขตเมือง อายุระหว่าง 5-12 ปี พบว่าพัฒนาการด้านคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งวัดโดยใช้เครื่องมือประเมินพัฒนาการ ทางวัฒนธรรมของ

Foster (1993) ได้ศึกษาประเภทของผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับผลต่ออัตราการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน ผลการวิจัยระบุว่า ผู้ปกครองที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับโรงเรียนแยกเป็น 2 ประเภท คือ ผู้ปกครองที่เข้ามาในโรงเรียนและอาสาทำงานต่าง ๆ ในโรงเรียนหรือเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการประชุมสภาที่ปรึกษาของโรงเรียน ซึ่งผู้ปกครองประเภทนี้จะมีผลต่อนักเรียนในทางอ้อมและผู้ปกครองประเภทที่สองเป็นประเภทที่ส่งผลต่อนักเรียนโดยตรง ได้แก่ ผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน โดยการช่วยนักเรียนทำการบ้านหรือช่วยทำโครงการให้กับนักเรียน

Barnes (1995) การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของผู้ปกครองนักเรียน พบว่า การมีส่วนร่วมกับการเรียนการสอนของโรงเรียน โดยอุดมคติแล้วผู้ปกครองต้องการมีบทบาทที่โรงเรียนหรือในชั้นเรียน แม้ว่าจริง ๆ การมีส่วนร่วมของพวกเขาจะไม่เป็นไปตามอุดมคติดังกล่าว และได้พบว่าผู้ปกครองยังมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนที่บ้านด้วย การศึกษาครั้งนี้ให้หลักฐานเพิ่มเติมว่าบิดามารดาชาวอเมริกัน อัฟริกันเห็นคุณค่าของการศึกษา และเห็นว่า โรงเรียนจำเป็นต้องตระหนักถึงความคาดหวังด้านการศึกษาและวัฒนธรรมของผู้ปกครองด้วย

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้ทำมาสังเคราะห์และกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ดังตาราง 2.1

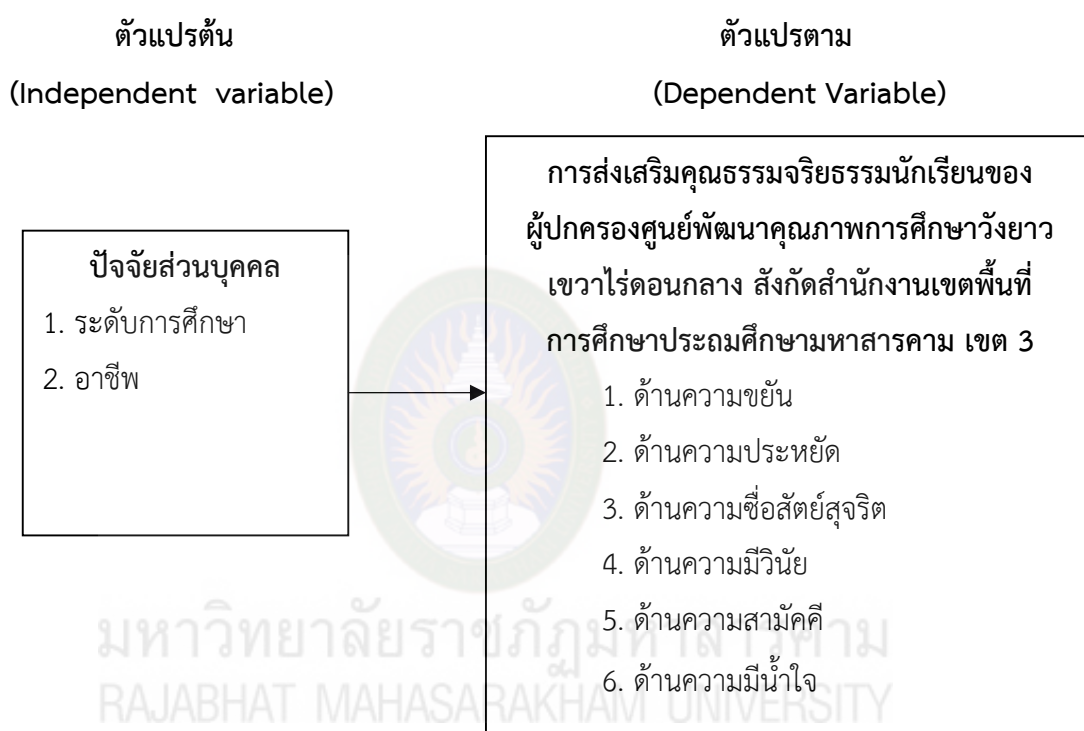
ตารางที่ 2.1

การทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้วิจัย

ผู้แต่ง	งานวิจัย	ด้านความยั่งยืน	ด้านความประหยัด	ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	ด้านความมีวินัย	ด้านความสามัคคี	ด้านความมีน้ำใจ
ไชยพร เรืองแท้	บทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1	-	-	✓	✓	-	-
สุรียา อรัญเฉวียง	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดศรีโพธิ์ชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1	-	✓	✓	-	✓	✓
พัชรินทร์ สวนใต้	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองบอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1	✓	-	✓	✓	✓	-
ขมขนาด วิเชียรสาร	หนังสือส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนหนองทุ่มสงเคราะห์ อำเภอมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2550	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ขมขนาด วิเชียรสาร	หนังสือส่งเสริมคุณธรรมนำ ความรู้ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนหนองทุ่มสงเคราะห์ อำเภอมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2550	✓	✓	✓	✓	✓	✓
สุธาทิพย์ วิเชียรวัฒนชัย	ความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรปลูกฝังและพฤติกรรมที่ปรากฏด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย	✓	✓	✓	✓	✓	✓

2.7 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเรื่องการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้วิจัยได้ทำกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 2.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ดอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้วิจัยขอลำดับการนำเสนอ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดการกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ดอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีทั้งหมด 13 โรงเรียน ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1,288 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

3.1.2.1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ดอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีทั้งหมด 13 โรงเรียน จำนวน 641 คน โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การหาขนาดตัวอย่างของประชากร จำนวน 1,288 คน ด้วยวิธีการคำนวณตามสูตรทาร์ยามานเน่ (ไพศาล วรคำ, 2559, น. 101) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2} \quad (3-1)$$

เมื่อ n แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
 N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด
 e แทน ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดเท่ากับ 0.05

$$\begin{aligned} N &= \frac{N}{1 + N(e)^2} \\ N &= \frac{1,288}{1 + 1,288(0.05)^2} \\ &= \frac{1,288}{1 + 4.22(0.0025)} \\ &= \frac{1,288}{1 + 1.01055} \\ &= \frac{1,288}{2.01055} = 640.620 \\ &\approx 641 \text{ คน} \end{aligned}$$

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 2 การสุ่มตัวอย่างแบบชั้น

3.1.2.2 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากร ที่เป็นผู้ปกครองนักเรียนผู้ปกครอง ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิงยาวเขวไร่ตอนกลางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 1,288 คน ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 641 คน

3.1.2.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยนี้ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ เกณฑ์กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรทาโรยามาเน่ (ไพศาล วรคำ, 2559, น. 101) ได้กลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 641 คน โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามระดับชั้นและการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวัวไร่ตอนกลาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ลำดับที่	โรงเรียนในสังกัดศูนย์	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	โรงเรียนบ้านหนองสระพังโนนสะอาด	84	42
2	โรงเรียนบ้านวังโพน	188	97
3	โรงเรียนบ้านโนนราศีโคกล่าม	59	29
4	โรงเรียนเหล่าพ่อหา	82	41
5	โรงเรียนบ้านโคกลาง	52	26
6	โรงเรียนบ้านหนองเขื่อน	28	14
7	โรงเรียนบ้านวังกุง	92	46
8	โรงเรียนบ้านวังจาน	99	49
9	โรงเรียนตอนกลางนุกุลวิทย์	106	53
10	โรงเรียนบ้านทิพโสศ	90	45
11	โรงเรียนบะหลวหนองแวง	71	35
12	โรงเรียนบ้านวังยาววิทยายน	169	84
13	โรงเรียนหินแห่เสริมศิลป์	168	83
รวม	1,288	641	

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวัวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวัวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (Check List) มีลักษณะเลือกตอบ ได้แก่ ระดับการศึกษาและอาชีพของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 คำถามที่ใช้เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) ในด้านดังต่อไปนี้ ด้านความขยัน ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความมีวินัย ด้านความสุภาพ ด้านความสะอาด ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended) เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

3.2.2 วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.2.2.1 การสร้างเครื่องมือ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.2.2.2 ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา

3.2.2.3 กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการศึกษา

3.2.2.4 ร่างแบบสอบถามให้ข้อความครอบคลุมประเด็นที่ การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

3.2.2.5 สร้างแบบสอบถามและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ปรับปรุงรวมทั้งแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสม

3.2.3 การหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.2.3.1 หาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา ด้านภาษา และด้านสถิติการวัดผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาและความเป็นปรนัยของเครื่องมือ โดยการหาค่า IOC (Index of Congruence) และพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (ไพศาล วรคำ, 2555, น.263) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย

- 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์รังสฤษฎ์ สรรพพาทษา วุฒิการศึกษา (ศศ.ม.) สาขาพัฒนาสังคม ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (ตรวจสอบด้านเนื้อหา)
- 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระพงษ์ มีโธสง วุฒิการศึกษา (ปร.ด.) สาขาวัฒนธรรมศาสตร์ อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ตรวจสอบด้านเนื้อหา)
- 3) นางอภัสรา บุญพัดส่ง วุฒิการศึกษา (กศ.ม.) สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม (ตรวจสอบด้านภาษา)
- 4) อาจารย์ ดร.พงษ์ธร โพธิ์พูลศักดิ์ (ค.ม.) สาขาการวัดและประเมินผล ข้าราชการบำนาญ อดีตอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (ตรวจสอบด้านสถิติ)
- 5) อาจารย์ ดร.อัจฉริยา พรหมท้าว (ปร.ด.) สาขาวิจัยและประเมินผล การศึกษา ตำแหน่งผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิจัย คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (ตรวจสอบด้านสถิติ)

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจ

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดไม่ตรงตามนิยามศัพท์

แล้วนำผลนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N} \quad (3-2)$$

เมื่อ IOC แทน เป็นดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3.2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป มาทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ทดลองทำแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก รายข้อ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง คะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) แล้วเลือกคำถามที่ใช้คือข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.02 แล้วหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach S α -Coefficient) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินที่ยอมรับได้ที่ระดับ 0.79 ขึ้นไป (ไพศาล วรคำ 2555, น282)

3.2.5 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว จัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์นำไป เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้สร้างเครื่องมือในการศึกษาตามขั้นตอน และการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนด้าน ผู้ศึกษาได้ดำเนินการ ดังนี้

3.3.1 นำหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ทำหนังสือขออนุญาตถึงผู้บริหารโรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มประชากร ถึงผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

3.3.2 ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามที่ผ่านขั้นตอนการประเมินผลความเชื่อมั่นแล้วแจกให้กับครูจำนวน 641 ชุด

3.3.3 รวบรวมข้อมูลครูผู้ตอบแบบสอบถาม

3.3.4 วิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

3.4 การจัดการทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง

3.4.2 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วลงรหัสตามแบบการลงรหัส (Coding Form)

3.4.3 นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนแต่ละข้อดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, น. 100)

ระดับมากที่สุด	กำหนดให้คะแนน	5	คะแนน
ระดับมาก	กำหนดให้คะแนน	4	คะแนน
ระดับปานกลาง	กำหนดให้คะแนน	3	คะแนน
ระดับน้อย	กำหนดให้คะแนน	2	คะแนน
ระดับน้อยที่สุด	กำหนดให้คะแนน	1	คะแนน

3.4.4 นำคะแนนไปคำนวณค่าเฉลี่ย และกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, น. 100)

ค่าเฉลี่ย	หมายความว่า
4.51 - 5.00	ระดับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมมากที่สุด
3.51 - 4.50	ระดับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมมาก
2.51 - 3.50	ระดับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมปานกลาง
1.51 - 2.50	ระดับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมน้อย
1.00 - 1.50	ระดับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมน้อยที่สุด

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลมีลำดับขั้นตอนดังนี้

3.5.1 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าความต้องการของการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 กับปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้ค่า F-test (One-way ANOVA) พร้อมทั้งใช้วิธีการของ LSD (Least Significant Difference) เพื่อหาความแตกต่างรายคู่

3.5.2 รวบรวมข้อเสนอแนะการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยแจกแจงความถี่ (Frequencies) โดยภาพรวมรายด้าน และรายข้อ

3.5.3 นำเสนอผลการวิจัยโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ได้นำข้อมูลที่ได้มาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแล้วจึงได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยคำนวณด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามสถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล คือวิธีการแจกแจงความถี่ (Frequencies) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ระดับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา วิทยาลัยวไรต์ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

2. ผลการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา วิทยาลัยวไรต์ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ใช้ค่า F-test (One-way ANOVA) ในการเปรียบเทียบตัวแปรที่มีค่ามากกว่า 3 กลุ่มขึ้นไป

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะเพิ่มตารางความถี่ด้านในการปฏิบัติงานตามการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิทยาลัยวไรต์ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยใช้วิธีการแจกแจงความถี่ (Frequencies)

1. หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (ไพศาล วรคำ, 2559, น. 288) ดังนี้

$$\alpha = \left[\frac{k}{k-1} \right] \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right] \quad (3-3)$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

k แทน จำนวนข้อคำถาม

S_i^2 แทน ผลรวมของความแปรปรวน

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. ค่าความถี่ (Frequency : f) และค่าร้อยละ (Percentage: %) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม (ไพศาล วรคำ, 2559, น. 321)

$$\text{ค่าร้อยละ (\%)} = \frac{f}{N} \times 100 \quad (3-4)$$

เมื่อ % แทน ค่าร้อยละ

f แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

3. ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) (ไพศาล วรรค้ำ, 2559, น. 323)

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^n X_i}{n} \quad (3-5)$$

เมื่อ \bar{x} แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
 X_i แทน คะแนนของคนที่ i
 N แทน จำนวนสมาชิกของกลุ่มตัวอย่าง

4. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ไพศาล วรรค้ำ, 2559, น. 325)

$$S = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (X_i - \bar{x})^2}{n - 1}} \quad (3-6)$$

เมื่อ S แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
 \bar{x} แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
 X_i แทน คะแนนของคนที่ i
 n แทน จำนวนสมาชิกของกลุ่มตัวอย่าง

5. ค่า (Ona-way ANOVA) หรือค่า F-test ในการเปรียบเทียบตัวแปรอิสระตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป คำนวณจากสูตรดังนี้ (ไพศาล วรรค้ำ, 2559, น. 359) ดังนี้

$$F = \frac{MS_B}{MS_W} \quad (3-7)$$

เมื่อ F แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
 MS_B แทน ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
 MS_W แทน ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา
วังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการ
วิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับชั้น ดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับชั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนด สัญลักษณ์และความหมายของสัญลักษณ์
ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
N	แทน	จำนวนประชากร (Population)
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบที่ใช้ในพิจารณาใน (F - distribution)
df	แทน	ระดับความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของค่าความเบี่ยงเบน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบน (Mean Squares)
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
Sig	แทน	ค่าความแตกต่าง

4.2 ลำดับชั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพ
การศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามของผู้ปกครองกลุ่มประชากร

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำแนกตาม ระดับการศึกษา และอาชีพที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาแตกต่าง

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามของผู้ปกครอง

ตารางที่ 4.1

จำนวน และร้อยละ ของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ระดับการศึกษา		
ระดับประถมศึกษา	260	40.56
ระดับมัธยมศึกษาหรือ ปวช.	181	29.18
ระดับปวส.และอนุปริญญา	127	19.81
ปริญญาตรี	55	8.58
สูงกว่าปริญญาตรี	12	1.87
รวม	641	100
2. อาชีพ		
รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	51	7.96
อาชีพรับจ้างทั่วไป	210	32.76
อาชีพค้าขาย	85	13.26
อาชีพกสิกรรม	295	46
รวม	641	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ระดับการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาหรือ ปวช. จำนวน 187 คน (ร้อยละ 29.18) ระดับ ปวส. และอนุปริญญาจำนวน 127 คน (ร้อยละ 19.81) รองลงมา อาชีพ อาชีพกสิกรรมจำนวน 295 คน (ร้อยละ 46.02) รองลงมา อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 210 คน (ร้อยละ 32.76) และอาชีพค้าขาย จำนวน 85 คน (ร้อยละ 13.26) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขว้าไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3

ตารางที่ 4.2

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และตารางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขว้าไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 โดยรวมและเป็นรายด้าน

การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขว้าไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3			
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ด้านความขยัน	3.69	0.79	มาก
2. ด้านความประหยัด	4.51	0.82	มากที่สุด
3. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	4.32	0.76	มาก
4. ด้านความมีวินัย	4.02	0.82	มาก
5. ด้านความสามัคคี	4.12	0.78	มาก
6. ด้านความมีน้ำใจ	4.55	0.77	มากที่สุด
รวม	4.20	0.79	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขว้าไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x}=4.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านความมีน้ำใจ ($\bar{x}=4.55$) รองลงมาคือ ด้านความประหยัด ($\bar{x}=4.51$) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{x}=4.32$) ด้านความสามัคคี ($\bar{x}=4.12$) ด้านความมีวินัย ($\bar{x}=4.02$) และด้านความขยัน ($\bar{x}=3.69$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ด้านความขยัน

ด้านความขยัน	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ฝึกให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบต่อนหน้าที่หรืองานที่ได้รับ มอบหมาย	4.13	0.86	มาก
2. ฝึกให้นักเรียนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค อดทนต่อความยากลำบาก	4.10	0.78	มาก
3. คอยติดตามดูแลเรื่องการบ้านและงานบ้านอย่างสม่ำเสมอ	3.01	0.80	ปานกลาง
4. กระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน	3.53	0.75	มาก
รวม	3.69	0.79	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวม ระดับมาก ($\bar{x}=3.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ฝึกให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบต่อนหน้าที่หรืองานที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{x}=4.13$) ฝึกให้นักเรียนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค อดทนต่อความยากลำบาก ($\bar{x}=4.10$) กระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ($\bar{x}=3.53$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ด้านความประหยัด

ด้านความประหยัด	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ฝึกให้นักเรียนรู้จักออมทรัพย์ทั้งที่บ้านและโรงเรียน	4.10	0.82	มาก
2. ฝึกให้นักเรียนรู้จักวางแผนในการใช้จ่ายไม่ฟุ่มเฟือย	4.86	0.76	มากที่สุด
3. ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า	4.58	0.88	มากที่สุด
รวม	4.51	0.82	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x}=4.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ฝึกให้นักเรียนรู้จักวางแผนในการใช้จ่ายไม่ฟุ่มเฟือย ($\bar{x}=4.86$) รองลงมา ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า ($\bar{x}=4.58$) และฝึกให้นักเรียนรู้จักออมทรัพย์ทั้งที่บ้านและโรงเรียน ($\bar{x}=4.10$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. สอนนักเรียนเสมอว่าหากนักเรียนเก็บของได้ให้ส่งคืนเจ้าของ	4.67	0.66	มากที่สุด
2. สอนให้นักเรียนเป็นคนพูดแต่ความจริง ไม่พูดโกหก	4.73	0.76	มากที่สุด
3. เมื่อนักเรียนทำผิดแล้วยอมรับผิดท่านจะให้โอกาสและให้โอกาสให้นักเรียนแก้ตัวใหม่เสมอ	4.52	0.75	มากที่สุด
4. ชี้แนะนักเรียนถึงโทษของการเป็นคนคดโกง ไม่ซื่อสัตย์	4.60	0.78	มากที่สุด
5. เมื่อพบว่านักเรียนลักขโมยสิ่งของของผู้อื่นมาเป็นของตน ท่านจะอบรม และปรับลดพฤติกรรมการลักขโมยนี้ด้วยวิธีการที่สมเหตุสมผล	3.11	0.85	ปานกลาง
รวม	4.32	0.76	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x}=4.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ สอนให้นักเรียนเป็นคนพูดแต่ความจริง ไม่พูดโกหก ($\bar{x}=4.73$) รองลงมาสอนนักเรียนเสมอว่าหากนักเรียนเก็บของได้ให้ส่งคืนเจ้าของ ($\bar{x}=4.67$) และชี้แนะนักเรียนถึงโทษของการเป็นคนคดโกง ไม่ซื่อสัตย์ ($\bar{x}=4.60$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ด้านความมีวินัย

ด้านความมีวินัย	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. คอยดูแลเรื่องการแต่งกายให้ถูกระเบียบของโรงเรียน	4.53	0.72	มากที่สุด
2. ฝึกให้นักเรียนเป็นคนรู้จักตรงต่อเวลา	4.20	0.74	มาก
3. กำชับการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของใช้ในบ้านให้เป็นระเบียบ	4.13	0.82	มาก
4. ติดตามพฤติกรรมนักเรียนจากครูประจำชั้นเรื่องระเบียบวินัยของนักเรียน แล้วนำมาปรับปรุง พัฒนาพฤติกรรมให้ดีขึ้น	3.41	0.93	มาก
5. ฝึกในเรื่องมารยาทการฟังการพูดให้ถูกกาลเทศะ	3.83	0.90	มาก
รวม	4.02	0.82	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x}=4.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้คือยุดดูแลเรื่องการแต่งกายให้ถูกระเบียบของโรงเรียน ($\bar{x}=4.53$) รองลงมาฝึกให้นักเรียนเป็นคนรู้จักตรงต่อเวลา ($\bar{x}=4.20$) และกำชับการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของใช้ในบ้านให้เป็นระเบียบ ($\bar{x}=4.13$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ด้านความสามัคคี

ด้านความสามัคคี	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน	4.10	0.66	มาก
2. มักจะส่งเสริม สนับสนุนการทำงานกลุ่มของนักเรียนเสมอ	3.86	0.65	มาก
3. สอนให้นักเรียนรู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.33	0.95	มาก
4. ส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักการให้และการรับอย่างมีเหตุผล	4.12	0.78	มาก
5. สอนให้นักเรียนเล่นกับเพื่อนอย่างสร้างสรรค์ไม่รังแกผู้อื่น	4.18	0.85	มาก
รวม	4.12	0.78	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x}=4.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้สอนให้นักเรียนรู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ($\bar{x}=4.33$) รองลงมา สอนให้นักเรียนเล่นกับเพื่อนอย่างสร้างสรรค์ไม่รังแกผู้อื่น ($\bar{x}=4.18$) และส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักการให้และการรับอย่างมีเหตุผล ($\bar{x}=4.18$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ด้านความมีน้ำใจ

ด้านความมีน้ำใจ	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. สอนให้นักเรียนมีจิตอาสาช่วยเหลือสังคมเสมอ	4.67	0.93	มากที่สุด
2. ฝึกให้นักเรียนเป็นผู้ที่เสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น	4.85	0.65	มากที่สุด
3. ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้มีน้ำใจต่อคนรอบข้าง	4.80	0.63	มากที่สุด
4. สอนให้นักเรียนรู้จักแบ่งปันสิ่งของ และให้นักเรียนได้รู้จัก ความสุขที่เกิดจากการให้	3.44	0.95	มาก
5. หากนักเรียนมีโอกาสได้ช่วยเหลือผู้อื่น ท่านจะยกย่องชมเชย ทุกครั้ง เพื่อสร้างกำลังใจในการทำความดีในครั้งต่อไป	4.98	0.71	มากที่สุด
รวม	4.55	0.77	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x}=4.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้หากนักเรียนมีโอกาสได้ช่วยเหลือผู้อื่น ท่านจะยกย่องชมเชยทุกครั้ง เพื่อสร้างกำลังใจในการทำความดีในครั้งต่อไป ($\bar{x}=4.98$) รองลงมาฝึกให้นักเรียนเป็นผู้ที่เสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น ($\bar{x}=4.85$) และส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้มีน้ำใจต่อคนรอบข้าง ($\bar{x}=4.80$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำแนกตาม ระดับการศึกษา และ อาชีพ ที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาแตกต่าง

ตารางที่ 4.9

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันโดยรวม

ระดับการศึกษา	n	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ระดับประถมศึกษา	260	3.84	0.81	มาก
2. ระดับมัธยมศึกษาหรือ ปวช.	187	3.72	0.72	มาก
3. ระดับปวส.และอนุปริญญา	127	3.67	0.63	มาก
4.ปริญญาตรี	55	3.54	0.91	มาก
5. สูงกว่าปริญญาตรี	12	3.53	0.80	มาก
รวม	641	3.66	0.77	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x}=3.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ระดับประถมศึกษา ($\bar{x}=3.84$) รองลงมา ระดับมัธยมศึกษาหรือ ปวช. ($\bar{x}=3.72$) ระดับปวส.และอนุปริญญา ($\bar{x}=3.67$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10

การวิเคราะห์ความแปรปรวน

รายการ	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านความขยัน					
1.1 ระหว่างกลุ่ม	1.437	2	0.719	2.817	0.062
1.2 ภายในกลุ่ม	83.674	638	0.255	-	-
รวม	85.111	640	-	-	-
2. ด้านความประหยัด					
2.1 ระหว่างกลุ่ม	5.987	2	2.993	5.086	0.003*
2.2 ภายในกลุ่ม	169.11	638	0.516	-	-
รวม	175.098	640	-	-	-
3. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต					
3.1 ระหว่างกลุ่ม	0.705	2	0.52	0.743	0.477
3.2 ภายในกลุ่ม	155.622	638	0.474	-	-
รวม	156.326	640	-	-	-
4. ด้านความมีวินัย					
4.1 ระหว่างกลุ่ม	1.841	2	0.460	1.802	0.128
4.2 ภายในกลุ่ม	83.270	638	0.255	-	-
รวม	85.111	640	-	-	-
5. ด้านความสามัคคี					
5.1 ระหว่างกลุ่ม	1.314	2	0.657	3.320	0.037*
5.2 ภายในกลุ่ม	64.899	638	0.198	-	-
รวม	66.213	640	-	-	-
6. ด้านความมีน้ำใจ					
6.1 ระหว่างกลุ่ม	2.323	2	0.581	2.963	0.020*
6.2 ภายในกลุ่ม	63.890	638	0.196	-	-
รวม	66.213	640	-	-	-

(ต่อ)

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

รายการ	SS	df	MS	F	Sig
7. ภาพรวม					
7.1 ระหว่างกลุ่ม	1.974	2	0.987	4.615	0.011*
7.2 ภายในกลุ่ม	70.159	638	0.214	-	-
รวม	72.133	640	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.10 พบว่าการเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครอง ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความประหยัด ด้านความสามัคคี ด้านความมีน้ำใจและด้าน ความมีน้ำใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.11

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ โดยรวมด้านความขยัน

ระดับการศึกษา	ระดับ ประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา หรือ ปวช.	ระดับปวส.และ อนุปริญญา	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
\bar{X}	$\bar{x}=3.67$	$\bar{x}=3.54$	$\bar{x}=3.84$	$\bar{x}=3.53$	$\bar{x}=3.72$
ระดับประถมศึกษา	3.67	-	0.675*	-	-
ระดับมัธยมศึกษาหรือ ปวช.	3.54	-	0.717*	-	-
ระดับปวส.และ อนุปริญญา	3.84	-0.675*	-0.717*	-	-
ปริญญาตรี	3.53	-	-	-	-
สูงกว่าปริญญาตรี	3.72	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษากับผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับ ปวส. และอนุปริญญา และผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือ ปวช. กับผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับ ปวส. และอนุปริญญา มีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง โดยรวมด้านความขยัน แตกต่างกันส่วนคู่อื่นไม่แตกต่าง

ตารางที่ 4.12

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ โดยรวมด้านความประหยัด

ระดับการศึกษา		ระดับ ประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา หรือ ปวช.	ระดับปวส.และ อนุปริญญา	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
	\bar{x}	$\bar{x}=3.67$	$\bar{x}=3.54$	$\bar{x}=3.84$	$\bar{x}=3.53$	$\bar{x}=3.72$
ระดับประถมศึกษา	3.67	-	-	-	-	-
ระดับมัธยมศึกษาหรือ ปวช.	3.54	-	-	0.498*	0.3485*	-
ระดับปวส. และ อนุปริญญา	3.84	-	-0.2498*	-	-	-
ปริญญาตรี	3.53	-	-0.3485*	-	-	-
สูงกว่าปริญญาตรี	3.72	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.12 พบว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาหรือ ปวช. กับผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาในระดับ ปวส. และอนุปริญญา และผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาหรือ ปวช. กับผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรีมีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลางโดยรวมด้านความประหยัดแตกต่างกันส่วนคู่อื่นไม่แตกต่าง

ตารางที่ 4.13

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ โดยรวมด้านความสามัคคี

ระดับการศึกษา		ระดับ ประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา หรือ ปวช.	ระดับปวส.และ อนุปริญญา	ระดับ ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
	\bar{x}	$\bar{x}=3.67$	$\bar{x}=3.54$	$\bar{x}=3.84$	$\bar{x}=3.53$	$\bar{x}=3.72$
ระดับประถมศึกษา	3.67	-	-	0.5792*	0.7042*	-
ระดับมัธยมศึกษาหรือ ปวช.	3.54	-	-	0.5173*	0.6423*	-
ระดับปวส.และอนุปริญญา	3.84	-0.5792*	-0.5173*	-	-	-
ปริญญาตรี	3.53	-0.7042*	-0.6423*	-	-	-
สูงกว่าปริญญาตรี	3.72	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.13 พบว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษากับผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับ ปวส. และอนุปริญญา และผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษากับผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือ ปวช. กับผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับ ปวส. และอนุปริญญา และระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือ ปวช. ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาไร่ตอนกลาง โดยรวมโดยรวมด้านความสามัคคี แตกต่างกันส่วนคู่อื่นไม่แตกต่าง

ตารางที่ 4.14

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ โดยรวมด้านความมีน้ำใจ

ระดับการศึกษา	ระดับ ประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา หรือ ปวช.	ระดับปวส.และ อนุปริญญา	ระดับ ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
\bar{X}	$\bar{x}=3.67$	$\bar{x}=3.54$	$\bar{x}=3.84$	$\bar{x}=3.53$	$\bar{x}=3.72$
ระดับประถมศึกษา	3.67	-	0.50*	0.51*	-
ระดับมัธยมศึกษา หรือ ปวช.	3.54	-	0.49*	0.49*	-
ระดับปวส. และ อนุปริญญา	3.84	0.50*	0.51*	-	-
ปริญญาตรี	3.53	0.49*	0.49*	-	-
สูงกว่าปริญญาตรี	3.72	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.14 พบว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษากับผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับ ปวส. และอนุปริญญา และผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษากับผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือ ปวช. กับผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับ ปวส. และอนุปริญญา และระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือ ปวช. ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาไร่ตอนกลาง โดยรวมด้านความมีน้ำใจ แตกต่างกันส่วนคู่อื่นไม่แตกต่าง

ตารางที่ 4.15

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่มีอาชีพแตกต่างกันโดยรวม และเป็นตาม อาชีพ

อาชีพ	n	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	51	3.58	0.86	มาก
2. อาชีพรับจ้างทั่วไป	210	4.03	0.74	มาก
3. อาชีพค้าขาย	85	3.84	0.62	มาก
4. อาชีพกสิกรรม	295	4.16	0.82	มาก
รวม	641	3.90	0.76	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิงยาวเขาไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x}=3.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ อาชีพกสิกรรม ($\bar{x}=4.16$) รองลงมา อาชีพรับจ้างทั่วไป ($\bar{x}=4.03$) และอาชีพค้าขาย ($\bar{x}=3.83$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16

การวิเคราะห์เปรียบเทียบ โดยรวม และเป็นตามอาชีพ

รายการ	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต					
1.1 ระหว่างกลุ่ม	5.927	2	1.976	8.159	0.000*
1.2 ภายในกลุ่ม	79.184	638	0.242		
รวม	85.111	640			
2. ด้านความประหยัด					
2.1 ระหว่างกลุ่ม	26.886	2	8.962	19.773	0.000*
2.2 ภายในกลุ่ม	148.212	638	0.453		
รวม	175.098	640			
3. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต					
3.1 ระหว่างกลุ่ม	18.483	2	6.161	14.615	0.009
3.2 ภายในกลุ่ม	137.844	638	0.422		
รวม	156.326	640			

(ต่อ)

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

รายการ	SS	df	MS	F	Sig
4. ด้านความมีวินัย					
4.1 ระหว่างกลุ่ม	0.560	2	0.187	0.930	0.426
4.2 ภายในกลุ่ม	65.653	638	0.201		
รวม	66213	640			
5. ด้านความสามัคคี					
5.1 ระหว่างกลุ่ม	4.315	2	1.438	6.935	0.000*
5.2 ภายในกลุ่ม	67.818	638	0.207		
รวม	72.133	640			
6. ด้านความมีน้ำใจ					
6.1 ระหว่างกลุ่ม	1.841	2	0.460	1.802	0.128
6.2 ภายในกลุ่ม	83.270	638	0.255		
รวม	85.111	640			
7. ภาพรวม					
7.1 ระหว่างกลุ่ม	5.220	2	1.305	2.505	0.020*
7.2 ภายในกลุ่ม	169.877	638	0.521		
รวม	175.098	640			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.16 พบว่า การเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครอง ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 จำแนกตามอาชีพโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความขยัน ด้านความประหยัด และด้านความสามัคคีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.17

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ด้านความขยัน

อาชีพ	\bar{x}	รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	อาชีพรับจ้าง ทั่วไป	อาชีพค้าขาย	อาชีพกสิกรรม
		$\bar{x} = 3.84$	$\bar{x} = 4.03$	$\bar{x} = 3.58$	$\bar{x} = 4.16$
1. รับราชการ/พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	3.84	-	0.021*	0.003*	0.0082*
2. อาชีพรับจ้างทั่วไป	4.03	-0.021*	-	0.667*	0.001*
3. อาชีพค้าขาย	3.58	-0.003*	-0.0082*	-	0.005*
4. อาชีพกสิกรรม	4.16	-0.667*	-0.001*	-0.005*	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.17 พบว่า อาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจกับอาชีพรับจ้างทั่วไป อาชีพค้าขาย อาชีพกสิกรรมที่มีอาชีพอาชีพรับจ้างทั่วไป กับอาชีพค้าขาย อาชีพกสิกรรมและอาชีพค้าขาย กับอาชีพ อาชีพกสิกรรม มีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลางโดยรวมโดยรวมด้านความขยัน แตกต่างกันส่วนคู่อื่นไม่แตกต่าง

ตารางที่ 4.18

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ด้านความประหยัด

อาชีพ	\bar{x}	รับราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	อาชีพรับจ้าง ทั่วไป	อาชีพค้าขาย	อาชีพกสิกรรม
		$\bar{x} = 3.84$	$\bar{x} = 4.03$	$\bar{x} = 3.58$	$\bar{x} = 4.16$
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3.84	-	0.011*	0.001*	0.755*
อาชีพรับจ้างทั่วไป	4.03	-0.011*	-	0.660*	0.071*
อาชีพค้าขาย	3.58	-0.001*	-0.755*	-	0.014*
อาชีพกสิกรรม	4.16	-0.660*	-0.071*	-0.014*	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.18 พบว่าอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจกับอาชีพรับจ้างทั่วไป อาชีพค้าขาย อาชีพกสิกรรมที่มีอาชีพอาชีพรับจ้างทั่วไป กับ อาชีพค้าขาย อาชีพกสิกรรมและอาชีพค้าขาย กับอาชีพ อาชีพกสิกรรม มีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลางโดยรวมโดยรวมด้านความประหยัด แตกต่างกันส่วนคู่อื่นไม่แตกต่าง

ตารางที่ 4.19

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ด้านความสามัคคี

อาชีพ	\bar{x}	รับราชการ/พนักงาน	อาชีพรับจ้าง	อาชีพ	อาชีพ
		รัฐวิสาหกิจ	ทั่วไป	ค้าขาย	กสิกรรม
		$\bar{x} = 3.84$	$\bar{x} = 4.03$	$\bar{x} = 3.58$	$\bar{x} = 4.16$
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3.84	-	0.250*	0.618*	0.095*
อาชีพรับจ้างทั่วไป	4.03	-0.250*	-	0.997*	0.009*
อาชีพค้าขาย	3.58	-0.618*	-0.095*	-	0.025*
อาชีพกสิกรรม	4.16	-0.997*	-0.009*	-0.025*	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.19 พบว่าอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจกับอาชีพรับจ้างทั่วไป อาชีพค้าขาย อาชีพกสิกรรมที่มีอาชีพอาชีพรับจ้างทั่วไป กับ อาชีพค้าขาย อาชีพกสิกรรมและอาชีพค้าขายกับอาชีพ อาชีพกสิกรรม มีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิงยาวเขาวไร่ตอนกลางโดยรวมโดยรวมด้านความสามัคคี แตกต่างกันส่วนคู่อื่นไม่แตกต่าง

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิงยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3

ตารางที่ 4.20

ความคิดเห็นของผู้ปกครองได้เสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ปกครองได้เสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	ความถี่ (คน)
1.	ด้านความขยัน	
1.1	โรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติดีให้ทางโรงเรียนได้อบรมให้นักเรียนปฏิบัติตัวให้เหมาะสมรับผิดชอบทั้งอยู่ที่บ้านและที่โรงเรียน	23
1.2	อยากให้ทางโรงเรียนสอนให้นักเรียนมีความรับผิดชอบมีความสำนึก และให้มีความตั้งใจรับผิดชอบกับงานต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายทั้งงานในงานในบ้าน	18
2.	ด้านความประหยัด	
2.1	ทางโรงเรียนควรอบรมสั่งสอน ความประหยัด อย่างจริงจังให้นักเรียนใช้จ่ายอย่างไม่มีประโยชน์ และเรื่องการระงับอารมณ์ จิตใจ ในการใช้บริการสิ่งที่ไม่ใช่ประโยชน์	25

(ต่อ)

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ปกครองได้เสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	ความถี่ (คน)
3. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต		
3.1	ถ้านักเรียนไหว้พระสวดมนต์ ปลุกฝังตั้งแต่ยังเป็นนักเรียน นั่งสมาธิบ่อย ๆ ก็จะมีสติปัญญา ไม่กล้าทำ ผิดเพราะกลัวบาป รู้จักมีเมตตาให้อภัย เป็นคนดี กตัญญูรู้คุณ	17
3.2	อยากให้ทางโรงเรียนจัดกิจกรรมสอดแทรกการอบรมสั่งสอนนักเรียนเรื่องคุณธรรมจริยธรรม การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเป็นเรื่องที่ต้องปลูกฝังตั้งแต่ยังเด็ก ทั้งผู้ปกครองและคุณครู ต้องร่วมมือกัน เพื่อจัดสภาพแวดล้อมชุมชนที่ดี	10
4. ด้านความมีวินัย		
4.1	ฝึกฝนให้นักเรียนเป็นคนมีระเบียบวินัยในตนเองมีจิตอาสา มีความเมตตา รู้จักการให้อภัย ผู้อื่น และรู้จักคำขอโทษอย่างสุภาพ	19
4.2	อบรมให้นักเรียนรู้จักเป็นคนมีเหตุผลและร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	11
4.3	ควรเน้นให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนบ่อย ๆ	16
4.4	ทางโรงเรียนควรเข้มงวดในการเรียนการสอนระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง	12
5. ด้านความสามัคคี		
5.1	อยากให้ที่ครูและทางโรงเรียนได้ปฏิบัติตามมีความเหมาะสม อยากให้พัฒนากิจกรรมของทางโรงเรียนให้ดีขึ้นต่อไป	12
5.2	ขณะนี้ทางโรงเรียนก็มีกิจกรรมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมนักเรียนดีแล้ว ขอให้ทางโรงเรียนดำเนินกิจกรรมต่อไป	10
5.3	ควรให้นักเรียนมีกิจกรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในวันหยุดเพื่อพัฒนาและส่งเสริมจิตใจและการปฏิบัติตัวของนักเรียนที่ดีขึ้น	16
6. ด้านความมีน้ำใจ		
6.1	ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนทำความดีเช่นการทำความสะอาดช่วยเหลือเพื่อนและพ่อแม่ ไม่ก้าวร้าว ให้มีความมีน้ำใจ ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน	25

ข้อเสนอแนะ เพื่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวม คือ ผู้ปกครองของนักเรียนบางคนขาดความรู้และทักษะในการอบรมสั่งสอนนักเรียน และไม่มีเวลาในการอบรมสั่งสอน อีกทั้งบางครอบครัวอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลายและเสี่ยงต่อการเรียนรู้ในสิ่งที่ผิด บางครั้งก็ไม่เชื่อฟังผู้ปกครอง ขาดคุณธรรมจริยธรรม ต้องอาศัยครูและโรงเรียนเป็นหลักในการอบรมสั่งสอน และที่ผ่านมาจากโรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน นั้นถือว่ามีเหมาะสมดีแล้วแต่ต้องมีการพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิงยาว
เขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

1. สรุปผล
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

5.1.1 การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิงยาว
เขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่ามีทั้งหมด
6 ด้าน คือ ด้านความขยัน ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความมีวินัย ด้านความ
สามัคคี และด้านความมีน้ำใจจำแนกโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า
อยู่ในระดับมากที่สุดคือด้านความมีน้ำใจ ($\bar{x} = 4.55$) รองลงมาคือด้านความประหยัด ($\bar{x} = 4.51$)
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{x} = 4.32$) ด้านความสามัคคี ($\bar{x} = 4.12$) ด้านความมีวินัย ($\bar{x} = 4.02$) และ
ด้านความขยัน ($\bar{x} = 3.69$) ตามลำดับ

5.1.2 ผลของการเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนา
คุณภาพการศึกษาวิงยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม
เขต 3 ได้จำแนกตามระดับการศึกษา และอาชีพพบว่า พบว่าการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน
ของผู้ปกครอง ที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม ระดับการศึกษา และอาชีพดังนี้

5.1.2.1 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.66$) เมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อพบว่าเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ระดับประถมศึกษา ($\bar{x} = 3.84$)
รองลงมา ระดับมัธยมศึกษาหรือ ปวช. ($\bar{x} = 3.72$) ระดับปวส.และอนุปริญญา ($\bar{x} = 3.67$) ตามลำดับ

5.1.2.2 จำแนกตามอาชีพ โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่า เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ อาชีพกสิกรรม ($\bar{x} = 4.16$) รองลงมาอาชีพ
รับจ้างทั่วไป ($\bar{x} = 4.03$) และ อาชีพค้าขาย ($\bar{x} = 3.83$) ตามลำดับ

5.1.3 ข้อเสนอแนะการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวม พบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนบางคนขาดความรู้และทักษะในการอบรมสั่งสอนนักเรียนและไม่มีเวลาในการอบรมสั่งสอน อีกทั้งบางครอบครัวอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลายและเสี่ยงต่อการเรียนรู้ในสิ่งที่ผิดบางครั้งก็ไม่เชื่อฟังผู้ปกครอง ขาดคุณธรรมจริยธรรม ต้องอาศัยครูและโรงเรียนเป็นหลักในการอบรมสั่งสอน ส่วนใหญ่นักเรียนจะเชื่อฟังครูมากกว่าผู้ปกครองคำสั่งสอนของคุณครูจึงมีความสำคัญมาก และที่ผ่านมาจากโรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน นั่นถือว่ามีความเหมาะสมดีแล้วแต่ต้องมีการพัฒนาให้ดีขึ้น ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายและเข้มข้นมากขึ้น เพราะการศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดครูก็มีค่าที่สุดสำหรับนักเรียน และขอให้ทางโรงเรียนทำหน้าที่โรงเรียนที่ดีต่อไป

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่าทั้งหมด 6 ด้าน คือ ด้านความขยัน ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความมีวินัย ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจจำแนกโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านความมีน้ำใจ รองลงมาคือด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความสามัคคี ด้านความมีวินัย และด้านความขยัน ตามลำดับ มีประเด็นอภิปรายดังนี้

5.2.1.1 ด้านความมีน้ำใจ การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านความมีน้ำใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่ 4 ผู้ปกครองนักเรียนมีโอกาสได้ช่วยเหลือผู้อื่น ผู้ปกครองจะยกย่องชมเชยทุกครั้ง เพื่อสร้างกำลังใจในการทำความดีในครั้งต่อไปและสอดคล้องกับ สุริยา อรัญเฉวียง (2559) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดศรีโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความสุภาพและด้านความสะอาด 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จำแนกตามระดับชั้น โดยรวมและราย

ด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านความประหยัด ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ แตกต่างกัน

5.2.1.2 ด้านความประหยัด การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านความประหยัดโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่ 2 ผู้ปกครองฝึกให้นักเรียนรู้จักวางแผนในการใช้จ่ายไม่ฟุ่มเฟือย และสอดคล้องกับ ชมนาด วิเชียรสาร (2552) ได้ศึกษา หนังสือส่งเสริมคุณธรรมนำ ความรู้ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนหนองพุ่มสงเคราะห์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์จังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2550 ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมนักเรียน เรื่องคุณธรรมนำความรู้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากทุกข้อคือ ความซื่อสัตย์ความสามัคคี ความมีวินัย การประหยัดมีน้ำใจ ขยัน สะอาดและสุขภาพ ดังนั้น จึงเห็นว่านักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 2 ที่เรียนโดยการใช้หนังสือส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สร้างขึ้น มีพฤติกรรมที่เป็นผู้ที่มีคุณธรรมนำความรู้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูและพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีมีความรู้และอยู่ดีมีสุข

5.2.1.3 ด้านความซื่อสัตย์สุจริต การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านความซื่อสัตย์สุจริตโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่ 2 ผู้ปกครองสอนให้นักเรียนเป็นคนพูดแต่ความจริง ไม่พูดโกหก และสอดคล้องกับ ไชยพร เรื่องแท้ล (2556) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และด้านการใฝ่รู้ใฝ่เรียน

5.2.1.4 ด้านความสามัคคี การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านความสามัคคี โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่ 3 ผู้ปกครองสอนให้นักเรียนรู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และสอดคล้อง สุธาทิพย์ วิเชียรวิวัฒน์ชัย (2552) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรปลูกฝังและพฤติกรรมที่ปรากฏด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ปกครองมีความต้องการเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรปลูกฝังด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของเด็กปฐมวัย โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านความขยัน

ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีวินัย ด้านความสุภาพ ด้านความสะอาด ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ ความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรปลูกฝังด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของเด็กปฐมวัยกับพฤติกรรมที่ปรากฏด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของเด็กปฐมวัยแตกต่างกัน

5.2.1.5 ด้านความมีวินัย การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านความมีวินัย โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่ 4 ผู้ปกครองคอยดูแลเรื่องการแต่งกายให้ถูกระเบียบของโรงเรียนและสอดคล้องกับ ขนาด วิเชียรสาร (2552) ได้ศึกษา หนังสือส่งเสริมคุณธรรมนา ความรู้ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนหนองทุ่มสงเคราะห์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2550 ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมนักเรียน เรื่องคุณธรรมนำความรู้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากทุกข้อ คือ ความซื่อสัตย์ความสามัคคี ความมีวินัย การประหยัด มีน้ำใจ ขยัน สะอาดและสุภาพ

5.2.1.6 ด้านความขยัน การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านความขยัน โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่ 5 ผู้ปกครองฝึกให้นักเรียนเป็นคนที่มีจิตใจใฝ่บำเพ็ญประโยชน์และสอดคล้องกับ สุชาติพิทย์ วิเชียรวิวัฒน์ชัย. (2552,บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรปลูกฝังและพฤติกรรมที่ปรากฏด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรปลูกฝังด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของเด็กปฐมวัย โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านความขยัน ด้านความประหยัด ด้านความ ซื่อสัตย์ ด้านความมีวินัย ด้านความสุภาพ ด้านความสะอาด ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ อยู่ในระดับมาก

5.2.2 ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำแนกตาม ระดับการศึกษา และ อาชีพ ที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาแตกต่างโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน สามารถอภิปรายได้ดังนี้

5.2.2.1 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้ปกครองผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน มีความตั้งใจให้นักเรียนมีวุฒิการศึกษาที่สูงกว่าตน เพื่อจะได้ประกอบอาชีพและมีรายได้เลี้ยงดูครอบครัว

ในอนาคต ซึ่งต่างจากผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา อาจไม่ค่อยมีความรู้ ความเข้าใจ และไม่มีเวลาในการอบรมเลี้ยงดูนักเรียน จึงส่งผลให้ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิจพัฒน์ ยศชาติ (2556) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนปากช่องพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแตกต่างกัน

5.2.2.2 จำแนกตามอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาชีพของผู้ปกครองนั้น ส่วนใหญ่เป็นอาชีพรับจ้างทั่วไปทำงานอยู่ใกล้บ้านและมีเวลาอยู่กับนักเรียนให้การอบรมเลี้ยงดู ประกอบกับทางโรงเรียนมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน รวมทั้งชุมชนมีการส่งเสริมด้านวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นที่ให้ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับการวิจัยของ กิจพัฒน์ ยศชาติ (2556, น.5) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนปากช่องพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับ กันสุริยา อรัญเวียง (2559) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยที่ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จะมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านความขยัน และด้านความประหยัด แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และด้านที่พบว่าแตกต่างกัน ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความมีวินัย ด้านความสุภาพด้านความสะอาด ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ โดยผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษามัธยมศึกษาจะมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาประถมศึกษาในทุกด้าน 4) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จำแนกตามอาชีพแตกต่างและสอดคล้องกับ กัณฑ์พรินทร์ สอนใต้ (2552) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองบอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผลพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนนั้น มีความแตกต่างกันเมื่อแยกตามระดับชั้น วุฒิการศึกษา เพศ โดยมีผลการเปรียบเทียบดังนี้ ตามระดับชั้นพบว่า ผู้ปกครองในระดับช่วงชั้นที่ 2 มีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมทางด้านความสุภาพและความสามัคคี มากกว่าผู้ปกครองในระดับช่วงชั้นที่ 1 ตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่าปริญญาตรี มีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในด้าน

ความขยัน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความสุภาพ และด้านความสะอาดมากกว่าผู้ปกครองที่มีวุฒิ การศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ยกเว้น ด้านความประหยัดและด้านความมีน้ำใจและเมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองทั้งเพศชาย และเพศหญิงในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของ นักเรียนนั้นไม่แตกต่างกัน

5.2.3 ข้อเสนอแนะการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพ การศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวม พบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนบางคนขาดความรู้และทักษะในการอบรมสั่งสอนนักเรียนและ ไม่มีเวลาในการอบรมสั่งสอน อีกทั้งบางครอบครัวอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลายและเสี่ยง ต่อการเรียนรู้ในสิ่งที่ผิดบางครั้งก็ไม่เชื่อฟังผู้ปกครอง ขาดคุณธรรมจริยธรรม ต้องอาศัยครูและโรงเรียน เป็นหลักในการอบรมสั่งสอน ส่วนใหญ่นักเรียนจะเชื่อฟังครูมากกว่าผู้ปกครองคำสั่งสอนของคุณครูจึงมี ความสำคัญมาก และที่ผ่านมาจากโรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน นั่นถือว่า มีความเหมาะสมดีแล้วแต่ต้องมีการพัฒนาให้ดีขึ้น ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายและเข้มข้น มากขึ้น เพราะการศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดครูก็มีค่าที่สุดสำหรับนักเรียน และขอให้ทางโรงเรียนทำ หน้าที่โรงเรียนที่ดีต่อไปสามารถอภิปรายได้ดังนี้

5.2.3.1 ด้านความขยัน พบว่า โรงเรียนได้อบรมให้นักเรียนปฏิบัติตัวให้เหมาะสม รับผิดชอบทั้งอยู่ที่บ้านและที่โรงเรียนและให้มีความตั้งใจรับผิดชอบกับงานต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมาย ทั้งงานในบ้าน ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ผู้ปกครองมีความตระหนักสนใจการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สอดคล้องกับงานวิจัย สุชาติพิทย์ วิเชียรวัฒน์ชัย (2552) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรปลูกฝังและพฤติกรรมที่ปรากฏด้านคุณธรรมของ เด็กปฐมวัย ผู้ปกครองมีความต้องการเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรปลูกฝังด้านคุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการ ของเด็กปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน มีข้อเสนอแนะทางโรงเรียนและผู้ปกครอง ควร มีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรมให้แก่เด็กปฐมวัยในทุก ๆ ด้าน ด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมและ สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย รวมไปถึงการเป็นแม่แบบที่ดีในการดำรงชีวิต เพื่อปลูกฝัง ให้เด็กมีคุณธรรมจริยธรรมตั้งแต่ระดับปฐมวัย และเติบโตเป็นคนดีที่มีคุณภาพ ต่อไปในอนาคต

5.2.3.2 ด้านความประหยัด พบว่า ทางโรงเรียนควรอบรมสั่งสอน ความประหยัด อย่าง จริงจังให้นักเรียนใช้จ่ายอย่างไม่มีประโยชน์ และเรื่องการระงับอารมณ์ จิตใจ ในการใช้บริการสิ่งที่ไม่ มีประโยชน์ ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ผู้ปกครองมีความสนใจที่จะร่วมกับโรงเรียนส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สอดคล้องกับงานวิจัยสุริยา อริญเฉยียง (2559) ได้ศึกษาเรื่องการมี ส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดศรีโพธิ์ไทย สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านความประหยัด ผู้ปกครองและโรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้ ทรัพยากรให้คุ้มค่า

5.2.3.3 ด้านความซื่อสัตย์สุจริตพบว่า นักเรียนไหว้พระสวดมนต์ ปลุกฝังตั้งแต่ยังเป็นนักเรียน นั่งสมาธิบ่อย ๆ ก็จะมีสติปัญญา ไม่กล้าทำผิดเพราะกลัวบาป รู้จักมีเมตตาให้อภัย เป็นคนดี กตัญญูรู้คุณและทางโรงเรียนจัดกิจกรรมสอดแทรกการอบรมสั่งสอนนักเรียนเรื่องคุณธรรมจริยธรรม การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเป็นเรื่องที่ต้องปลุกฝังตั้งแต่ยังเด็กทั้งผู้ปกครองและคุณครูต้องร่วมมือเพื่อจัดสภาพแวดล้อมชุมชนที่ดีที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ผู้ปกครองมีความสนใจให้ความสำคัญที่คุณธรรมจริยธรรมแท้จริงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สอดคล้องกับงานวิจัย พชรินทร์ สนวนใต้ (2552) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองบอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านความซื่อสัตย์โรงเรียนควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์ปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้อง และสามารถทำงานให้สำเร็จด้วยตนเอง

5.2.3.4 ด้านความมีวินัย พบว่า ฝึกฝนให้นักเรียนเป็นคนมีระเบียบวินัยในตนเองมีจิตอาสา มีความเมตตา รู้จักการให้อภัยผู้อื่น และรู้จักคำขอโทษอย่างสุภาพ รู้จักเป็นคนมีเหตุผลและร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอทางโรงเรียนควรเข้มงวดในการเรียนการเรียนระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ผู้ปกครองมีความ ตระหนักสนใจการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สอดคล้องกับงานวิจัยสุริยา อรัญฉวีวง (2559) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดศรีโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านความมีวินัย โรงเรียนควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมวินัยนักเรียน และผู้ปกครองควรติดตามพฤติกรรมนักเรียนจากครูประจำชั้น เรื่องระเบียบวินัยของนักเรียน แล้วนำมาปรับปรุงพัฒนาพฤติกรรมให้ดีขึ้น

5.2.3.5 ด้านความสามัคคีพบว่า ครูและทางโรงเรียนได้ปฏิบัติมามีความเหมาะสมอยากให้พัฒนากิจกรรมของทางโรงเรียนให้ดีขึ้นไปต่อควรให้นักเรียนมีกิจกรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในวันหยุดเพื่อพัฒนาและส่งเสริมจิตใจและการปฏิบัติตัวของนักเรียนที่ดีขึ้นในขณะนี้ทางโรงเรียนก็มีกิจกรรมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมนักเรียนดีแล้ว ขอให้ทางโรงเรียนดำเนินกิจกรรมต่อไปที่เป็น เช่นนี้อธิบายได้ว่า ผู้ปกครองมีความสนใจให้ความสำคัญที่คุณธรรมจริยธรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สอดคล้องกับงานวิจัย ไชยพร เรื่องแห้ว (2556)

ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านความสามัคคี ผู้ปกครองและโรงเรียนควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

5.2.3.6 ด้านความมีน้ำใจ พบว่าควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนทำความดี เช่น การทำความสะอาดช่วยเพื่อนและพ่อแม่ ไม่ก้าวร้าวให้มีความมีน้ำใจ ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนผู้ปกครอง ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ผู้ปกครองมีความ ตระหนักสนใจการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สอดคล้องกับงานวิจัยสุริยา อรัญฉวีียง (2559) ได้ศึกษาเรื่องความร่วมมือของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านความมีน้ำใจผู้ปกครองและโรงเรียนควรมีกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนเป็นผู้ที่เสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่นต่อผู้อื่น

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะที่ได้จากการค้นพบจากผลการวิจัยทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านความมีน้ำใจ รองลงมา คือ ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์สุจริตด้าน ความสามัคคี ด้านความมีวินัยและด้านความขยัน เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้และเป็นประโยชน์การเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้บริหารศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ควรส่งเสริมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ดังนี้

5.3.1.1 ด้านความขยัน โรงเรียนควรมีกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคอดทนต่อความยากลำบาก

5.3.1.2 ด้านความประหยัด ผู้ปกครองและโรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า

5.3.1.3 ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ผู้ปกครองและโรงเรียนควรชี้แนะนักเรียนถึงโทษของการเป็นคนคดโกง มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต

5.3.1.4 ด้านความมีวินัย โรงเรียนควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมวินัยนักเรียน และผู้ปกครองควรติดตามพฤติกรรมนักเรียนจากครูประจำชั้น เรื่องระเบียบวินัยของนักเรียน แล้วนำมาปรับปรุงพัฒนาพฤติกรรมให้ดีขึ้น

5.3.1.5 ด้านความสามัคคี ผู้ปกครองและโรงเรียนควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

5.3.1.6 ด้านความมีน้ำใจ ผู้ปกครองและโรงเรียนควรมีกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนเป็นผู้ที่เสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ดอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

5.3.2.2 ควรศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ของครู และผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ดอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กนก จันทร์ขจร. (2533). *ความรู้ และจริยธรรมเพื่อชีวิต*. กรุงเทพฯ: เพชรสยาม การพิมพ์.
- กรมการฝึกหัดครู. (2541). *การบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาคพัฒนาตำราและเอกสารวิชาการ
หน่วยศึกษานิเทศก์กรมการฝึกหัดครู.
- กรมการศาสนา. (2541). *กระทรวงวัฒนธรรมโครงการเมืองไทยคนดี*. สืบค้นจาก
<http://www.khondee/net/home/index.phpH>.
- กรมวิชาการ. (2527). *การประเมินผลหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 กลุ่มวิชาสังคม
ศึกษา (ศีลธรรม พุทธศาสนา จริยธรรมและประวัติศาสตร์)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2532). *หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)*. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2535). *หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)
(พิมพ์ครั้งที่2)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กรมวิชาการ. (2541). *ชุดฝึกการเขียนแผนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
(พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรรณิการ์ ภิมย์รัตน์. (2548). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์
เรื่องทวีปยุโรปก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *แนวคิดและนโยบายกระทรวงศึกษาธิการพื้นฐานการปฏิรูปการศึกษา
เพื่อประชาชน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *แนวทางการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- กฤตรินทร์ นิมทองคำ. (2542). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น โรงเรียนเซนโยเซฟคอนเวนต์กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต).
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กิจพัฒน์ ยศชาติ. (2556). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
ของนักเรียนโรงเรียนปากช่องพิทยาคม จังหวัดนครราชสีมา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- กัลยา ศรีปาน. (2542). *ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนบุญเลิศอนุสรณ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- จรัส แก้วเป็ง. (2547). *การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ด้านการละอาย โรงเรียนเรียงคำวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). เชียงราย: สถาบันราชภัฏเชียงราย.
- จักรพงษ์ นิลพงษ์. (2543). *การศึกษาจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เจียรนัย ทรงชัยกุล. (2540). *หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับบริการสนเทศใน ประมวลสาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาหลักการแนวคิดทางการแนะแนว หน่วยที่ 8*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2539). *กิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2543). *การนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เคแอนด์พีบุ๊ก.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร และมุ่งหมาย ชี้อตรง. (2548). *หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 254 (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด.
- ฐิติภัทร สิงห์ลำเลิศ. (2547). *การศึกษาจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดบึงทองกลางสำนักงานเขตบางกะปิกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณรงค์ สายพิมพ์ทอง. (2530). *การศึกษาพฤติกรรมกระทำผิดวินัยของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดวงเด่นนุเรมรัมย์. (2547). *รวบบทความและรายงานพิเศษ ศาสนาและปรัชญา*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาจริยศาสตร์ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล
- ดำรง ประเสริฐกุล. (2542). *ความเป็นครู*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏพิบูลย์สงคราม.
- เดโช สวานานนท์. (2530). *ปทานุกรมจิตวิทยา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ถกลทิพย์ แก้วพรหม. (2545). *ความมีน้ำใจ*. สืบค้นจาก <http://www.ku.ac.th>.

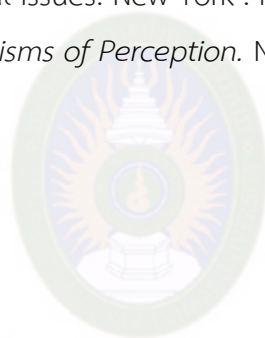
- ทัศนีย์ ผลเนื่องมา. (2547). รูปแบบของการจัดประสบการณ์เพื่อปลูกฝังจริยธรรมแก่เด็กนักเรียน ด้วยการสอนเป็นคณะ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศนา แคมมณี. (2532). รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนเศรษฐ์ จำปางาม. (2543). การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร ศึกษากรณีวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดขอนแก่น. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น .
- ธนสาร บัลลังก์ปัทมา. (2551). บทบาทประชาชนในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา. *The city Journal*, 4(85), 15-25.
- นวลละออ แสงสุข. (2544). การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นัยนา นาคะสิงห์. (2554). โครงการดูงานโรงเรียนในฝัน. ยะลา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2.
- นิภา มลินทวิสมัย. (2549). แบคทีเรียที่ใช้ toluene เป็นแหล่งต้นตอคาร์บอนและสามารถสลาย trichloroethylene (TCE) ได้ ที่แยกได้จากธรรมชาติและแหล่งปนเปื้อน และความสามารถในการใช้สารต้นตอคาร์บอนตัวอื่น. *วารสารวิทยาศาสตร์ มช*, 34(1), 59-71.
- บรรทม มณีโชติ. (2530). การศึกษารูปแบบของข้อความวลีลักษณะนิสัยด้านความเสียสละ ชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์ที่มีผลต่อคุณภาพของแบบทดสอบ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บัวหลวง แสงสว่าง. (2548). การศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์สำหรับนักเรียนโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- บุญธรรม พูนทรัพย์. (2533). ศิลธรรมกับสิทธิมนุษยชนในพุทธปรัชญาเถรวาท. (รายงานผลงานวิจัย). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญมี แทนแก้ว. (2541). จริยธรรมกับชีวิต (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- บุญศักดิ์ แสงระวี. (2541). ศิลปะการใช้คนในสามก๊ก (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.
- ประภาศรี สีอำไพ. (2543). วัฒนธรรมทางภาษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ประภาศรี สีหอำไพ. (2545). *การศึกษาข้อบกพร่องในการอ่านออกเสียงภาษาไทยและการสร้างแบบฝึกหัดเสริมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ปียนันท์ ภิมมย์ไกรภักดิ์. (2546). *การส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เปรมณัฐ ชาล่อมจันทร์เพ็ญ. (2555). *ศึกษาคูณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนประชาวมงคล โครงการห้วยองคตอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดกาญจนบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ผกา สัตยธรรม. (2550). *คุณธรรมครู จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พลอยเพลท
- ผ่องศรี สามศรีทอง. (2548). *การศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนธัญรัตน์ จังหวัดปทุมธานี*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พรชัย โพธิ์งาม. (2546). *การศึกษาพฤติกรรมการพัฒนาจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2549). *มนุษย์สัมพันธ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 5) .กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณราย ทรัพย์ะประภา. (2529). *จิตวิทยาอุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2538). *การศึกษาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์* (พิมพ์ครั้งที่ 2) . กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2540). *การสร้างสรรคปัญญาเพื่ออนาคตของมนุษยชาติ* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.
- พระเผด็จทัตตชีโว. (2531). *ที่ระลึกวันคล้ายวันเกิดครบ 5 รอบคนดีที่โลกต้องการ*. กรุงเทพฯ: มหานคร:อักษรแผ่นดิน.
- พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูรธมมจิตโต). (2542). *คุณธรรมสำหรับนักบริหาร* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บริษัทสหธรรมิก จำกัด.
- พัชรินทร์ สนวนใต้. (2552). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิภพ วังเงิน. (2546). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: อักษรพิทยา.

- ไพโลพร ก้องสมุทร. (2549). *การศึกษาจริยธรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ในสังกัดเทศบาลเมืองบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2542). *การคิดและการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด: ความเข้าใจพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ไพโรจน์ ปานอยู่. (2536). *ผลของการสอนโดยการใช้กลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนตามปกติ ที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ไพศาล วรคำ. (2555). *การวิจัยทางการศึกษา Educational Research* (พิมพ์ครั้งที่ 4). มหาสารคาม : ม.ร.ว.
- ไพศาล วรคำ. (2559). *การวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 8). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เยาวรัตน์ ศรีพราย. (2551). *รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คพับลิเคชันส์.
- วศิน อินทสระ. (2541). *พุทธจริยศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ทองกาว.
- วัชรีย์ ทรัพย์มี. (2533). *ทฤษฎีและกระบวนการให้คำปรึกษา*. กรุงเทพฯ: จงเจริญ.
- วัชรีย์ ฐวธรรม. (2525). *ระบบพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- วัชรีย์ บุรณสิงห์. (2542). *การสอนคณิตศาสตร์ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ในเอกสารการสอนชุดวิชาการสอนคณิตศาสตร์ สาขาวิชาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจิตร สีนสิริ. (2532). *ลักษณะทั่วไปทางการบริหาร ใน เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและระบบการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 1-5*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัย.
- วินัย พัฒนรัฐ. (2533). *แบบเรียนมาตรฐานฉบับพิเศษ สลน. 6*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- ศรินยา ชัยเพียรเจริญกิจ. (2550). *ผลการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชลกันยานุกูล จังหวัดชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา พ.ศ.2550*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา: กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2545-2556*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์นการพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *รายงานเบื้องต้น การเสริมสร้างคุณธรรมในระบอบการศึกษไทย*. กรุงเทพฯ: วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- สุนันท์ ปรีชาชัยสุรัตน์. (2542). *การใช้เทคนิคแม่แบบในการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมของนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตแตกต่างกัน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุพัตรา เลิศประเสริฐรัตน์. (2543). *การศึกษากิจกรรมการเรียนการสอนของครู-อาจารย์เพื่อส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุมาลี สุจินดา. (2546). *จริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนสังกัดคณะกรกวางเขนแห่งจันทบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุริยา อรัญเฉวียง. (2559). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดศรีโพธิ์ชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- หน่วยศึกษานิเทศก์. (2525). *รายงานการวิจัยเรื่องพฤติกรรมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการปลูกฝัง จริยธรรมในห้องเรียน*. กรุงเทพฯ: จงเจริญการพิมพ์.
- อมรรัตน์ เทพกำปนาท. (2549). *บทความความซื่อสัตย์นั้น สำคัญไฉนกลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติกระทรวงวัฒนธรรม*. สืบค้นจาก <http://www.culture.go.th>
- อมรา เล็กเริงสินธุ์. (2542). *คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- อารมณ ฉนวนจิตร. (2542). *เศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาชุมชน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อุดม คันธะรส. (2542). *บทบาทของครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- อุดมศักดิ์ ภาวะพฤติ. (2555). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา
- Bandura. (1977). *Social Learning Theory*. New Jersey: Prentice – Hall.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of education* (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Kohlberg .L. (1964). *Development of Moral Character and Moral Ideology*. In M.L. Hoffman & L.W. Hoffman (Eds), *Review of Child Development Research*. Vol.1.Hartford, C.T. : Connecticut Printer.
- Kohlberg .L. (1969). *Moral Stages and Moralization*. The Cognitive Development Approach in Lickons T. *Moral Development and Behavior : Theory Research, and Social Issues*. New York : Holt Rineheart and Winston.
- Piaget. (1976). *The Mechanisms of Perception*. Newyork: Basic Book.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิงยาว
เขวาไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นสำหรับสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิงยาวเขวาไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์ สภาพการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิงยาวเขวาไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการ การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงใคร่ขอความกรุณาให้ท่านได้โปรดตอบทุกข้อ ตามความเป็นจริงซึ่งข้อมูลที่ได้จะปกปิดเป็นความลับ และจะนำมาวิเคราะห์ทางวิชาการเท่านั้น

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย ระดับการศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ 2 การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิงยาวเขวาไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำแนกเป็น 6 ด้าน ด้านความขยัน ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความมีวินัย ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิงยาวเขวาไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

3. เมื่อท่านตอบแบบสอบถามแล้ว กรุณาตรวจสอบอีกครั้งว่า ท่านได้ตอบแบบสอบถามครบทุกข้อแล้วหรือยัง แบบสอบถามที่ตอบครบทุกข้อเท่านั้นจะเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์และใช้ได้

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นางสาวปัทมา บัณฑิตน์
นักศึกษาปริญญาโทสาขาสังคมศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย✓ ลงในช่อง ตามสภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ระดับการศึกษา

- ระดับประถมศึกษา
- ระดับมัธยมศึกษาหรือ ปวช.
- ระดับ ปวส. และอนุปริญญา
- ระดับปริญญาตรี
- สูงกว่าปริญญาตรี

2. อาชีพ

- รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
- อาชีพรับจ้างทั่วไป
- อาชีพค้าขาย
- อาชีพกสิกรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิงยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3

คำแนะนำ กรุณาอ่านข้อความแล้วตอบคำถาม โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่เป็นระดับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิงยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3

ข้อ	การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิงยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3	การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม				
		5	4	3	2	1
	ด้านความขยัน					
1.	ฝึกให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่หรืองานที่ได้รับมอบหมาย					
2.	ท่านฝึกให้นักเรียนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่อความยากลำบาก					
3.	คอยติดตามดูแลเรื่องการบ้านและงานบ้านอย่างสม่ำเสมอ					
4.	กระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน					
	ด้านความประหยัด					
1.	ฝึกให้นักเรียนรู้จักออมทรัพย์ทั้งที่บ้านและโรงเรียน					
2.	ฝึกให้นักเรียนรู้จักวางแผนในการใช้จ่ายไม่ฟุ่มเฟือย					
3.	ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า					
	ด้านความซื่อสัตย์สุจริต					
1.	สอนนักเรียนเสมอว่าหากนักเรียนเก็บของได้ให้ส่งคืนเจ้าของ					
2.	สอนให้นักเรียนเป็นคนพูดแต่ความจริงไม่พูดโกหก					
3.	เมื่อนักเรียนทำ ผิด แล้วยอมรับผิดท่านจะให้โทษและให้โอกาสให้นักเรียนแก้ตัวใหม่เสมอ					
4.	ชี้แนะนักเรียนถึงโทษของการเป็นคนคดโกง ไม่ซื่อสัตย์					
5.	เมื่อท่านพบว่ารักเรียนลักขโมยสิ่งของของผู้อื่นาเป็นของตนท่านจะอบรม และปรับลดพฤติกรรมการลักขโมยนี้ด้วยวิธีการที่สมเหตุสมผล					

ข้อ	การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนา คุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวาไรตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษามหาสารคาม เขต 3	การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม				
		5	4	3	2	1
	ด้านความมีวินัย					
1.	คอยดูแลเรื่องการแต่งกายให้ถูกระเบียบของโรงเรียน					
2.	ฝึกให้นักเรียนเป็นคนรู้จักตรงต่อเวลา					
3.	กำชับการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของใช้ในบ้านให้เป็นระเบียบ					
4.	ติดตามพฤติกรรมนักเรียนจากครูประจำชั้นเรื่องระเบียบวินัยของ นักเรียนแล้วนำมาปรับปรุงพัฒนาพฤติกรรมให้ดีขึ้น					
5.	ฝึกในเรื่องมารยาทการฟังการพูดให้ถูกกาลเทศะ					
	ด้านความสามัคคี					
1.	ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน					
2.	มักจะส่งเสริมสนับสนุนการทำงานกลุ่มของนักเรียนเสมอ					
3.	สอนให้นักเรียนรู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
4.	ส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักการให้และการรับอย่างมีเหตุผล					
5.	สอนให้นักเรียนเล่นกับเพื่อนอย่างสร้างสรรค์ไม่รังแกผู้อื่น					
	ด้านความมีน้ำใจ					
1.	สอนให้นักเรียนมีจิตอาสาช่วยเหลือสังคมเสมอ					
2.	ฝึกให้นักเรียนเป็นผู้ที่เสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น					
3.	ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้มีน้ำใจต่อคนรอบข้าง					
4.	สอนให้นักเรียนรู้จักแบ่งปันสิ่งของและให้นักเรียน ได้รู้จักความสุขที่เกิดจากการให้					
5.	หากนักเรียนมีโอกาสได้ช่วยเหลือผู้อื่นท่านจะยกย่อง ชมเชยทุกครั้งเพื่อสร้างกำลังใจในการทำความดี ในครั้งต่อไป					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพ
การศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

1.ด้านความขยัน

.....

.....

.....

2. ด้านความประหยัด

.....

.....

.....

3.ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

.....

.....

.....

4. ด้านความมีวินัย

.....

.....

.....

5.ด้านความสามัคคี

.....

.....

.....

6.ด้านความมีน้ำใจ

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณในการให้ความร่วมมือกรอกแบบสอบถามเป็นอย่างดี

นางสาวปณิตตา บัวรัตน์

ภาคผนวก ข

คำอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ข.1

ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนา
คุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 3

Item (ข้อ)	ScaleMean if ItemDeleted	ScaleVariance if ItemDeleted	Corrected Item-Total Correlation (ค่าอำนาจ จำแนกรายข้อ)	Cronbach's Alpha if Item Deleted (ค่าความ เชื่อมั่น)
1.ด้านความขยัน				
1	88.5750	161.9429	.3441	.7893
2	89.7000	152.3692	.6140	.7766
3	88.3500	158.9513	.4343	.7855
4	88.4000	164.7077	.2590	.7925
2.ด้านความประหยัด				
1	89.5000	162.8205	.2598	.7925
2	89.7500	155.5769	.5001	.7818
3	89.4500	158.5103	.2833	.7925
3.ด้านความซื่อสัตย์สุจริต				
1	88.8250	159.9429	.3878	.7873
2	89.3500	155.1641	.6234	.7788
3	89.1250	168.8301	.0643	.7997
4	90.0250	158.4865	.3231	.7899
5	89.3000	157.1897	.4732	.7835
4.ด้านความมีวินัย				
1	88.8000	157.8051	.3967	.7863
2	88.9250	167.0455	.1054	.7991
3	89.8250	163.7378	.2016	.7953
4	89.4000	155.0667	.6130	.7787
5	88.9000	164.6051	.2399	.7931

(ต่อ)

ตารางที่ ข.1 (ต่อ)

Item (ข้อ)	ScaleMean if ItemDeleted	ScaleVariance if ItemDeleted	Corrected Item-Total Correlation (ค่าอำนาจ จำแนกรายข้อ)	Cronbach's Alpha if Item Deleted (ค่าความ เชื่อมั่น)
5.ด้านความสามัคคี				
1	89.0750	157.8660	.4363	.7849
2	89.1000	155.8359	.3509	.7887
3	89.3250	160.5327	.3375	.7892
4	89.5500	155.4333	.4630	.7830
5	88.3250	163.9994	.2113	.7946
6.ด้านความมีน้ำใจ				
1	89.0500	161.4846	.2185	.7956
2	89.3000	158.2154	.4348	.7851
3	89.4250	156.6609	.4668	.7834
4	88.7750	177.7173	.2518	.8125
5	88.9500	165.3821	.2305	.7934

Reliability Statistics Cronbach's Alpha =0.79

ตารางที่ ข.2

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนา
คุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 3 จำนวน 5 ท่าน

แบบสอบถาม	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	คนที่4	คนที่5			
1.ด้านความขยัน								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2.ด้านความประหยัด								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3.ด้านความซื่อสัตย์สุจริต								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4.ด้านความมีวินัย								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5.ด้านความสามัคคี								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

(ต่อ)

ตารางที่ ข.2 (ต่อ)

แบบสอบถาม	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	คนที่4	คนที่5			
6.ด้านความมีน้ำใจ								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
รวม	27	27	27	27	27	135	1	ใช้ได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว.๖๗/๒๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๘ กันยายน ๒๕๖๓

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย
เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์รังสฤษดิ์ สรรพอาษา

ด้วยนางสาวบัณฑิตา บัวรัตน์ รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๓๐๓๕๐๓๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
สังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์
“การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ตอนกลาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความ
เรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
ความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

nmw
pr
30ก.ย.61

ว่าที่ร้อยโท

ngpms
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐรัชย์ จันทร์ขุม)
คณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดี

สาขาวิชาสังคมศึกษา
โทรศัพท์ ๐๘๖-๐๒๗๖๒๒๙

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว.๖๗๒๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๘ กันยายน ๒๕๖๓

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย
เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระพงษ์ มีโองสง

ด้วยนางสาวบัณฑิตา บัวรัตน์ รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๓๕๐๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
สังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์
“การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิงยาวเขาวไร่ดอนกลาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความ
เรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
ความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นักวิจัย จันทุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดี

สาขาวิชาสังคมศึกษา
โทรศัพท์ ๐๘๖-๐๒๗๖๒๒๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว.๖๗๒๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๘ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย
เรียน นางอภัสรา บุญพัดส่ง

ด้วยนางสาวปณิตตา บัวรัตน์ รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๓๕๐๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
สังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์
“การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิงยาวเขาไร่ดอนกลาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความ
เรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
ความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดี

อภัสรา
 (นางอภัสรา บุญพัดส่ง)

สาขาวิชาสังคมศึกษา

โทรศัพท์ ๐๘๖-๐๒๗๖๒๒๙

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ หลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์

ที่ ศศ.ว.๐๔๔๒/๒๕๖๑

วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.พงษ์ธร โพธิ์พลศักดิ์

ด้วยนางสาวปณิตดา บัวรัตน์ รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๓๕๐๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ "การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิงยาวเขาวไร่ดอนกลางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

ทางสาขาวิชาสังคมศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

นางสาวปณิตดา บัวรัตน์

ว่าที่ร้อยโท

ณ.ป.น.

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ หลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์
 ที่ คค.ว.๐๔๔๒/๒๕๖๑ วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๑
 เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.อังฉริยา พรหมท้าว

ด้วยนางสาวปณิตตา บัวรัตน์ รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๓๕๐๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ "การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิ่งยาวเขาวไร่ตอนกลางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

ทางสาขาวิชาสังคมศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

โรงเรียนบ้านวังโพธิ์
วันที่ ๑๖ ต.ค. ๒๕๖๑
วันที่ ๑๑ ธ.ค. ๖๑
ส.ร. ๐๖๔.๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว.๗๐๙๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๙ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนบ้านวังโพธิ์
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านวังโพธิ์

ด้วยนางสาวบัณฑิตา บัวรัตน์ รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๓๕๐๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
สังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์
“การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิงยาวเขาวไร่ตอนกลาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3” โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียน
บ้านวังโพธิ์ เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่อให้ นักศึกษาคน
ดังกล่าวได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนบ้านวังโพธิ์ รายละเอียดดังเอกสารแนบ
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ผู้อำนวยการโรงเรียน
มหาวิทยาลัยราชภัฏ
วันที่ ๑๕ ธ.ค. ๖๑
นางสาวบัณฑิตา บัวรัตน์
นักศึกษาระดับปริญญาโท
สาขาวิชาสังคมศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ขอแสดงความนับถือ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรุณี จันทร์ศิลา)
รองคณบดีรักษาราชการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดี

- ทธป
- ร.ร.บ้านวังโพธิ์
ททท พร้อมตัวชี้วัด
ส่งมอบงาน ส่งมอบงาน
/ศ. ร.ร.บ้านวังโพธิ์
ททท
๑๑ ธ.ค. ๖๑

สาขาวิชาสังคมศึกษา
โทรศัพท์ ๐๘๖-๐๒๗๖๒๒๙

โรงเรียน.....
 เลขที่รับ..... ๕๐๖
 วันที่ 18 / ๐๓ / ๖๓
 เวลา 16.๐๐

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว.๗๒๔๐

๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตยืมเครื่องมือวิจัยในโรงเรียนมะหควงหนองแวง.....
 เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมะหควงหนองแวง.....

ด้วยนางสาวปิ่นจิตา บัวรัตน์ รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๓๕๐๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
 สังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์
 “การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิ่งยาวเขาวไร่ตอนกลาง
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3” โดยทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียน
 มะหควงหนองแวง..... เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์คณะครุ
 ศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขออนุญาตยืมจากท่าน เพื่อให้ให้นักศึกษาค้นดังกล่าวได้
 ทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียนมะหควงหนองแวง..... รายละเอียดดังเอกสารแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
 มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภูษิต บุญทองเถิง)
 รองคณบดีฝ่ายวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา
 ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์

เพื่อไปตรวจ

เพื่อไปส่งมอบ

ให้นำมา

P
18 ๐๓ ๖๓

สาขาวิชาสังคมศึกษา
 โทรศัพท์ ๐๘๖-๐๒๗๖๒๒๘

จาก น

ผู้พิมพ์

18 ๐๓ ๖๓

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว.๗๒๔๐

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียน.....บ้านหนองเข้
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....บ้านหนองเข้

ด้วยนางสาวปณิตตา บัวรัตน์ รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๓๕๐๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
สังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์
“การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขวาไร่ตอนกลาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3” โดยทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียน
.....บ้านหนองเข้..... เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์คณะครุ
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่อให้ นักศึกษาคนดังกล่าวได้
ทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียน.....บ้านหนองเข้..... รายละเอียดดังเอกสารแนบ
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภูษิต บุญทองเถิง)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์

-ทางน

ไพฑูริย์พานิชย์, พ

๓๐/๑๑/๒๕๖๑

สาขาวิชาสังคมศึกษา

โทรศัพท์ ๐๘๖-๐๒๗๖๒๒๙

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว.๗๒๔๐

โรงเรียนมัธยมศึกษา
รับที่ ๕๖๐
ร. ๖ ส. ๑ ๖
๑๕๑๐
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียน โรงเรียนสาธิตสาทรกุลวิทย์
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน สาธิตสาทรกุลวิทย์

ด้วยนางสาวปิ่นชิตา บัวรัตน์ รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๓๕๐๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
สังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์
"การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิ่งยาวเขาไร่นองกลาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3" โดยทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียน
โรงเรียนสาธิตสาทรกุลวิทย์ เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์คณะครุ
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่อให้ นักศึกษาค้นดังกล่าวได้
ทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียน โรงเรียนสาธิตสาทรกุลวิทย์ รายละเอียดดังเอกสารแนบ
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

เรียน ผู้อำนวยการ
 เพื่อโปรดทราบ โปรดพิจารณา
 เพื่อพิจารณา เพื่อลงมติ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภูษิต บุญทองเล็ง)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์

6 ส. ๑ ๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สาขาวิชาสังคมศึกษา
โทรศัพท์ ๐๘๖-๐๒๗๖๒๒๔

- ท.พ.
- อ.พ.ท.

๖ ส. ๑ ๖

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว.๗๐๔๐

1-7: หนึ่งพันหนึ่ง
เลขที่ 109
วันที่ 11 / ๑๒ / ๖1
เวลา 14:10
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๕๔๐๐๐

๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตรื้อถอนใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียน เหล่าฟ้าซอหา
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน เหล่าฟ้าซอหา

ด้วยนางสาวปิ่นจิตตา บัวรัตน์ รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๓๕๐๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
สังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์
"การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิงยาวไร่ดอนกลาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3" โดยทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียน
เหล่าฟ้าซอหา เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์คณะครุ
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขออนุญาตรื้อถอนจากท่าน เพื่อให้ นักศึกษาคนดังกล่าวได้
ทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียน เหล่าฟ้าซอหา รายละเอียดตั้งเอกสารแนบ
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

เรียน ผอ. จ.อ.
จึงเรียนมาเพื่อทราบบัณฑิต
11/12/61
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภูษิต บุญทองเล็ก
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์

สาขาวิชาสังคมศึกษา
โทรศัพท์ ๐๘๖-๐๒๗๖๒๒๙

โรงเรียนบ้านวังควง
เลขที่รับ ๖๐๗/๒๐๑
ร.ด. ๑๑, ซ.๓. ๖๑
13. ๕๐ ๙๖

ที่ ศธ ๐๕๕๐.๐๒/ว.๗๒๕๐

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๕๕๐๐๐

๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียนบ้านวังควง
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านวังควง

ด้วยนางสาวปณิตดา บัวรัตน์ รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๓๕๐๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
สังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์
“การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิงยาวเขาวไร่ตอนกลาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3” โดยทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียน
บ้านวังควง เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์คณะครุ
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่อให้ นักศึกษาคนดังกล่าวได้
ทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียนบ้านวังควง รายละเอียดดังเอกสารแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ศาสตราจารย์ ดร. บัญทองเถิง

ขอแสดงความนับถือ

ศาสตราจารย์ ดร. บัญทองเถิง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บัญทองเถิง)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์

๑๗/๑๐/๖๑ ๑๑ ๑๐ ๖๑

Handwritten signatures and notes in the bottom right corner.

สาขาวิชาสังคมศึกษา
โทรศัพท์ ๐๘๖-๐๒๗๖๒๒๙

๑๑ ๑๐ ๖๑

เลขที่ 4๘2
 14 / ๕.๗ / ๖1

 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๕๔๐๐๐

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว.๗๒๔๐

๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียน บ้านทิวทิศน์
 เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน บ้านทิวทิศน์

ด้วยนางสาวปณิตตา บัวรัตน์ รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๓๕๐๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
 สังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์
 “การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิถยาวเขาวไร่ตอนกลาง
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3” โดยทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียน
บ้านทิวทิศน์ เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์คณะครุ
 ศาสตร มหาวิทยาลัราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่อให้ นักศึกษาคนดังกล่าวได้
 ทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียน บ้านทิวทิศน์ รายละเอียดดังเอกสารแนบ
 จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
 มา ณ โอกาสนี้

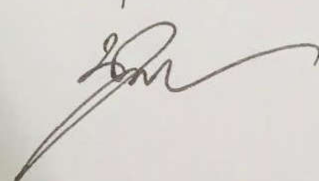
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 ขอแสดงความนับถือ
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภูษิต บุญทองเถิง)

เพื่อโปรดทราบ เพื่อพิจารณา รองคณบดีฝ่ายวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา
 เพื่อสั่งการ เที่ยงอนุมัติ ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์

เห็นควว...

) ()
) ()
 (ลงชื่อ).....
 14 ... ๕.๗ ... ๖1

มอมนให้ ๑.๑๙๖๕ ส.ร.น.น.น.

สาขาวิชาสังคมศึกษา
 โทรศัพท์ ๐๘๖-๐๒๗๖๒๒๙

โรงเรียนบ้านโนนราษฎร์โคกสำเภา
 เลขที่ ๗๗/๗
 วันที่ ๑๓ ธ.ค. ๒๕๖๑
 เวลา ๑๐.๒๐ น.
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว.๗๒๔๐

๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตครุภัณฑ์ทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียนบ้านโนนราษฎร์โคกสำเภา
 เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโนนราษฎร์โคกสำเภา

ด้วยนางสาวปิ่นติดา บัณฑิตน์ รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๓๕๐๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
 สังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์
 “การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิงยาวเขาวไร่ดอนกลาง
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3” โดยทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียน
 บ้านโนนราษฎร์โคกสำเภา เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์คณะครุ
 ศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขออนุญาตครุภัณฑ์จากท่าน เพื่อให้ให้นักศึกษาค้นคว้าได้
 ทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียนบ้านโนนราษฎร์โคกสำเภา รายละเอียดดังเอกสารแนบ
 จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
 มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภูษิต บุญทองเถิง)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา
 ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโนนราษฎร์โคกสำเภา
 ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑
 เครื่องมือวิจัย

สาขาวิชาสังคมศึกษา
 โทรศัพท์ ๐๘๖-๐๒๗๖๒๒๙

Handwritten notes and signatures in the bottom right corner, including the name 'Uru' and a date '๑๓ ธ.ค. ๒๕๖๑'.

ทำเนียบมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รับที่ 113/2561
วันที่ 7 ธ.ค. 2561
เวลา 10.00 น.

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว.๗๐๙๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๙ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนบ้านหนองปลาไหล
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองปลาไหล

ด้วยนางสาวปณิตดา บัณฑิตน์ รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๓๕๐๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
สังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์
“การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิ่งยาวเขาวไร่ตอนกลาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3” โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียน
บ้านหนองปลาไหล เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่อให้ นักศึกษาคน
ดังกล่าวได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนบ้านหนองปลาไหล รายละเอียดดังเอกสารแนบ
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรุณี จันทร์ศิลา)

รองคณบดีรักษาการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASAKHAM UNIVERSITY

ได้รับ % ผู้อำนวยการโรงเรียน

- มรท. นพสารคาม ขอดต๗๐๗๒๗๖๗

เก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัย

- ชื่อ โปรดทราบ

๗ ธ.ค. ๖1
สาขาวิชาสังคมศึกษา

โทรศัพท์ ๐๘๖-๐๒๗๖๒๒๙

ทราบ - ตี๋เนียงแก้ว

(ทศกช๖๕๓) เก็บยอดไม้

% ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองปลาไหล

๑๖ ธ.ค. ๖1

โรงเรียนหินแห่เสริมศิลป์	
วันที่ 18	15
วันที่ 18	10
เวลา 09	10

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว.๗๐๙๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๙ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนหินแห่เสริมศิลป์
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหินแห่เสริมศิลป์

ด้วยนางสาวปณิตตา บัวรัตน์ รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๓๕๐๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
สังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์
“การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาวังยาวเขาวไร่ดอนกลาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3” โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียน
หินแห่เสริมศิลป์ เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่อให้ นักศึกษาคน
ดังกล่าวได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนหินแห่เสริมศิลป์ รายละเอียดดังเอกสารแนบ
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ
ผู้อำนวยการ โรงเรียนหินแห่เสริมศิลป์
 เพื่อโปรดทราบ
 เพื่อส่งทางไปรษณีย์
รองคณบดีรักษาราชการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดี

เห็นควร... ..

18 ต.ค. ๖1

ทนายแจ้งร่าง
๑๓.๑.๖๑

สาขาวิชาสังคมศึกษา
โทรศัพท์ ๐๘๖-๐๒๗๖๒๒๙

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นางสาวปณิตตา บัณฑิตน์
วัน เดือน ปี เกิด	20 มิถุนายน 2533
ที่อยู่ปัจจุบัน	206 หมู่ 9 ตำบลงิ้วบาอำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม 44120
ที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนดอนกลางนุกุลวิทย์ อำเภอโกสุมพิสัยจังหวัดมหาสารคาม 44140
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ครูผู้ช่วย
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2556	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
พ.ศ. 2558	หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2562	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม